

de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional, del 29 de desembre del 2000, i per la Llei 10/2005, del 21 de febrer, qualificada de modificació del Codi de procediment penal, incloent-hi totes les modificacions aportades mitjançant aquesta Llei.

Disposició final segona

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de ser publicada al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Casa de la Vall, 3 d'octubre del 2008

Joan Gabriel i Estany
Síndic General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Nicolas Sarkozy
President de la
República Francesa
Copríncep d'Andorra

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra

Lleis ordinàries

Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 3 d'octubre del 2008 ha aprovat la següent:

Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social

Exposició de motius

Índex

Llibre primer. Disposicions generals, àmbit d'aplicació i estructura del sistema i actes d'enquadrament
Títol I. Disposicions generals
Article 1. Objecte de la Llei
Article 2. Rang de la Llei
Article 3. Principis
Article 4. Objectiu
Article 5. Modalitats de protecció
Article 6. Estructura
Article 7. Irrenunciabilitat dels drets de la seguretat social
Article 8. Tipus de prestacions
Article 9. Millores voluntàries
Article 10. Ens encarregat de la gestió
Títol II. Àmbit d'aplicació i estructura del sistema
Capítol primer. Àmbit d'aplicació
Article 11. Camp d'aplicació
Article 12. Persones assegurades directes
Article 13. Persones assegurades indirectes
Article 14. Equiparació de drets
Article 15. Mesures per estendre els beneficis de la seguretat social
Capítol segon. Estructura del sistema
Secció primera. Qüestions generals
Article 16. Composició del sistema
Secció segona. Règim general
Article 17. Estructura del règim general
Article 18. Persones assalariades i assimilades
Article 19. Persones que realitzen una activitat per compte propi
Article 20. Persones pensionades
Secció tercera. Règims especials
Article 21. Concepte i règim jurídic

Títol III. Actes d'enquadrament
Capítol primer. Àmbit general
Article 22. Qüestions generals
Capítol segon. Inscripció
Article 23. Concepte d'empresari a l'efecte de la seguretat social
Article 24. Inscripció d'empreses
Capítol tercer. Afiliació
Article 25. Obligació d'afiliar-se
Article 26. Afiliació de les persones assalariades
Article 27. Termini per sol·licitar l'afiliació
Article 28. Afiliació de les persones que realitzen una activitat per compte propi
Article 29. Afiliació de les persones assegurades indirectes
Article 30. Número de la seguretat social
Article 31. Variació de dades de l'afiliació
Article 32. Efectes de les afiliacions indegudes
Capítol quart. Altes, baixes i variacions de dades
Article 33. L'alta en el sistema de la seguretat social
Article 34. Obligació de promoure les altes i baixes de les persones assalariades
Article 35. Forma, termini i efectes de les sol·licituds d'altes, baixes i variacions de dades de les persones assalariades
Article 36. Forma, termini i efectes de les sol·licituds d'altes, baixes i variacions de dades de les persones que realitzen una activitat per compte propi
Article 37. Situacions assimilades a l'alta
Capítol cinquè. Disposicions comunes
Article 38. Utilització de mitjans electrònics, informàtics o telemàtics
Article 39. Conservació de dades
Llibre segon. Gestió i organització administrativa
Títol I. Gestió administrativa
Capítol primer. Naturalesa i funcions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social
Article 40. Definició
Article 41. Estatus
Article 42. Funcions
Capítol segon. Organització general de la Caixa Andorrana de Seguretat Social

Secció primera. El Consell d'Administració

Article 43. Definició

Article 44. Composició

Article 45. Durada del mandat

Article 46. Protecció laboral de les persones assalariades que són representants

Article 47. Competències

Article 48. Elecció de la Presidència

Article 49. Competències i funcions de la Presidència

Article 50. Secretaria

Article 51. Obligació de reserva

Article 52. Termini de renovació

Article 53. Primera sessió

Article 54. Periodicitat de les reunions i actes

Article 55. Deliberacions i acords

Article 56. Canvi o substitució d'un membre

Article 57. Remuneració

Article 58. Creació, control i dissolució de comissions delegades

Article 59. Composició de comissions delegades

Secció segona. La Direcció General

Article 60. Nomenament i separació del càrrec

Article 61. Funcions i responsabilitat

Article 62. Delegació de la signatura

Secció tercera. Personal

Article 63. Marc normatiu

Article 64. Reglaments de Govern

Article 65. Reglaments interns

Capítol tercer. Eleccions al Consell d'Administració

Article 66. Procediment electoral

Article 67. Dret de vot

Article 68. Col·legis electorals

Article 69. Persones candidates

Article 70. Incompatibilitat i inelegibilitat

Article 71. Convocatòria d'eleccions

Article 72. Presentació de candidatures

Article 73. Procediment contra la denegació o acceptació de la candidatura

Article 74. Manca de candidatures

Article 75. Convocatòria

Article 76. Proclamació de resultats

Article 77. Regulació d'altres aspectes pràctics

Capítol quart. Assessoria i control

Article 78. Funcions d'assessoria i control

Article 79. Òrgans competents

Article 80. Altres mesures aplicables

Article 81. Obligació d'informar dels prestadors de serveis de salut

Article 82. Gabinet jurídic

Títol II. Gestió financera

Capítol primer. Disposicions generals

Article 83. Patrimoni de la seguretat social

Article 84. Fons de reserves de les diferents branques

Article 85. Comissió delegada pel seguiment dels fons de reserves

Article 86. Fons de finançament

Article 87. Gestió de recursos

Article 88. Pressupost

Article 89. Préstecs entre branques

Article 90. Rescabament per part d'una tercera persona responsable

Article 91. Rescabament en cas d'accident de treball o malaltia professional

Capítol segon. Cotització

Secció primera. Normes generals

Article 92. Objecte

Article 93. Recàrrecs

Article 94. Obligatorietat de la cotització

Article 95. Dinàmica de l'obligació de cotitzar

Article 96. Liquidació de les quotes

Secció segona. Cotització a la branca general

Article 97. Subjectes de la cotització de les persones assalariades

Article 98. Base de cotització de les persones assalariades

Article 99. Requisit del salari mínim

Article 100. Percentatges de cotització de les persones assalariades

Article 101. Cotització de les persones que realitzen una activitat econòmica per compte propi

Secció tercera. Cotització a la branca de jubilació

Article 102. Classes de jubilació

Article 103. Cotització de les persones treballadores assalariades

Article 104. Cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi

Secció quarta. Disposició comuna

Article 105. Cotització de les persones beneficiàries d'una prestació econòmica a les branques general i jubilació

Secció cinquena. Cotització de les persones beneficiàries d'una pensió de jubilació

Article 106. Cotització durant la percepció d'una pensió de jubilació

Capítol tercer. Recaptació

Article 107. Concepte i competència

Article 108. Procediment

Article 109. Prescripció de les cotitzacions

Llibre tercer. Prestacions

Títol I. Qüestions generals

Article 110. Acció protectora del sistema de la seguretat social

Article 111. Condicions del dret a les prestacions

Article 112. Compatibilitat de pensions

Article 113. Pagament de les prestacions

Article 114. Prescripció de les prestacions

Article 115. Reintegrant de prestacions indegudes

Article 116. Responsabilitat de les prestacions

Títol II. Branca general

Capítol primer. Disposicions generals

Article 117. Prestacions per a les persones assalariades

Article 118. Prestacions per a les persones que realitzen una activitat per compte propi

Article 119. Prestacions per a altres col·lectius

Article 120. Inici de la cobertura de les prestacions

Article 121. Càlcul de les prestacions

Article 122. Revaloració de les prestacions

Article 123. Accident laboral

Article 124. Comunicació de la declaració d'accident laboral

Article 125. Malaltia professional

Article 126. Comissió Nacional de les Malalties Professionals

Article 127. Composició de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals

Article 128. Actuació de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals

Article 129. Funcions de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals

Article 130. Malaltia comuna

Article 131. Accident no laboral

Capítol segon. Prestacions de reemboament

Article 132. Objecte

Article 133. Persones beneficiàries

Article 134. Nomenclatura

Article 135. Tarifes de responsabilitat

Article 136. Establiment de nomencla-

tura i tarifes de responsabilitat
 Article 137. Regulació de l'assistència a l'estranger
 Article 138. Col·laboració entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els prestadors de serveis de salut
 Article 139. Reembossament de les prestacions
 Article 140. Finalització de les prestacions
 Article 141. Règim d'atorgament de les prestacions
 Article 142. Reembossament en cas de maternitat
 Capítol tercer. Prestacions d'incapacitat temporal
 Article 143. Objecte
 Article 144. Consulta mèdica i certificat
 Article 145. Taula de patologies, durada de la baixa i especialitat dels facultatius
 Article 146. Examen complementari
 Article 147. Càlcul de la prestació
 Article 148. Pagament de la prestació
 Article 149. Durada de la prestació
 Article 150. Suspensió de la prestació en cas de maternitat o adopció
 Article 151. Extinció de la prestació
 Capítol quart. Prestacions de maternitat, de paternitat i de risc durant l'embaràs
 Article 152. Cobertura
 Article 153. Prestacions econòmiques
 Article 154. Durada de la prestació
 Article 155. Abonament de la prestació
 Article 156. Contingut econòmic de la prestació
 Article 157. Situacions especials
 Article 158. Extensió de les prestacions
 Article 159. Extinció
 Article 160. Prestació de paternitat
 Article 161. Prestació risc durant l'embaràs
 Capítol cinquè. Prestacions d'invalidesa
 Secció primera. Invalidesa derivada d'un accident laboral o malaltia professional
 Article 162. Definició
 Article 163. Persones beneficiàries
 Article 164. Determinació del grau d'invalidesa
 Article 165. Contingut econòmic de la pensió
 Secció segona. Invalidesa derivada d'un accident no laboral o malaltia comuna
 Article 166. Definició

Article 167. Persones beneficiàries
 Article 168. Determinació del grau d'invalidesa
 Article 169. Categories de les persones beneficiàries
 Article 170. Imports de la pensió
 Secció tercera. Disposicions comunes
 Article 171. Revisió
 Article 172. Compatibilitat de la pensió d'invalidesa amb el treball
 Article 173. Compatibilitat de la pensió d'invalidesa amb altres pensions
 Article 174. Pensió d'invalidesa en arribar als seixanta-cinc anys
 Article 175. Pensió d'invalidesa després dels seixanta-cinc anys
 Capítol sisè. Capital per defunció
 Article 176. Definició
 Article 177. Generació del dret
 Article 178. Import
 Capítol setè. Pensions de reversió
 Secció primera. Qüestions generals
 Article 179. Objecte
 Secció segona. Pensió de viduïtat
 Article 180. Generació del dret
 Article 181. Persones beneficiàries
 Article 182. Import de les pensions temporals
 Article 183. Import de les pensions vitalícies
 Article 184. Complement no contribuïu de les pensions vitalícies
 Article 185. Import de la pensió de viduïtat derivada d'accident de treball o malaltia professional
 Article 186. Pagament de les pensions en cas de separació, divorci o dissolució de parella de fet i distribució de la pensió entre les persones beneficiàries
 Article 187. Causes d'extinció de la pensió de viduïtat
 Article 188. Compatibilitat
 Secció tercera. Pensió d'orfenesa
 Article 189. Persones beneficiàries
 Article 190. Generació del dret
 Article 191. Import de les pensions d'orfenesa
 Article 192. Causes d'extinció de la pensió d'orfenesa
 Article 193. Compatibilitat
 Títol III. Branca de jubilació
 Article 194. Concepte
 Article 195. Requisits per generar el dret al capital
 Article 196. Requisits per generar el dret a la pensió
 Article 197. Pagament del capital de ju-

bilació
 Article 198. Pagament de la pensió de jubilació
 Article 199. Moment del pagament
 Article 200. Càlcul de l'import de la pensió
 Article 201. Factor de conversió
 Article 202. Pensió de jubilació abans dels seixanta-cinc anys
 Article 203. Complement no contribuïu de les pensions de jubilació
 Article 204. Pensió de jubilació després dels seixanta-cinc anys
 Article 205. Compatibilitat amb una activitat laboral
 Article 206. Increment per cònjuge
 Títol IV. Branca de prestacions familiars
 Capítol primer. Qüestions generals
 Article 207. Concepte
 Article 208. Persones beneficiàries
 Article 209. Tipus de prestacions
 Capítol segon. Prestació familiar per fills a càrrec
 Article 210. Concepte
 Article 211. Requisits de les persones beneficiàries
 Article 212. Contingut econòmic de la prestació
 Article 213. Durada de la prestació
 Capítol tercer. Prestació familiar per naixement o adopció
 Article 214. Concepte
 Article 215. Requisits de les persones beneficiàries
 Article 216. Contingut econòmic de la prestació
 Títol V. Règims especials
 Capítol primer. Qüestions generals
 Article 217. Definició
 Article 218. Regulació
 Article 219. Tipus
 Capítol segon. Modalitats
 Article 220. Orfes de pare i mare i les altres persones la tutela o guarda dels quals es confia a l'Estat
 Article 221. Persones internades en establiments penitenciaris
 Article 222. Persones amb discapacitat
 Article 223. Persones assegurades voluntàries a la branca de jubilació
 Article 224. Persones assalariades que cobren una retribució inferior al salari mínim i són assegurades indirectes
 Article 225. Persones prejubilades
 Llibre quart. Règim jurídic. Instrucció d'expedients, infraccions i sancions i recursos

Títol I. Qüestions generals

Article 226. Definició

Article 227. Legislació reguladora

Títol II. Expedients no sancionadors

Article 228. Definició

Article 229. Inici de l'expedient

Article 230. Resolució

Article 231. Notificació de la resolució

Títol III. Expedients sancionadors

Capítol primer. Disposicions generals

Article 232. Definició

Article 233. Subjectes responsables

Article 234. Suspensió de la tramitació en cas de procediment penal

Article 235. Mesures cautelars

Article 236. Prescripció de les infraccions

Article 237. Tipus d'infraccions

Article 238. Faltes lleus

Article 239. Faltes greus

Article 240. Faltes molt greus

Article 241. Irregularitats en la prescripció o prolongació de prestacions mèdiques i sanitàries

Article 242. Faltes que suposin obtenció fraudulenta de prestacions

Capítol segon. Sancions

Article 243. Criteris per graduar les sancions

Article 244. Reincidència

Article 245. Tipus

Article 246. Sancions accessòries

Article 247. Prescripció de les sancions
Capítol tercer. Procediment administratiu sancionador

Article 248. Qüestions generals

Article 249. Incoació d'un expedient sancionador

Article 250. Instrucció i tramitació

Article 251. Plec de càrrecs

Article 252. Resolució

Article 253. Notificació de la resolució

Article 254. Extinció de la responsabilitat

Títol IV. Recursos

Article 255. Decisions i resolucions de la Direcció General

Article 256. Silenci administratiu

Article 257. Resolucions del Consell d'Administració

Article 258. Accés a la via jurisdiccional

Article 259. Resolució impugnada

Disposició addicional primera

Disposició addicional segona

Disposició addicional tercera

Disposició addicional quarta

Disposició addicional cinquena

Disposició addicional sisena

Disposició addicional setena

Disposició addicional vuitena

Disposició addicional novena

Disposició addicional desena

Disposició addicional onzena

Disposició addicional dotzena

Disposició addicional tretzena

Disposició addicional catorzena

Disposició transitòria primera

Disposició transitòria segona

Disposició transitòria tercera

Disposició transitòria quarta

Disposició transitòria cinquena

Disposició transitòria sisena

Disposició derogatòria única

Disposició final primera

Disposició final segona

Disposició final tercera

Exposició de motius

El règim andorrà de seguretat social s'inicià amb l'Ordinació IV, apartat tercer, del 12 de juliol de 1966 aprovada pel Consell General, on s'especificà que començaria a regir en tot el territori andorrà a partir del dia 1 de gener de 1967.

Aquest règim, l'administració del qual s'encarregà a la Caixa Andorrana de Seguretat Social, es creà amb la finalitat de donar cobertura als beneficiaris, als seus drethavents i a les persones a càrrec seu, en situacions de malaltia, de maternitat, d'accident laboral, d'invalidesa i de defunció, incloent-hi en la secció de vellesa el pagament de pensions contributives.

Des de la seva entrada en vigor, l'abril de 1968, el règim de seguretat social ha complert els objectius pels quals va ser creat. Tanmateix, malgrat les modificacions successives acordades pel Consell General per adaptar la regulació a la situació laboral i social de cada moment, avui dia hi ha una pràctica unanimitat en l'opinió del conjunt de la societat andorrana sobre el fet que el sistema andorrà de seguretat social necessita reformes profundes. En aquest aspecte, s'ha de tenir també present que la Constitució, en l'article 30, disposa que "*Es reconeix el dret a la protecció de la salut i a rebre prestacions per atendre altres necessitats personals. Amb aquestes finalitats, l'Estat garantirà un sistema de seguretat social*".

L'existència d'un consens institucional i social per a promoure una reforma del sistema partint de la legislació existent va fer possible l'adopció de modificacions parcials considerades inajornables mitjançant la Llei 4/2006, del 7 d'abril, de mesures urgents i puntuals de reforma del sistema de seguretat social, que van representar una millora de la protecció social.

La present Llei té per objectiu fer una profunda reforma del sistema de seguretat social andorrà inspirant-se en els principis de protecció i de solidaritat socials vigents en la major part dels sistemes de seguretat social pública.

La regulació del règim de seguretat social té, doncs, els objectius següents: a) garantir la viabilitat de les pensions; b) millorar el conjunt de prestacions preservant-ne l'equilibri i c) millorar l'eficàcia del sistema, racionalitzant-ne l'estructura i reordenant-ne els recursos i la gestió.

Per assolir aquests objectius, el sistema s'estructura en tres branques de protecció que són la branca general, que substitueix i engloba les dues branques de malaltia, la branca de jubilació i la nova branca de prestacions familiars, amb importants avenços en la regulació de les dues branques ja existents.

Les millores ja introduïdes per la Llei 4/2006, del 7 d'abril, de mesures urgents i puntuals de reforma del sistema de seguretat social, referents a l'ampliació del termini de cobertura dels drets de les persones assegurades en funció de la durada total d'afiliació al sistema, a l'avanzament de la data de generació del dret al salari en cas de baixa per al treball, a l'augment del percentatge del salari cobert per maternitat fins al cent per cent i al càlcul de les pensions d'orfenesa, es mantenen, si bé integrades i adaptades a la regulació global i sistemàtica del sistema.

Respecte a l'àmbit d'aplicació i estructura del sistema, es distingeix entre persones assegurades directes i indirectes, es regula un règim general que inclou les persones assegurades assalariades i assimilades, les persones que realitzen una activitat per compte propi i les persones pensionades, i es creen diversos règims especials.

Es determina el règim jurídic de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, els seus òrgans, i s'estableix el sistema d'eleccions al Consell d'Administració.

En matèria de gestió financera, es determina el patrimoni de la seguretat social, amb la creació d'uns fons de reserves, la distinció entre prestacions contributives i no contributives i la implicació del Govern en el finançament d'aquestes últimes, així com un mecanisme determinat de préstecs entre les diferents branques. Així mateix, es regula la cotització a la branca general i a la branca de jubilació i s'incrementa aquesta darre-ra en dos punts.

Dins de la branca general es regulen les situacions d'accident laboral, de malaltia professional, d'accident no laboral i malaltia comuna i es crea una Comissió Nacional de Malalties Professionals.

En relació a les prestacions de reembossament, la Llei contempla que les prestacions derivades d'un accident laboral, d'una malaltia professional o d'una hospitalització en un establiment convençonat s'atorguen en règim de tercer pagador, facilitant d'aquesta manera l'accés a tots els ciutadans als serveis de salut i simplificant la tramitació i la gestió administrativa, i preveu que el règim de tercer pagador es pugui aplicar a col·lectius o a prestacions determinats en despeses ocasionades per una malaltia comuna o per un accident no laboral. D'altra banda, la Llei també contempla determinats col·lectius i supòsits en què les despeses són reembossades al cent per cent.

Es modifica el sistema de prestacions d'incapacitat temporal, augmentant la quantia de la prestació, es milloren les prestacions de maternitat i es creen les prestacions de paternitat, es regulen les prestacions d'invalidesa, distingint les que deriven d'un accident laboral o d'una malaltia professional de les que deriven d'un accident no laboral i d'una malaltia comuna, establint uns diferents graus d'invalidesa i imports de la pensió, així com la conversió de la pensió d'invalidesa en pensió de jubilació.

Respecte a les pensions de reversió, es crea la diferent regulació entre les pensions temporals i vitalícies, el complement no contributiu de les pensions

vitalícies i el dret a percebre la pensió de viduïtat en els supòsits de separació, divorci o dissolució d'una parella de fet.

Es flexibiliza el sistema de pensions per jubilació permetent la jubilació anticipada a partir dels cinquanta-vuit anys complint determinats requisits, i la possibilitat d'endarrerir-la fins als setanta-dos anys incrementada d'acord amb uns coeficients tècnics. S'anul·la l'atorgament de noves pensions establertes en l'article 41, del Reglament tècnic vigent fins ara i, a fi de garantir unes pensions de jubilació dignes a aquelles persones que durant la seva vida laboral han percebut salaris baixos, s'estableix un complement no contributiu per a les pensions de jubilació de manera que es garanteixen unes pensions mínimes de jubilació.

La present Llei s'estructura en quatre llibres.

El llibre primer tracta de les disposicions generals, l'àmbit d'aplicació, l'estructura del sistema i els actes d'enquadrament. En el títol primer es defineix l'objecte de la Llei, així com el seu rang. S'enuncien els principis i objectius, es defineix l'estructura, es regulen els tipus de prestacions i es declara la Caixa Andorrana de Seguretat Social com a ens encarregat de la gestió. En el títol segon es determina el camp d'aplicació i es defineixen les persones assegurades directes i indirectes. Es precisa l'estructura del sistema, amb un règim general, format per persones assalariades i assimilades, per persones que realitzen una activitat per compte propi i per persones pensionades, i diversos règims especials. En el títol tercer es regulen els actes d'enquadrament, establint una regulació diferenciada entre la inscripció de les empreses al sistema de seguretat social, l'afiliació de diferents col·lectius i les altes, les baixes i la variació de dades.

El llibre segon es refereix a la gestió i organització administrativa i està integrat per dos títols. El títol primer, sobre gestió administrativa, regula la naturalesa i les funcions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, la seva organització general, les eleccions al Consell d'Administració, així com totes les funcions d'assessoria i control. El títol segon, sobre gestió financera, regula en el capítol primer diverses

qüestions generals, com el patrimoni, els fons de reserva, el pressupost o la possibilitat de préstecs entre branques, i el capítol segon estableix la normativa sobre cotitzacions, tant a la branca general com a la branca de jubilació, així com la recaptació.

El llibre tercer regula les prestacions i està integrat per cinc títols. El títol primer regula les qüestions generals com l'acció protectora, les condicions que han de tenir les persones per a poder ser beneficiàries de les diverses prestacions o pensions, el pagament, el període de prescripció, el reintegrament de les prestacions indegudes o la responsabilitat sobre les prestacions. El títol segon regula les prestacions de la branca general. El capítol primer conté les disposicions generals que determinen els requisits segons les persones, l'inici de la cobertura, les definicions i el règim jurídic de l'accident laboral, la malaltia professional, la malaltia comuna i l'accident no laboral. El capítol segon regula les prestacions de reembossament, determinant l'objecte, les persones beneficiàries, la nomenclatura i les tarifes de responsabilitat, les relacions entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els prestadors de serveis de salut, el reembossament, la finalització i el règim d'atorgament de les prestacions, introduint un règim concret de reembossament en cas de maternitat. El capítol tercer regula les prestacions d'incapacitat temporal, establint les qüestions relatives al certificat, la taula de patologies, la durada de la baixa i l'especialitat dels facultatius, així com el càlcul, el pagament, la durada, la suspensió i l'extinció de les prestacions. El capítol quart regula de manera separada les prestacions de maternitat i inclou una prestació de paternitat i una prestació de risc durant l'embaràs. El capítol cinquè conté la regulació sobre la invalidesa, diferenciant la que deriva d'un accident laboral o d'una malaltia professional i la que deriva d'un accident no laboral o d'una malaltia comuna, amb diverses disposicions comunes. El capítol sisè regula el capital per defunció i el capítol setè conté la regulació sobre les pensions de reversió, en el seu doble àmbit de pensions de viduïtat i pensions d'orfenesa. El títol tercer regula la branca de jubilació, separant els sistemes de dret al

capital i a una pensió, establint la possibilitat de sol·licitar la pensió de jubilació abans dels seixanta-cinc anys que es pot compatibilitzar amb una activitat laboral, i defineix els complements no contributius per assolir pensions mínimes de jubilació. El títol quart regula les prestacions familiars consistents en la prestació familiar per fill a càrrec i la prestació familiar per naixement o adopció. El títol cinquè regula els diferents règims especials, tant en relació amb les seves disposicions generals, com en cadascuna de les seves modalitats.

El llibre quart tracta de les infraccions i de les sancions i regula, a més, els diversos procediments existents en matèria de seguretat social tant des de la perspectiva del procediment administratiu sancionador com des de la perspectiva de la resta d'expedients que s'han d'instaurar per resoldre les divergències que es plantegin entre els assegurats i la Caixa Andorrana de Seguretat Social en l'atorgament de les prestacions previstes per la Llei. Igualment es regula la via de recurs contra les decisions dictades per la Caixa Andorrana de Seguretat Social i s'atribueix a la jurisdicció administrativa el coneixement de les causes promogudes en aquesta matèria.

Finalment, la Llei garanteix, mitjançant les disposicions transitòries i addicionals oportunes, el pas sense dificultats del sistema anterior a l'actual.

Llibre primer. Disposicions generals, àmbit d'aplicació i estructura del sistema i actes d'enquadrament

Títol I. Disposicions generals

Article 1

Objecte de la Llei

Aquesta Llei té per objecte regular els drets a la seguretat social reconeguts a l'article 30 de la Constitució i garantits per l'Estat.

Article 2

Rang de la Llei

Els preceptes del capítol tercer, títol I, del llibre segon d'aquesta Llei, que regulen les eleccions al Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, i la disposició addicional onzena, que modifica els articles 100 i 101 de la Llei qualificada de la justícia, tenen rang de llei qualificada. La resta de preceptes d'aquesta Llei tenen rang de llei ordinària, sense estar sotmesos a les limitacions dels articles 57.3 i 60.2 de la Constitució.

Article 3

Principis

El sistema andorrà de seguretat social es fonamenta en els principis d'universalitat, unitat, solidaritat i igualtat.

El principi d'universalitat pretén, dins la regulació d'aquest sistema de seguretat social, garantir a les persones beneficiàries contra aquelles situacions susceptibles de reduir o suprimir la seva capacitat de guany, mitjançant les diverses prestacions regulades en aquesta Llei.

El principi d'unitat estableix que el sistema de seguretat social és únic per a totes les persones que tenen dret a la seva protecció.

El principi de solidaritat té com a objecte corregir les disfuncions socials, tenint especial cura de les situacions de vellesa.

El principi d'igualtat pretén crear les condicions per tal que la igualtat i la llibertat dels individus siguin reals i efectives dins el sistema de seguretat social.

Article 4

Objectiu

L'objectiu del sistema andorrà de seguretat social és garantir la protecció, en la seva modalitat contributiva i no contributiva, de les persones assegurades, directes o indirectes, mitjançant les prestacions adients i d'acord amb els requisits establerts en aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

Article 5

Modalitats de protecció

1. El sistema andorrà de seguretat social està constituït per l'acció protectora en les seves modalitats contributiva i no contributiva.

2. La protecció contributiva s'atorga tenint en compte les cotitzacions prèvies i està integrada per les prestacions regulades en aquesta Llei.

3. La protecció no contributiva es fonamenta en un mecanisme col·lectiu de solidaritat i té com a finalitat garantir uns revinguts mínims en els supòsits regulats en aquesta Llei.

Article 6

Estructura

1. El sistema andorrà de seguretat social s'estructura en tres branques: la branca general, la branca de jubilació i la branca de prestacions familiars.

2. La branca general cobreix les prestacions de reembossament, d'incapacitat temporal, de maternitat, de paternitat, de risc durant l'embaràs, d'invalidesa, de capital per defunció i les pensions d'orfenesa.

3. La branca de jubilació cobreix la situació de pèrdua d'ingressos per cessament del treball o activitat econòmica derivada de l'edat i està integrada per la pensió de jubilació i les pensions de viudat temporals i vitalícies.

4. La branca de prestacions familiars cobreix determinades necessitats econòmiques de la família i comprèn la prestació familiar per fills a càrrec i la prestació familiar per naixement o adopció.

Article 7

Irrenunciabilitat dels drets de la seguretat social

És nul qualsevol tipus de pacte en què la persona assegurada renuncia als drets que se li atorguen en aquesta Llei.

Article 8

Tipus de prestacions

Les prestacions de la seguretat social són les següents:

A. Prestacions de reembossament, destinades a compensar les despeses de

salut definides en aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

B. Prestacions econòmiques, que es divideixen en:

- a) Prestacions per incapacitat temporal, destinades a compensar parcialment la pèrdua d'ingressos consecutiva a la interrupció temporal de l'activitat professional per motiu de malaltia o d'accident.
- b) Prestacions per maternitat, paternitat i risc durant l'embaràs, destinades a compensar la pèrdua d'ingressos consecutiva a la interrupció temporal de l'activitat professional per maternitat, paternitat i risc durant l'embaràs.
- c) Pensions d'invalidesa, destinades a compensar parcialment la pèrdua d'ingressos derivada de la reducció de la capacitat de guany motivada per la deterioració prematura de l'organisme per motiu de malaltia comuna o d'accident no laboral o resultant d'un dany a la integritat corporal consegüent a un accident laboral o una malaltia professional.
- d) Capital per defunció, destinat a compensar les despeses relacionades amb l'òbit de la persona assegurada.
- e) Pensions de reversió, destinades a compensar parcialment la pèrdua d'ingressos resultant de la defunció de la persona assegurada.
- f) Pensions de jubilació, destinades a retribuir els drets adquirits per jubilació.
- g) Prestacions familiars, destinades a fer front a determinades necessitats econòmiques familiars.

Article 9

Millores voluntàries

L'acció protectora de la seguretat social, en la seva modalitat contributiva, pot ser millorada de manera voluntària respecte de les persones assegurades mitjançant millores directes de determinades prestacions, en la forma i les condicions en què per Llei es regulin.

Article 10

Ens encarregat de la gestió

1. L'ens encarregat de la gestió administrativa, financera i tècnica del sistema

andorrà de seguretat social és la Caixa Andorrana de Seguretat Social, designada amb les sigles CASS.

2. La gestió es regeix pels principis d'eficàcia, d'eficiència i de celeritat gestora.

Títol II. Àmbit d'aplicació i estructura del sistema

Capítol primer. Àmbit d'aplicació

Article 11

Camp d'aplicació

El sistema andorrà de seguretat social cobreix les persones assegurades directes i les persones assegurades indirectes en les condicions regulades en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen.

Article 12

Persones assegurades directes

Són persones assegurades directes les persones cotitzants a la seguretat social que estan incloses, ja sigui en el règim general o en qualsevol dels règims especials.

Article 13

Persones assegurades indirectes

1. Són persones assegurades indirectes aquelles que es troben a càrrec d'una persona assegurada directa, a condició que no siguin elles mateixes persones assegurades directes, excepte en els supòsits dels règims especials regulats als articles 223 i 224, que no exerceixin cap activitat professional o amb finalitat lucrativa, que resideixin de manera legal a Andorra i que es trobin incloses en algun dels apartats següents:

- a) El cònjuge d'una persona assegurada directa.
- b) Els fills de la persona assegurada directa o del seu cònjuge assegurat indirecte, sempre que siguin menors de 18 anys.
- c) Les persones que estiguin totalment a càrrec de la persona assegurada directa o del seu cònjuge assegurat indirecte, sempre que siguin menors de 18 anys.

d) La persona menor d'edat a la qual se li nomena tutor per decisió judicial o la guarda de la qual es confia a una persona física que no és ni el pare ni la mare, sempre que en aquest darrer cas no estigui a càrrec dels seus pares.

e) La filla o el fill major de divuit anys d'una persona assegurada directa, que no treballa i té cura d'un o més germans o germanes menors d'edat.

f) La persona incapacitada judicialment a la qual es nomena tutor o curador.

g) El nét o la neta d'una persona assegurada directa, quan està a càrrec d'un fill o filla i aquest és menor de divuit anys.

2. La condició de persona assegurada indirecta es manté fins als vint-i-cinc anys quan les persones incloses en l'apartat anterior a les quals s'exigeix ser menor de divuit anys cursen estudis en un establiment d'ensenyança reconegut i no treballen de forma regular. L'acreditació d'aquests requisits es fixa per reglament.

Article 14

Equiparació de drets

1. A l'efecte d'aquesta Llei, s'assimila al cònjuge la persona que ha formalitzat una unió estable de parella de fet.

2. S'entén per parella de fet, aquella parella que ha formalitzat una unió estable de parella, d'acord amb les estipulacions de la Llei qualificada 4/2005, del 21 de febrer, de les unions estables de parella.

3. Les parelles de fet formalitzades en d'altres països s'assimilen al cònjuge als efectes d'aquesta Llei si consten inscrites al registre d'unions estables de parella del Principat d'Andorra. En el cas de titulars de permisos de treball fronterer, les parelles de fet formalitzades s'assimilen al cònjuge als efectes d'aquesta Llei quan constin inscrites en el registre de l'Estat espanyol o francès corresponent.

Article 15

Mesures per estendre els beneficis de la seguretat social

Els poders públics han d'adoptar les mesures adequades per estendre els beneficis de la seguretat social a les per-

sones andorranes que treballin a l'estranger i la igualtat de tracte en aquestes matèries a les persones estrangeres que treballen al Principat d'Andorra. Entre altres mesures, han de promoure la ratificació o la concertació de convenis i de tractats internacionals.

Capítol segon. Estructura del sistema

Secció primera. Qüestions generals

Article 16

Composició del sistema

1. El sistema andorrà de seguretat social està format pels règims següents:

- a) El règim general.
- b) Els règims especials.

2. Les persones incloses dins d'un règim de seguretat social no poden estar incloses per la mateixa activitat en un altre règim de seguretat social.

3. La creació i la regulació d'altres règims especials s'ha de realitzar mitjançant llei.

Secció segona. Règim general

Article 17

Estructura del règim general

El règim general de seguretat social està integrat pels col·lectius següents:

- a) Persones assalariades i assimilades.
- b) Persones que realitzen una activitat per compte propi.
- c) Persones pensionades.

Article 18

Persones assalariades i assimilades

S'inclouen dins del col·lectiu de persones assalariades i assimilades del règim general de seguretat social les persones que pertanyen a qualsevol dels grups següents:

- a) Les persones assalariades.
- b) Els socis que presten un servei o realitzen una obra per compte de la societat de la qual són socis, sota la di-

recció dels òrgans socials a canvi d'una remuneració periòdica.

c) Les persones que treballen a la funció pública.

d) Les persones que ocupen càrrecs públics i/o polítics remunerats.

e) Els pastors.

Article 19

Persones que realitzen una activitat per compte propi

S'inclouen dins del col·lectiu de persones que realitzen una activitat per compte propi de la seguretat social les persones que pertanyen a qualsevol dels grups següents:

a) Les persones que exerceixen una activitat econòmica per compte propi al Principat d'Andorra.

S'entén per persona que exerceix una activitat econòmica per compte propi, tota persona que exerceix una professió liberal o que és titular d'un comerç, indústria o d'una explotació agrícola o ramadera.

b) Els administradors de societats que no siguin al mateix temps persones assalariades, sempre que resideixin legalment al Principat d'Andorra.

c) El cònjuge de la persona que exerceix una activitat econòmica per compte propi al Principat d'Andorra, sempre que exerceixi una activitat efectiva en el comerç o en la indústria esmentats.

d) Els familiars de la persona que exerceix una activitat econòmica per compte propi al Principat d'Andorra, excepte en el cas del cònjuge, si no són assalariats d'aquesta persona física o de l'empresa de la qual és titular i sempre que exerceixin una activitat efectiva en el comerç o en la indústria esmentats.

Es consideren familiars, a aquests efectes, els descendents, els ascendents i altres parents per consanguinitat o afinitat, fins el segon grau inclòs, sempre que convisquin amb la persona que realitza una activitat per compte propi integrant un mateix nucli familiar i habitant el seu domicili.

e) Les persones que tenen un contracte de parceria.

Article 20

Persones pensionades

S'inclouen dins del col·lectiu de persones pensionades totes aquelles persones que reben una pensió de la seguretat social o del Govern.

Secció tercera. Règims especials

Article 21

Concepte i règim jurídic

1. Es consideren règims especials els que deriven de situacions o activitats que per causa de la seva naturalesa o de les seves peculiaritats cal integrar dins el sistema de seguretat social, però no poden ser inclosos dins el règim general.

2. Aquests règims especials es regulen pel títol V del llibre tercer d'aquesta Llei.

Títol III. Actes d'enquadrament

Capítol primer. Àmbit general

Article 22

Qüestions generals

1. S'estableix l'obligació de la inscripció d'empreses, així com de l'afiliació, altes, baixes i variacions de les persones incloses en el camp d'aplicació del sistema de la seguretat social, en la seva modalitat contributiva.

2. Corresponen a la Caixa Andorrana de Seguretat Social les funcions de direcció, execució i control directes de la gestió d'aquestes obligacions d'acord amb els requisits establerts en aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

Capítol segon. Inscripció

Article 23

Concepte d'empresari a l'efecte de la seguretat social

1. A l'efecte de la seguretat social es considera empresari tota entitat, administració pública, comunitat de béns o persona, física o jurídica, legalment auto-

ritzada a exercir una activitat al Principat, amb ànim de lucre o sense, que percep el resultat del treball dels seus empleats, i els dirigeix i remunera.

2. En relació amb el servei domèstic, es considera empresària la persona titular de la llar familiar o cap de família, ja ho sigui efectivament o com a simple titular del domicili o lloc de residència en què es prestin els serveis domèstics.

Article 24

Inscripció d'empreses

1. Les empreses, com a requisit previ a l'inici de les seves activitats, han de sol·licitar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social la seva inscripció en el sistema de la seguretat social.

Les sol·licituds d'inscripció es formulen en el model i, si és el cas, per mitjà del sistema específic establert a aquest efecte.

2. La comunicació de variacions de les dades consignades en formular la inscripció s'efectua en el model oficial, dins del termini de sis dies naturals, comptats a partir de la data en què es produeixin i és obligatòria per a les empreses en els casos que es determinin per reglament.

3. Les empreses comuniquen la seva extinció o el cessament temporal o definitiu de la seva activitat a la Caixa Andorrana de Seguretat Social en model oficial i dins del termini de sis dies naturals següents a aquell en què l'extinció o el cessament es produeixi.

4. Quan la Caixa Andorrana de Seguretat Social té coneixement de l'incompliment d'aquestes obligacions, procedeix d'ofici a realitzar les actuacions corresponents a la inscripció de l'empresa.

Capítol tercer. Afiliació

Article 25

Obligació d'afiliar-se

S'han d'afiliar a la seguretat social totes les persones que així ho determini aquesta Llei. L'afiliació comporta l'assegurança directa o indirecta en les condicions establertes en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen.

Article 26

Afiliació de les persones assalariades

1. Les empreses han de sol·licitar l'afiliació al sistema de les persones assalariades que, sense estar afiliades, ingressen al seu servei, en els termes i condicions regulades en aquesta Llei.

2. La sol·licitud d'afiliació, que es formula en el model oficial o per qualsevol altre sistema establert, aportant els documents exigits per aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen, implica l'alta inicial en el règim general.

3. Les persones assalariades, si l'empresa a què presten serveis no compleix l'obligació d'afiliar-les, poden sol·licitar directament la seva afiliació a la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en qualsevol moment posterior a la constatació de l'incompliment de les obligacions per part de l'empresa.

4. La Caixa Andorrana de Seguretat Social pot d'ofici efectuar l'afiliació quan comprovi l'incompliment de l'obligació de sol·licitar l'afiliació per part de les persones assalariades o de les empreses a les que incumbeixi aquesta obligació.

Article 27

Termini per sol·licitar l'afiliació

La sol·licitud d'afiliació ha de formular-se pels subjectes obligats dins dels tres primers dies a comptar des de l'inici de la relació laboral per part de la persona assalariada.

Article 28

Afiliació de les persones que realitzen una activitat per compte propi

1. Les persones que realitzen una activitat per compte propi que inicien la seva activitat i no es troben ja afiliades estan obligades a sol·licitar la seva afiliació.

2. Les sol·licituds d'afiliació han de formular-se pels subjectes obligats dins dels tres primers dies a comptar des de l'inici de l'activitat per part de la persona que realitza una activitat per compte propi.

Article 29

Afiliació de les persones assegurades indirectes

Les persones que tinguin la condició d'assegurades directes han de sol·licitar

l'afiliació respecte a les persones assegurades indirectes que es trobin al seu càrrec.

Article 30

Número de la seguretat social

La Caixa Andorrana de Seguretat Social assigna un número de la seguretat social a cada persona afiliada per a la seva identificació en les seves relacions amb la seguretat social com afiliada i en alta en qualsevol dels règims del sistema.

Article 31

Variació de dades de l'afiliació

Les dades facilitades en practicar-se l'afiliació que, per qualsevol circumstància, experimentin variació han de ser comunicades per l'empresa, en el seu defecte per la persona assalariada interessada, per la persona treballadora que realitza una activitat per compte propi o per la persona assegurada directa o indirecta, en els casos que li correspongui, a la Caixa Andorrana de Seguretat Social, dins dels sis dies naturals següents a aquell en què la variació es produeixi i per mitjà dels models oficials o pel sistema establert a aquest efecte.

Article 32

Efectes de les afiliacions indegudes

1. L'afiliació de persones excloses del camp d'aplicació del sistema de seguretat social que sigui declarada indeguda determina la reposició a la situació existent en el moment anterior a l'esmentada afiliació indeguda.

2. Si s'han efectuat cotitzacions respecte d'aquestes persones, no produeixen cap efecte i els subjectes respecte de què s'han ingressat les esmentades quotes indegudes, hagin causat o no prestacions i excepte que haguessin estat ingressades maliciosament, tenen dret a la seva devolució, prèvia deducció, en tot cas, de l'import de les prestacions que resultin indegudament percebudes.

Capítol quart. Altes, baixes i variacions de dades

Article 33

L'alta en el sistema de la seguretat social

1. L'alta en algun dels règims de la seguretat social és obligatòria per a les persones incloses en el sistema de seguretat social.

2. Quan una persona assalariada presta serveis per a diverses empreses, cadascuna d'elles està obligada a donar-la d'alta, així com a comunicar la baixa i les diferents variacions de dades.

3. Quan una persona és assalariada i a més realitza una activitat per compte propi, a part de les obligacions de l'empresa o empreses en què presta serveis, està obligada a complir els requisits regulats a l'article 36.

4. Quan una persona realitza més d'una activitat per compte propi només ha de complir els requisits regulats a l'article 36 per una de les activitats. Aquestes obligacions s'han de mantenir mentre se segueixi realitzant, almenys, una activitat per compte propi.

Article 34

Obligació de promoure les altes i baixes de les persones assalariades

1. Les empreses estan obligades a comunicar l'inici o, si és el cas, el cessament de la prestació de serveis de les persones assalariades en la seva empresa perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa, en els termes i les condicions establertes en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen.

2. En cas d'incompliment per part de les empreses d'aquestes obligacions, les persones assalariades poden instar directament a la Caixa Andorrana de Seguretat Social la seva alta o la seva baixa, segons sigui procedent.

3. L'incompliment de les obligacions de comunicar l'ingrés o cessament de les persones assalariades per part de les empreses o, si és el cas, dels treballadors obligats, dóna lloc a què les seves altes o baixes puguin ser efectuades d'ofici per la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

4. Les persones assalariades es consideren en situació d'alta a l'efecte de les

prestacions regulades en aquesta Llei, encara que l'empresa a la qual presten serveis hagi incomplert les obligacions regulades en aquest precepte.

Article 35

Forma, termini i efectes de les sol·licituds d'altes, baixes i variacions de dades de les persones assalariades

1. L'inici en la prestació de serveis a l'empresa o el cessament de les persones assalariades es comunica per mitjà dels corresponents models oficials de sol·licitud, acompanyats dels documents establerts a aquest efecte per aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen, o pels procediments especials establerts.

2. La sol·licitud d'alta ha de presentar-se pels subjectes obligats dins dels tres primers dies a comptar des de l'inici de la relació laboral per part de la persona assalariada.

3. La sol·licitud de baixa ha de presentar-se dins dels tres primers dies a comptar des del moment en què s'ha produït la situació que la motiva, té efectes des del cessament en la prestació de serveis i extingeix l'obligació de cotitzar des d'aquest moment, sempre que s'hagi comunicat en el model o mitjà oficialment establert i dins dels terminis fixats.

4. La sol·licitud de variació de dades ha de presentar-se dins dels tres primers dies a comptar des del moment en què s'ha produït la situació que la motiva i causa efectes a partir del moment en què es produeix si es comunica en temps i forma a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 36

Forma, termini i efectes de les sol·licituds d'altes, baixes i variacions de dades de les persones que realitzen una activitat per compte propi

1. És obligació de les persones que realitzen una activitat per compte propi comunicar l'inici, el cessament en l'activitat exercida o qualsevol variació de dades per mitjà dels corresponents models oficials de sol·licitud, acompanyats dels documents o pels procediments especials que s'estableixen per reglament.

2. La sol·licitud d'alta ha de presentar-se dins dels tres primers dies a comptar des de l'inici de l'activitat per part de la

persona que realitza una activitat per compte propi.

3. La sol·licitud de baixa ha de presentar-se dins dels tres primers dies a comptar des del moment en què s'ha produït la situació que la motiva, produeix efectes des del cessament en la prestació de serveis i extingeix l'obligació de cotitzar des d'aquest moment, sempre que s'hagi comunicat en el model o mitjà oficialment establert i dins dels terminis fixats.

4. La sol·licitud de variació de dades ha de presentar-se dins dels tres primers dies a comptar des del moment en què s'ha produït la situació que la motiva i causa efectes a partir del moment en què es produeix si es comunica en temps i forma a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 37

Situacions assimilades a l'alta

1. Les persones assalariades que, d'acord amb la legislació laboral, es troben en situació de suspensió del contracte de treball per motiu de cas fortuït o força major que impossibiliti temporalment la continuació de l'activitat de l'empresa, es consideren en situació assimilada a la d'alta.

2. Aquestes situacions són assimilades a l'alta respecte de les branques, contingències, condicions i amb els efectes que per a cadascuna d'elles s'estableixin en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen.

Capítol cinquè. Disposicions comunes

Article 38

Utilització de mitjans electrònics, informàtics o telemàtics

La inscripció de l'empresa, l'afiliació, alta i baixa i la variació de dades poden formalitzar-se també subministrant els documents i les dades corresponents per mitjans o procediments electrònics, informàtics o telemàtics, en les condicions que s'estableixen per reglament.

Article 39

Conservació de dades

1. Les empreses estan obligades a conservar, per un període mínim de cinc anys, els documents justificatius de la

inscripció de l'empresa, així com els documents d'afiliació, comunicats d'alta i baixa i comunicacions de variació de dades.

2. Les persones que realitzen una activitat per compte propi estan obligades a conservar, per un període mínim de cinc anys, el document d'afiliació, comunicats d'alta i baixa i comunicacions de variació de dades.

Llibre segon. Gestió i organització administrativa

Títol I. Gestió administrativa

Capítol primer. Naturalesa i funcions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social

Article 40 *Definició*

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social és una entitat parapública, sotmesa al règim definit per la Llei general de les finances públiques, i té la missió essencial d'assegurar la gestió administrativa, tècnica i financera del sistema andorrà de seguretat social, sota el control del Govern.

2. Pot gestionar prestacions d'altres administracions públiques, però es requereix la subscripció dels convenis corresponents.

Article 41 *Estatus*

Per a l'acompliment de la seva missió, la Caixa Andorrana de Seguretat Social té personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar, amb la plenitud de drets i obligacions que hi són inherents.

Article 42 *Funcions*

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social formalitza, en particular, les inscripcions, les afiliacions, les altes, les baixes i les variacions de dades; percep les cotitzacions socials; fa efectives les prestacions; assumeix les tasques d'inspecció i de control inherents a la seva missió; gestiona el contencions fins a la

recaptació de les sumes degudes i/o fins a l'aplicació de les sancions corresponents, cita i reclama per via judicial els deutors i els infractors i totes aquelles funcions previstes per aquesta Llei o per qualsevol altra normativa.

2. La Caixa Andorrana de Seguretat Social està facultada per aplicar les normes tècniques i administratives dels tractats i dels convenis internacionals referents a la seguretat social.

3. Dins de la Caixa Andorrana de Seguretat Social es poden crear les comissions que s'estimin necessàries per al desenvolupament de les seves funcions. El seu règim jurídic es fixa per reglament.

Capítol segon. Organització general de la Caixa Andorrana de Seguretat Social

Secció primera. El Consell d'Administració

Article 43 *Definició*

El Consell d'Administració és l'òrgan màxim de representació i d'administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 44 *Composició*

1. El Consell d'Administració està compost per:

a) Quatre membres nomenats pel Govern, proposats respectivament pels ministres encarregats de la política sanitària, de la política social, de la política laboral i de les finances. El Govern queda facultat, en qualsevol moment, per revocar els membres nomenats per ell i substituir-los.

b) Dos membres elegits en representació del col·legi electoral de les persones assalariades i assimilades.

c) Un membre elegit en representació del col·legi electoral de les persones pensionades.

d) Un membre elegit en representació del col·legi electoral dels empresaris i de les persones que realitzen una activitat per compte propi.

2. També assisteixen a les reunions del Consell d'Administració amb veu però sense vot:

a) El/La director/a general.

b) L'/La interventor/a delegat/ada del Govern.

c) El/La secretari/ària del Consell d'Administració.

d) Qualsevol altra persona que deixi el Consell d'Administració.

Article 45

Durada del mandat

Els membres del Consell d'Administració tenen un mandat d'una durada de quatre anys i poden ser renovats en el càrrec només per un mandat consecutiu.

Article 46

Protecció laboral de les persones assalariades que són representants

L'empresa ha de prendre les mesures que siguin necessàries perquè la persona assalariada elegida pugui participar en les millors condicions en les reunions i les tasques del Consell d'Administració.

A fi d'assegurar el lliure accés i l'exercici de llur funció, els membres del Consell d'Administració que representen les persones assalariades gaudeixen d'una protecció laboral reforçada.

Article 47

Competències

Són competències del Consell d'Administració:

a) Representar la Caixa Andorrana de Seguretat Social, judicialment i extrajudicialment, amb facultat de delegació parcial en qualsevol dels seus membres o en la Direcció General.

b) Nomenar la persona que assumeixi les funcions de president.

c) Nomenar la persona que assumeixi les funcions de director general.

d) Controlar l'execució dels acords que pren, les directrius donades a la Direcció General i el funcionament correcte de l'entitat.

e) Crear, si escau, comissions delegades.

f) A proposta de la Direcció General, nomenar i separar, si concorren causes justificades, les persones que assumeixen funcions de director adjunt, cap dels serveis, així com el personal assimilat.

g) A proposta de la Direcció General, contractar el personal al servei de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

h) Emetre informes al Govern quan aquesta Llei ho disposa o quan es proposi la modificació de les prestacions o de les cotitzacions o quan el mateix Consell d'Administració consideri oportunes aquestes modificacions.

i) Concloure l'adopció de convenis amb els col·legis professionals, els prestadors de serveis de salut i establiments de la salut d'Andorra i de l'estranger en la forma que regula aquesta Llei.

A aquest efecte, els serveis de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, prèvia consulta amb els col·legis professionals directament afectats, estableixen anyalment protocols d'avaluació de qualitat i indicadors de despesa aplicables als diferents prestadors. Aquests protocols i indicadors han de basar-se en els coneixements disponibles, figurar en els convenis i servir de base de les propostes de convenció o desconvenció dels professionals de la salut.

La Caixa Andorrana de Seguretat Social ha d'informar al Govern de l'adopció d'aquests convenis.

j) Aplicar les normes tècniques i administratives d'aplicació dels tractats i dels convenis internacionals.

k) Examinar i, si escau, aprovar els estats financers anuals, d'acord amb l'article 87.

l) Examinar i, si escau, aprovar els avantprojectes dels pressupostos, d'acord amb l'article 88.

m) Elaborar una proposta de distribució dels resultats d'acord amb els articles 87, 88 i 89.

n) Elaborar i sotmetre al Govern els avantprojectes de llei de crèdit extraordinari o de suplement de crèdit.

o) Emetre informes i fer propostes al Govern quan s'elaboren textos legals

o reglamentaris que tenen una incidència directa sobre l'organització, el funcionament o l'estructura financera de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

p) Elaborar un reglament intern de funcionament del Consell d'Administració.

q) Aprovar els reglaments interns necessaris per regular i organitzar el treball de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

r) Qualsevol altra competència o facultat que la legislació li pugui assignar.

Article 48

Elecció de la Presidència

1. El Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social elegix, entre els seus membres, una persona que assumeixi la funció de president que ha de ser de nacionalitat andorrana.

2. L'elecció, en una primera votació, s'efectua per majoria absoluta dels membres del Consell.

3. Si en la primera votació cap candidat/a obté la majoria absoluta, es procedeix a una segona votació, en què resulta elegida la persona més votada.

4. Si en aquesta nova votació es produeix un altre empat, tan bon punt hagi acabat l'escrutini s'ha d'efectuar un sorteig, que consisteix a posar una papereta amb el nom de cada candidat/a dintre l'urna amb la finalitat que resulti elegit/da el/la candidat/a el nom de la qual surti primer de l'urna.

Article 49

Competències i funcions de la Presidència

1. Són funcions de la Presidència:

a) Representar el Consell d'Administració.

b) Fixar la data, l'hora, el lloc i l'ordre del dia i presidir i dirigir les reunions del Consell d'Administració.

c) Vetllar pel respecte de l'ordre del dia i, en general, pel desenvolupament òptim de les sessions.

2. De conformitat amb la Llei general de les finances públiques, correspon a la

Presidència del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social:

a) Assegurar la gestió dels drets econòmics de les finances públiques, amb possibilitat de delegació total o parcial en la Direcció General.

b) Assegurar la gestió de les obligacions de despesa del pressupost, amb possibilitat de delegació total o parcial en la Direcció General.

c) Ordenar els pagaments, amb possibilitat de delegació en la Direcció General.

d) Amb l'acord del Consell d'Administració, ordenar les despeses d'inversió previstes en el pressupost pendent d'aprovació, i que ja hagin estat aprovades amb caràcter de plurianuals.

3. La Presidència delega a la Direcció General, amb les limitacions corresponents pel que fa als imports, l'execució dels pagaments operatius, en particular, en matèria de despeses tècniques lligades a les prestacions.

4. Delega a la Direcció General l'execució dels pagaments que s'incloguin en el marc de la gestió administrativa.

Article 50

Secretaria

1. El Consell d'Administració designa i revoca lliurement la persona que ha d'ocupar la Secretaria del Consell d'Administració.

2. Són competències de la Secretaria les següents:

a) Estendre les actes de les reunions del Consell d'Administració.

b) Assessorar en totes les qüestions que se li demani.

c) Qualsevol altra que li encarregui el president o el Consell d'Administració.

Article 51

Obligació de reserva

En tots els casos, tots els membres i els assistents al Consell d'Administració queden sotmesos a l'obligació de secret, així com qualsevol altre deure regulat a la Llei de protecció de dades personals.

Article 52

Termini de renovació

Si el mandat dels membres del Consell d'Administració ha vençut sense que el nou Consell d'Administració estigui legalment constituït, no poden transcórrer més de tres mesos entre la data normal del venciment del mandat dels anteriors membres i l'entrada en funció del nous membres. Durant aquest període, el Consell d'Administració continua en funcions i no pren decisions més enllà dels actes de mera gestió.

Article 53

Primera sessió

1. La primera sessió del Consell d'Administració novament constituït és convocada per la persona que assumeixi la funció de president en funcions, com a molt tard dins el termini de quinze dies a comptar de la data de publicació dels resultats de les eleccions al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra i dels nomenaments dels membres designats pel Govern.

2. El punt únic de l'ordre del dia és l'elecció del nou president.

3. El resultat de l'elecció es comunica per escrit al Govern i es publica al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 54

Periodicitat de les reunions i actes

1. El Consell d'Administració es reuneix almenys un cop al mes. El president convoca les reunions a iniciativa pròpia, a petició de la Direcció General o de tres membres del Consell d'Administració, amb un ordre del dia que ha d'incloure la data, l'hora i el lloc de la reunió. Llevat l'acord en sentit contrari del Consell d'Administració, no pot començar cap deliberació sobre una determinada qüestió si amb una antelació mínima de cinc dies no ha estat distribuïda a cada membre la documentació relativa a la qüestió objecte de deliberació.

2. De cada sessió, la Secretaria n'estén l'acta. Cada acta inclou almenys el nombre i la identitat de les persones assistents, la data, la totalitat dels acords adoptats i de les constàncies sol·licitades per les persones assistents.

3. Després de l'aprovació del Consell d'Administració, l'acta la signen el president i el secretari, es custodia a la Caixa Andorrana de Seguretat Social i se'n facilita còpia als membres del Consell d'Administració que ho sol·licitin.

Article 55

Deliberacions i acords

1. El Consell d'Administració pot deliberar i prendre acords vàlidament amb l'assistència mínima de sis dels seus membres.

2. Els acords es prenen vàlidament per majoria simple dels membres presents.

3. La persona que assumeixi les funcions de president pot exercir el seu vot de qualitat per dirimir les situacions d'empat.

Article 56

Canvi o substitució d'un membre

1. La dimissió d'un membre del Consell d'Administració o la impossibilitat, per qualsevol raó, de continuar exercint el seu mandat, dóna lloc, segons els casos, a:

a) La designació d'un nou membre del Consell d'Administració per part del Govern, a proposta del ministeri concernit.

b) L'entrada en funcions de la persona suplent elegida en el seu moment pel col·legi electoral corresponent.

2. La dimissió o l'impediment definitiu de la persona suplent que ja ha entrat en funcions dóna lloc a una elecció parcial en el col·lectiu corresponent pel temps que resta de mandat, sempre que aquest període sigui superior a nou mesos.

3. En el cas que la persona a substituir sigui el president, s'ha de procedir a l'elecció d'un nou president en el termini de quinze dies d'acord amb la regulació de l'article 48.

Article 57

Remuneració

La persona que assumeixi les funcions de president i els membres del Consell d'Administració reben una remuneració per la seva participació efectiva a les sessions del Consell d'Administració. Aquesta remuneració es fixa pel Govern, sense que pugui sobrepassar l'import

corresponent al salari mínim en cada moment vigent per tots els membres, excepte per la persona que realitza les funcions de president que no pot sobrepassar l'import corresponent al doble del salari mínim en cada moment vigent.

Article 58

Creació, control i dissolució de comissions delegades

El Consell d'Administració pot crear, controlar les seves activitats i dissoldre lliurement comissions en els sectors o en les matèries que s'estableixin per reglament intern.

La seva creació o dissolució s'ha de publicar al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 59

Composició de comissions delegades

1. Les comissions delegades estan constituïdes per almenys dos membres del Consell d'Administració i, eventualment, per membres del personal de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, sense perjudici de la possibilitat d'assessorament extern si la complexitat de la matèria ho requereix, amb l'autorització prèvia del Consell d'Administració. Una vegada nomenada, cada comissió delegada nomena entre els seus membres un president i un secretari, el qual estén acta de les reunions.

2. Les comissions delegades no poden deliberar vàlidament sense la presència de les dues terceres parts dels membres que la formen.

3. Els acords es prenen per majoria simple.

Secció segona. La Direcció General

Article 60

Nomenament i separació del càrrec

La Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social recau en una persona nomenada i separada del càrrec lliurement pel Consell d'Administració.

Article 61

Funcions i responsabilitat

1. La Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social exerceix totes les funcions de direcció, de gestió, de control intern i de forma específica del següent:

- a) És responsable de les despeses tècniques i administratives i del cobrament de les cotitzacions.
- b) Assumeix totes les funcions expressament delegades pel Consell d'Administració o per la Presidència.
- c) Elabora per al Consell d'Administració els documents necessaris en matèria d'estats financers, de comptes i de pressupostos i exposa tot tipus de proposta de caràcter financer o tècnic.
- d) Proposa la contractació del personal necessari.

2. La Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social respon de la seva gestió davant del Consell d'Administració.

Article 62

Delegació de la signatura

Amb l'acord previ del Consell d'Administració, el/la director/a general pot delegar la seva signatura com a màxim en dues persones responsables del servei de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, a fi d'atendre les necessitats del servei en cas d'absència per vacances o per malaltia, o per qualsevol altre motiu degudament acreditat.

Aquestes delegacions es publiquen al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Secció tercera. Personal

Article 63

Marc normatiu

El personal al servei de la Caixa Andorrana de Seguretat Social es regeix per la Llei sobre el contracte de treball i la resta de la normativa laboral, llevat dels membres del Consell d'Administració i del personal l'activitat dels quals no es presta en règim laboral i amb remuneració salarial.

Article 64

Reglaments de Govern

El Govern, dins del marc normatiu descrit a l'article anterior, ha de regular mitjançant reglament les especialitats del personal al servei de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 65

Reglaments interns

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social té la facultat d'organitzar el treball que li sigui confiat, dictant els reglaments interns de personal necessaris i les ordres i les instruccions adequades per al personal esmentat.

2. Els reglaments interns no tenen en cap cas caràcter administratiu, s'apliquen a tot el personal, i han de respectar sempre els principis d'igualtat de tracte, de prohibició d'arbitrarietat i de no-discriminació.

3. La facultat d'aprovar, modificar o suprimir els reglaments interns correspon al Consell d'Administració, prèvia consulta a la Direcció General i al personal, i la d'impartir les ordres i les instruccions als treballadors a la Direcció General.

Capítol tercer. Eleccions al Consell d'Administració

Article 66

Procediment electoral

El procediment electoral relatiu a les eleccions al Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en tot allò no regulat expressament per aquesta Llei, es regeix per la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

Article 67

Dret de vot

1. Totes les persones assegurades directes a la branca general a la Caixa Andorrana de Seguretat Social majors de divuit anys, amb excepció de les que pertanyen al règim especial regulat a l'article 223, tenen dret de vot per elegir la persona o persones representants del col·lectiu de cotitzants al qual pertanyen.

2. És possible ser persona electora en més d'un col·legi electoral, però en cada col·legi cada elector només té un vot.

Article 68

Col·legis electorals

S'institueixen, a l'efecte merament electorals, tres col·legis que inclouen les persones cotitzants a la Caixa Andorrana de Seguretat Social amb dret de vot, i són els següents:

- a) El col·legi electoral de les persones assegurades assalariades i de les persones internades en establiments penitenciaris.
- b) El col·legi electoral dels pensionistes, que integra les persones beneficiàries d'una pensió de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, així com les persones que es troben incloses en els règims especials de les persones amb discapacitat i de les persones prejubilades.
- c) El col·legi electoral dels empresaris i de les persones que realitzen una activitat per compte propi.

Article 69

Persones candidates

1. Totes les persones candidates a la funció de membre elegit al Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o de suplent han de reunir les condicions següents:

- a) Ser majors d'edat i residir legalment al Principat d'Andorra.
- b) Haver cotitzat durant un mínim de vuit anys durant els deu darrers immediatament anteriors a la data de les eleccions en qualsevol dels col·lectius.
- c) Haver cotitzat els cinc últims anys en un dels col·lectius que integren el col·legi electoral per al qual es presenta a l'elecció, excepte en el cas del col·legi dels pensionistes, en què la durada mínima és de tres mesos.
- d) Estar al corrent de pagament de les cotitzacions, els recàrrecs i les sancions acordades per resolució ferma.
- e) Presentar un nombre mínim de signatures de cotitzants del col·legi electoral al qual es presenten a l'elecció tant la persona candidata com la suplent, que s'especifica a continuació:

i) Cinquanta signatures per a la candidatura per representar els pensionistes.

ii) Cinquanta signatures per a la candidatura per representar el col·lectiu dels empresaris i els treballadors per compte propi.

iii) Cent signatures per a la candidatura per representar les persones assegurades assalariades i la resta dels cotitzants.

2. Una mateixa persona només es pot presentar a l'elecció en un sol col·legi electoral, a títol de candidata o de suplent.

Article 70

Incompatibilitat i inelegibilitat

1. L'exercici dels càrrecs que s'esmenten en aquest article és incompatible amb la condició de membre del Consell d'Administració, i per tant són inelegibles:

- a) Els/Les magistrats/ades del Tribunal Constitucional.
- b) Els membres del Consell General.
- c) El/La cap de Govern, els/les ministres i els/les secretaris/àries d'Estat.
- d) Els membres dels consells de Comú.
- e) Els membres del Consell Superior de la Justícia.
- f) Els/Les batlles i magistrats/ades i els membres del Ministeri Fiscal.
- g) Els/Les secretaris/àries judicials.
- h) Els/Les secretaris/àries generals del Consell General i del Govern.
- i) Els/Les secretaris/àries dels comuns.
- j) Els membres del personal de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.
- k) Els càrrecs directius d'entitats bancàries, financeres i d'assegurances.

2. Són també inelegibles les persones condemnades per sentència ferma a pena privativa de llibertat, pel temps de durada de la pena.

Article 71

Convocatòria d'eleccions

Dos mesos abans de la data prevista per a les eleccions, mitjançant publicació

al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, el Govern fa pública la data de les eleccions i declara obert el termini per presentar les candidatures per ser representants dels tres col·legis electorals.

Article 72

Presentació de candidatures

Les candidatures es formalitzen a la seu de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, amb els justificants necessaris, en el termini improrrogable de tres setmanes a comptar de la publicació.

Les candidatures són necessàriament binominals, ja que consten d'una persona candidata i d'una suplent.

Article 73

Procediment contra la denegació o acceptació de la candidatura

1. Totes les candidatures presentades són examinades pel Consell d'Administració, que controla el compliment dels requisits definits en aquesta Llei.

2. L'acceptació o la denegació de la candidatura és notificada personalment a les persones interessades. Contra la denegació o l'acceptació d'una candidatura, tot/a candidat/a podrà presentar recurs davant la Junta Electoral en el termini de 48 hores. La Junta Electoral reclamarà immediatament els antecedents al Consell d'Administració en funcions, que els remetrà dins de les 48 hores següents, prèvia citació dels/de les altres candidats/ates, els/les quals disposaran d'unes altres 48 hores per efectuar al·legacions davant la Junta.

3. Contra l'acord de la Junta Electoral que haurà de dictar-se dins les 48 hores següents al termini de la presentació de les al·legacions, hi cap recurs davant la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

Article 74

Manca de candidatures

1. En el cas en què, per manca total de candidatures, no es pugui procedir a l'elecció dels membres del Consell d'Administració que representen les persones cotitzants, el nou Consell d'Administració queda vàlidament constituït pels quatre membres designats pel Govern.

2. Igualment, el Consell d'Administració queda vàlidament constituït pels quatre membres designats pel Govern i

la persona o persones candidates que resultin elegides, encara que, per manca parcial de candidatures alguns dels col·legis esmentats a l'article 68 d'aquesta Llei no tinguin representació.

3. En el supòsit de manca de candidatures, el Govern ha de convocar eleccions per cobrir els càrrecs que faltin en el termini mínim de sis mesos i màxim de dotze.

Article 75

Convocatòria

La convocatòria es fa per carta al domicili de la persona electora o per comunicació electrònica. Hi han de constar almenys les indicacions següents:

- a) La data de les eleccions.
- b) L'adreça del local habilitat a aquest efecte i els horaris d'obertura.
- c) El col·legi electoral al qual pertany la persona electora.
- d) Les llistes binominals corresponents a aquest col·legi electoral.

A més, també es fa mitjançant publicació als mitjans de comunicació del país.

Article 76

Proclamació de resultats

1. Són proclamats membres del Consell d'Administració i suplents les persones següents:

- a) Les persones candidates de les dues llistes més votades del col·legi electoral de les persones assalariades.
- b) La persona candidata de la llista més votada del col·legi electoral dels pensionistes.
- c) La persona candidata de la llista més votada del col·legi electoral de les persones que realitzen una activitat per compte propi.

2. Si en la votació es produeix un empat entre dues o més candidatures, en un termini de vuit dies s'ha de fer una nova votació entre aquestes candidatures.

3. Si en aquesta nova votació es produeix un altre empat, tan bon punt hagi acabat l'escrutini s'ha d'efectuar un sorteig, que consisteix a posar una papereta amb el nom de cada candidatura dintre l'urna amb la finalitat que resulti elegida la candidatura el nom de la qual surti primer de l'urna.

4. Els resultats de les eleccions són publicats al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra en un termini màxim de 15 dies naturals a comptar de la data en què han tingut lloc.

Article 77

Regulació d'altres aspectes pràctics

El Govern estableix i regula, per reglament, les modalitats pràctiques d'organització de les eleccions de les persones representants dels cotitzants al Consell d'Administració, el termini i la forma de la campanya electoral i la possibilitat de votar en diversos dies i en col·legis electorals distribuïts per cada una de les parròquies.

Capítol quart. Assessoria i control

Article 78

Funcions d'assessoria i control

1. Són funcions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social:

- a) Vetllar pel compliment per part de les empreses, prestadors sanitaris, així com qualsevol altra persona, de les normes dictades en matèria de seguretat social i en particular de la inscripció, afiliació, altes, baixes, variació de dades, cotitzacions i prestacions.
- b) Comprovar que les persones peticionàries de qualsevol de les prestacions del sistema de la seguretat social reuneixin les condicions i els requisits exigits a aquest efecte.
- c) Verificar que les persones que rebin qualsevol de les prestacions de la seguretat social continuïn complint els requisits exigits per percebre-les.
- d) Facilitar informació en relació amb els drets que tenen les persones assegurades.
- e) Qualsevol altra que tingui com a finalitat vetllar per l'aplicació correcta de la normativa vigent sobre seguretat social i la bona gestió del sistema en qualsevol de les seves branques.

2. Les actuacions que donin lloc a les funcions de control a les quals es refereix l'apartat anterior s'han de consignar en l'acta corresponent, i els fets i les circumstàncies consignats tenen la presumpció d'exactitud, llevat de prova en contra. Aquestes actes poden incloure el

càlcul de les quantitats que s'han de liquidar en concepte de deutes per cotitzacions impagades i els recàrrecs exigibles.

Article 79

Òrgans competents

1. Les funcions referides a l'article anterior, d'acord amb l'organització aprovada pel Consell d'Administració a proposta de la Direcció General, les exerceixen:

- a) L'Àrea de Control Sanitari.
- b) L'Àrea de Control Administratiu.
- c) El Gabinet Jurídic.

2. Aquests òrgans poden emprendre totes les accions investigadores que siguin necessàries, amb la col·laboració, si escau, dels departaments competents del Govern, dins dels límits que estableix la legislació sobre protecció de dades de caràcter personal.

3. Són funcions de l'Àrea de Control Sanitari:

- a) Convocar qualsevol persona que pugui aportar informacions d'interès.
- b) Demanar informació a totes les persones que creguin convenient.
- c) Donar l'autorització mèdica per a les prestacions que requereixin un acord previ de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.
- d) Expedir altes mèdiques.
- e) Practicar les revisions mèdiques pertinents relacionades amb les prestacions.

4. Són funcions de l'Àrea de Control Administratiu:

- a) Convocar qualsevol persona que pugui aportar informacions d'interès.
- b) Presentar-se en qualsevol lloc de treball per efectuar els controls relacionats amb el compliment de la normativa.
- c) Demanar informació a totes les persones que creguin convenient.
- d) Elaborar informes i aixecar acta dels fets i les circumstàncies que poden constituir infraccions a la normativa sobre seguretat social d'acord amb l'article 78.2.

e) Participar en la instrucció de procediments sancionadors.

f) Personar-se en el domicili de les persones assegurades en situació de baixa per incapacitat temporal per al treball per tal de comprovar que es troben en el seu domicili, quan han de ser-hi d'acord amb les prescripcions mèdiques.

g) Accedir de forma automàtica a dades relatives a la titularitat de les empreses i les societats, per tal de comprovar que els titulars no consten com a persones assegurades indirectes i a càrrec d'una persona assegurada directa.

h) Constatar totes les infraccions o mancaments comesos pels subjectes contra el règim de seguretat social.

i) Expedir altes administratives.

5. Són funcions del Gabinet Jurídic:

- a) Convocar qualsevol persona que pugui aportar informacions d'interès.
- b) Demanar informació a totes les persones que creguin convenient.
- c) Participar en la instrucció de procediments sancionadors.
- d) Resoldre totes les dificultats o divergències que es puguin produir en l'aplicació del règim de seguretat social.
- e) Efectuar i incoar les accions davant la tercera persona responsable i/o la seva companyia d'assegurances en les accions de rescabament per part d'una tercera persona.

Article 80

Altres mesures aplicables

1. Per tal de millorar l'aplicació i la gestió del sistema de seguretat social, el Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, a proposta de la Direcció General, pot aprovar anualment plans d'acció en funció de les experiències i els resultats de les actuacions de control dutes a terme l'any anterior.

2. Per facilitar el control per part del Govern del compliment de la normativa laboral, la Caixa Andorrana de Seguretat Social ha de donar informació detallada dels accidents laborals i de les malalties professionals de totes les empreses al de-

partament del Govern competent en matèria d'inspecció de treball.

3. El Govern i la Caixa Andorrana de Seguretat Social han d'intercanviar-se totes les informacions i dades que estimin necessàries o convenients per a un exercici més eficaç de les seves competències respectives per accelerar la instrucció d'expedients i l'atorgament de prestacions amb el límit del respecte a la legislació sobre protecció de dades de caràcter personal.

4. La Caixa Andorrana de Seguretat Social, amb l'acceptació de la persona interessada, pot compensar els saldos deutors i creditors de les persones assegurades del sistema de seguretat social amb les pensions i tota altra prestació prevista per la Llei a satisfer a l'assegurat.

5. La Caixa Andorrana de Seguretat Social, amb la notificació prèvia a la persona interessada, pot compensar els saldos deutors generats per l'atorgament d'un volant de presa en càrrec de les persones assegurades del sistema de seguretat social amb les pensions i tota altra prestació prevista per la Llei a satisfer a l'assegurat. En el cas que la compensació s'efectuï amb el pagament d'una pensió, la retenció màxima d'aquesta pensió no podrà superar el 25% d'aquesta.

Article 81

Obligació d'informar dels prestadors de serveis de salut

Els prestadors de serveis de salut estan obligats a transmetre a l'Àrea de control sanitari de la Caixa Andorrana de Seguretat Social la informació necessària relativa als actes sanitaris realitzats a les persones assegurades amb l'objectiu de donar suport a les transaccions econòmiques que s'hagin d'efectuar com a conseqüència d'aquests actes.

Article 82

Gabinet jurídic

1. El Gabinet Jurídic, integrat en el si de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, està format per persones llicenciades en dret i per advocats de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

2. La defensa davant dels tribunals dels interessos de la Caixa Andorrana de Seguretat Social per part dels advocats adscrits al seu gabinet jurídic s'exerceix

d'acord amb el que disposa aquesta Llei i la Llei qualificada de la justícia.

Títol II. Gestió financera

Capítol primer. Disposicions generals

Article 83

Patrimoni de la seguretat social

1. Les cotitzacions, béns, accions i qualsevol altre recurs de la seguretat social constitueix un patrimoni únic i destinat exclusivament a les seves finalitats.

2. La titularitat del patrimoni únic de la seguretat social correspon a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

3. Els contractes que celebri la Caixa Andorrana de Seguretat Social es regeixen per la Llei de contractació pública.

4. Els béns i els drets que formen part del patrimoni de la seguretat social són inembargables.

Article 84

Fons de reserves de les diferents branques

1. Amb la finalitat d'atendre les necessitats futures del sistema de seguretat social en matèria de prestacions contributives de la branca de jubilació es manté el fons de reserves tècniques existents.

2. Eventualment, si a la branca general es constata l'existència de superàvit, aquest es destina a formar part d'un fons de reserves per atendre les necessitats futures d'aquesta branca.

3. Resten prohibides les transferències entre els dos fons.

4. Les reserves que formen aquests fons estan invertides de forma que es coordini la prudència amb l'obtenció del grau de liquidesa, rendibilitat i seguretat tècnicament precís.

5. El Govern aprova anualment els criteris de gestió de les reserves de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, a proposta del Consell d'Administració i previ informe de l'Institut Nacional Andorrà de Finances.

6. L'Institut Nacional Andorrà de Finances realitza cada dos anys un informe de seguiment sobre l'evolució i composició dels fons.

Article 85

Comissió delegada pel seguiment dels fons de reserves

1. El Consell d'Administració ha de crear una comissió delegada pel seguiment dels fons de reserves.

2. La composició d'aquesta comissió s'efectua d'acord amb el que s'estableix a l'article 59 i ha de tenir, entre els seus membres, persones amb experiència demostrable en matèria financera.

3. Els membres de la comissió no han de tenir cap lligam amb les entitats gestores de fons i, a tal efecte, han de signar la corresponent declaració jurada.

4. Són funcions d'aquesta comissió:

a) Elaborar els informes i propostes necessàries per tal que el Consell d'Administració les aprovi i les tramiti al Govern.

b) Realitzar estudis relacionats amb la gestió financera de la Caixa Andorrana de Seguretat Social que pugui encarregar-li el Consell d'Administració.

L'elaboració dels informes sobre la gestió dels fons ha de ser trimestral i anual.

5. En la seva actuació ha de respectar, d'una banda, l'objectiu i horitzó d'utilització dels recursos dels fons i, d'altra banda, els principis de prudència i de repartició dels riscos.

6. Aquesta comissió té l'obligació de comunicar per escrit al Consell d'Administració qualsevol operació o pràctica de gestió que no sigui conforme a les lleis, reglaments o polítiques de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 86

Fons de finançament

1. El sistema de seguretat social es finança mitjançant les cotitzacions corresponents a les persones assegurades, les reserves i els seus rendiments, les quantitats recaptades en concepte de recàrrecs, sancions i altres de semblants característiques, els fruits, les rendes o els interessos dels seus recursos patrimo-

nials i, si escau, mitjançant els sistemes complementaris de finançament procedents del pressupost del Govern o de tota altra font fixada mitjançant llei.

2. El pressupost de l'Administració general finança les despeses següents del sistema de seguretat social:

- a) El complement no contributiu de la pensió de jubilació, regulat a l'article 203.
- b) El complement no contributiu de les pensions de viduïtat regulat a l'article 184.
- c) La part corresponent als imports destinats al pagament dels punts de jubilació atorgats sobre la base de l'article 41 del Reglament tècnic de la seguretat social vigent fins a la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei.
- d) Els complements no contributius de les pensions de vellesa atorgats sobre la base de l'article 2 de la Llei 4/2006 del 7 d'abril de mesures urgents i puntuals de reforma del sistema de seguretat social vigent fins a la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei.
- e) Les prestacions familiars.
- f) L'eventual dèficit que es pugui produir a la branca general.

Article 87

Gestió de recursos

1. La gestió de les branques general, jubilació i prestacions familiars comporta la recaptació dels seus recursos i l'aplicació corresponent en tres caixes separades.

2. Els estats financers anuals, incloses les deduccions per cobrir les despeses de gestió, l'afectació dels resultats i les inversions, es presenten de forma clarament diferenciada per cada una de les branques segons el pla de comptabilitat establert reglamentàriament.

3. Correspon al Consell d'Administració, per majoria de les cinc vuitenes parts dels seus membres:

- a) Examinar i aprovar els estats financers i trametre'ls al Govern.
- b) Aplicar l'afectació dels resultats de la gestió financera a cadascuna de les branques.

Article 88

Pressupost

1. El Consell d'Administració trameta anualment al Govern la proposta de pressupost i inclou, si escau, la proposta d'actualització de la cotització de la branca de jubilació, del factor de conversió regulat a l'article 201 i dels coeficients tècnics citats en els articles 202 i 204.

El Govern completa el pressupost propo- sant la repartició de les cotitzacions entre la part assalariada i la part empresarial quan s'escau i el trameta al Consell General perquè sigui aprovat.

2. El pressupost de cadascuna de les branques ha de mantenir un equilibri ja sigui mitjançant l'adaptació de les cotitzacions, ja sigui mitjançant l'abonament o el càrrec en el fons de reserva propi, o bé mitjançant préstecs entre branques, dins els límits del que disposa l'article 89.

En el cas en què el referit equilibri no es pugui mantenir en els termes esmentats, el Pressupost de l'Estat ha d'aportar els recursos suficients per a assolir aquest objectiu.

3. El pressupost de la branca de jubilació, en la seva modalitat contributiva, ha de mantenir un equilibri a llarg termini.

La Caixa Andorrana de Seguretat Social ha d'elaborar, com a mínim, cada cinc anys, un estudi actuarial i trametre'l al Govern, proposant les mesures necessàries per a mantenir la viabilitat futura de la branca de jubilació.

4. El pressupost de la branca de jubilació ha d'anar acompanyat de l'estudi actuarial pertinent actualitzat l'any que correspongui elaborar-lo segons l'apartat precedent.

Article 89

Préstecs entre branques

1. Només es poden realitzar préstecs entre branques en els dos supòsits següents:

- a) Per equilibrar el pressupost per raons de tipus conjuntural justificades tècnicament. En aquest cas, s'ha d'amortitzar en un termini màxim de dos anys, i amb el benentès que les mateixes branques no es poden atorgar

cap altre préstec fins que hagin transcorregut cinc anys.

b) Per realitzar inversions a llarg termini. En aquest cas la durada del préstec s'ha d'adaptar a la durada de l'amortització de la inversió.

2. Els préstecs comporten el pagament d'interessos a preu de mercat. Aquests interessos es calculen i comptabilitzen anualment.

3. Tots els préstecs han de ser atorgats per decisió del Consell d'Administració, per majoria de les tres quartes parts dels seus membres.

Article 90

Rescabament per part d'una tercera persona responsable

1. Si una patologia soferta per una persona assegurada ha estat causada per una tercera persona responsable, la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot exigir d'aquest tercer responsable i de la seva companyia d'assegurances, solidàriament, el pagament d'un import que pot arribar fins a la totalitat de les despeses ocasionades per l'atenció sanitària íntegra de la persona assegurada, que hagin resultat de la lesió i de la resta de prestacions que hagi satisfet per aquest concepte sense perjudici d'altres compensacions econòmiques a les que pugui tenir dret la persona assegurada lesionada.

2. En els supòsits establerts en el paràgraf anterior, la Caixa Andorrana de Seguretat Social reclama al tercer responsable l'import de totes les prestacions satisfetes a la persona assegurada en aplicació de la legislació, inclòs el capital per defunció que s'hagi pagat als hereus de la persona afectada. Si s'escau la prestació mèdica o pensió abonada a la víctima o als seus familiars, pot ser capitalitzada.

S'estableix per reglament el barem utilitzat per capitalitzar les pensions o les prestacions mèdiques.

3. La Caixa Andorrana de Seguretat Social pot fer efectiva la reclamació directament al tercer responsable i/o solidàriament a la companyia d'assegurances.

A manca d'acord, pot reclamar les despeses ocasionades i els interessos legals

de demora, a la tercera persona responsable i/o a la seva companyia d'assegurances per la via civil d'acord amb el procediment que escaigui o en els processos penals, reclamant la totalitat de les despeses ocasionades d'acord amb les disposicions del Codi de procediment penal vigent.

4. En cas que la responsabilitat de l'accident escaigui en part a la tercera persona i en part a la víctima, la Caixa Andorrana de Seguretat Social només pot recuperar la proporció corresponent.

5. La Caixa Andorrana de Seguretat Social no pot exigir en cap cas el rescabament d'una quantitat superior a la que els tribunals assenyalin com a indemnització que ha de pagar la tercera persona responsable.

6. La reclamació de les prestacions prescriu als cinc anys a comptar de la consolidació de les lesions o de la defunció de la víctima.

7. La Caixa Andorrana de Seguretat Social pot demanar la informació necessària prop de les Administracions públiques amb la finalitat d'obtenir el rescabament per part d'una tercera persona responsable.

Article 91

Rescabament en cas d'accident de treball o malaltia professional

Sense perjudici de l'article anterior, quan la causa de l'accident de treball o de la malaltia professional es consideri una falta inexcusable de l'empresari, la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot exigir-li la totalitat o part de les despeses que ha comportat aquest accident o aquesta malaltia professional.

Amb aquesta finalitat, la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot reclamar una cotització suplementària calculada d'acord amb el salari mig que pot ser percebuda durant un termini màxim de tres anys.

S'entén com a falta inexcusable aquella falta comesa per l'empresari per imprudència o negligència sense tenir en compte de les regles elementals de seguretat.

Capítol segon. Cotització

Secció primera. Normes generals

Article 92

Objecte

1. La liquidació dels deutes amb la seguretat social comprèn els actes relatius a la determinació de les diferents classes de deutes, possibilitant la seva execució material mitjançant el seu compliment en forma voluntària i, si no n'hi hagués, mitjançant el seu compliment forçós en via de constrenyiment.

A aquest efecte, la liquidació té com a objecte la realització de tots els actes identificadors dels deutes amb la seguretat social en els seus diferents elements com quantia, objecte, motivació i declaració liquidadora i la seva comunicació o notificació, si procedissin.

2. Els actes de determinació dels subjectes, objecte, quantia i contingut dels deutes amb la seguretat social efectuats per la Caixa Andorrana de Seguretat Social gaudeixen de presumpció de legalitat.

La seva efectivitat únicament resulta afectada per resolució administrativa o judicial que declari la seva il·legalitat i, en conseqüència, els anul·li o modifiqui.

3. Els actes de la Caixa Andorrana de Seguretat Social en matèria de gestió liquidadora són impugnables en via administrativa i jurisdiccional.

Article 93

Recàrrecs

1. Transcorregut el termini de pagament sense que s'hagi produït l'ingrés de les cotitzacions, es merita un recàrrec del 0,1% per cada dia de retard sobre l'import de les cotitzacions degudes més un import fix equivalent al 10% del deute en cas de reincidència.

2. En la imposició de recàrrecs es té en compte especialment si el retard en el pagament de les cotitzacions és degut a un error administratiu de la Caixa Andorrana de Seguretat Social; si és així s'anul·la.

3. En els supòsits de bona fe i d'absència de negligència greu o de reincidència,

els recàrrecs es redueixen fins a un 30% si l'infractor ingressa l'import de la liquidació de les cotitzacions degudes a la Caixa Andorrana de Seguretat Social en el termini administratiu que se li indiqui.

4. A l'efecte d'aquest article es considera reincidència la imposició d'un recàrrec per resolució ferma durant els darrers dos anys.

Article 94

Obligatorietat de la cotització

1. La cotització a la seguretat social és obligatòria per a totes les persones que es troben dins de l'àmbit de l'aplicació d'aquesta Llei.

2. La quota de la seguretat social expressa l'import de l'obligació de cotitzar a la seguretat social durant un temps delimitat, designat període de liquidació, pel que fa als subjectes obligats a cotitzar.

Aquesta quantitat resulta de l'operació liquidadora d'aplicar un percentatge, anomenat tipus de cotització, a una quantitat denominada base de cotització, sense perjudici que la seva quantia pugui ser fixada directament per altres normes.

Article 95

Dinàmica de l'obligació de cotitzar

1. L'obligació de cotitzar neix amb el començament del treball assalariat, l'activitat professional, la situació relacionada amb l'activitat de les persones incloses al camp d'aplicació dels règims especials o el començament de la percepció d'una prestació.

2. La no presentació de la sol·licitud de l'afiliació i/o de l'alta no impedeix el naixement de l'obligació de cotitzar des del moment en què així s'estableixi, sense perjudici dels efectes que en relació amb les prestacions hagin d'atribuir-se a aquestes cotitzacions efectuades amb anterioritat.

3. L'obligació de cotitzar es manté per tot el període que les persones assalariades presten serveis a una empresa, les persones que realitzen una activitat per compte propi porten a terme la seva activitat econòmica, les persones incloses dins dels diferents règims especials es

trobin incloses en els mateixos o els pensionats rebin una prestació o pensió del sistema de seguretat social.

4. L'obligació de cotitzar s'extingeix amb el cessament a la feina, en l'activitat o en la situació determinant del naixement i subsistència de l'obligació de cotitzar, sempre que es comuniqui la baixa en el temps i forma establerts.

5. En els casos que no se sol·liciti la baixa o es formulï fora del termini i en un model o mitjà diferent dels establerts, no s'extingeix l'obligació de cotitzar fins al dia que la Caixa Andorrana de Seguretat Social conegui la situació que determina la finalització de l'obligació de cotitzar.

Article 96

Liquidació de les quotes

1. Els períodes de liquidació de quotes es refereixen a mensualitats naturals completes i vençudes, encara que la meritació d'aquelles i/o el seu pagament s'efectuï per períodes diferents de mesos.

La Caixa Andorrana de Seguretat Social pot establir o autoritzar, en ambdós casos de manera expressa, liquidacions per períodes superiors o inferiors.

2. Les cotitzacions han de pagar-se en el termini de quinze dies naturals següents al venciment del període de liquidació.

3. La liquidació de les quotes s'efectua mitjançant la formalització, per part dels subjectes responsables de l'obligació de cotitzar, dels documents de cotització que determini la Caixa Andorrana de Seguretat Social, d'acord amb el procediment regulat per reglament.

4. En tot cas, la presentació dels documents de cotització és sempre obligatòria.

5. Es determina per reglament el termini de pagament i els documents de cotització en els supòsits dels règims especials.

Secció segona. Cotització a la branca general

Article 97

Subjectes de la cotització de les persones assalariades

1. Estan subjectes a l'obligació de cotitzar les persones assalariades que, pel que fa a la seva activitat, es trobin compreses en el seu camp d'aplicació i els empresaris per compte del qual treballin.

2. La cotització corresponent a les persones assalariades comprèn dues aportacions:

- L'aportació de l'empresari.
- L'aportació del treballador.

3. L'aportació del treballador en la cotització és del seu exclusiu càrrec, sent nul tot pacte en contrari.

L'empresari descompta als seus treballadors, en el moment de fer-los efectives les seves retribucions, l'aportació que correspongui a cadascun d'ells.

4. L'empresari que, havent efectuat aquest descompte, no ingressi dins del termini les aportacions corresponents als seus treballadors incorre en responsabilitat davant seu i davant la Caixa Andorrana de Seguretat Social, sense perjudici de les responsabilitats penal i administrativa que procedixin.

5. La manca de pagament de les cotitzacions no comporta la pèrdua dels drets de les prestacions.

La Caixa Andorrana de Seguretat Social procedeix al pagament d'aquestes prestacions, sense perjudici de la corresponent subrogació per a la repetició a l'empresari responsable.

Article 98

Base de cotització de les persones assalariades

1. La base de cotització de les persones assalariades mentre presten serveis està constituïda pel salari global, en els termes definits a la legislació laboral, les indemnitzacions i quitances i qualsevol altra remuneració, que, amb caràcter mensual, tingui dret a percebre la persona assalariada o la que efectivament percebi de ser aquesta superior, per raó del

treball que realitzi per compte de l'empresa on presta serveis.

2. No es computa en la base de cotització la participació al finançament per part de l'empresa a un pla complementari de jubilació públic o privat de la persona assalariada i de la percepció dels avantatges o dels rendiments d'aquest pla.

Els imports i les modalitats de cotització en cas de recuperació en forma de capital del pla de jubilació constituït així s'han d'establir reglamentàriament.

3. És nul qualsevol acte o pacte individual o col·lectiu que pretengui alterar la base de cotització establerta, excepte en aquells supòsits que per disposició legal s'estableixi el contrari.

4. La base de cotització dels socis que es troben inclosos dins del col·lectiu de persones assalariades i assimilades, d'acord amb l'article 18, està constituïda pel salari global, qualsevol que sigui la seva forma o denominació que, amb caràcter mensual, tingui dret a percebre, però com a mínim ha de ser igual al salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de les persones assalariades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de l'any natural immediatament anterior.

Article 99

Requisit del salari mínim

1. Per tenir dret a les prestacions de la branca general, el salari global mensual cotitzat per la persona assalariada ha de ser igual o superior al salari mínim mensual oficial.

2. La persona assalariada amb una base de cotització inferior al salari mínim mensual oficial, sempre que no quedi inclosa en l'àmbit d'aplicació del règim especial previst a l'article 224, ha de complementar la cotització amb una quantitat que sumada a la cotització realitzada per l'empresa o empreses sigui igual a aquesta base mínima, en les condicions que s'estableixen per reglament.

3. Els complements de cotització satisfets d'acord amb el que disposa l'apartat segon d'aquest article no computen per tenir dret al complement no contributiu de les pensions de jubilació regulat a l'article 203.

Article 100

Percentatges de cotització de les persones assalariades

Els percentatges de cotització són de:

Pagador	Percentatge
Part empresarial	7%
Part assalariada	3%

Article 101

Cotització de les persones que realitzen una activitat econòmica per compte propi

1. Les cotitzacions de les persones que realitzen una activitat per compte propi les satisfà directament la persona interessada.

2. La base de cotització és el salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de les persones assalariades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de l'any natural immediatament anterior.

3. El percentatge de cotització és del 10%.

Secció tercera. Cotització a la branca de jubilació

Article 102

Classes de cotitzacions

Les persones assegurades directes poden escollir entre tres classes de cotització. Inicialment es troben adscrites a la classe A, però poden optar per cotitzar complementàriament a la classe B o a la classe C per tal d'adquirir més punts de jubilació.

Article 103

Cotització de les persones assalariades

1. La base de cotització de les persones assalariades és la mateixa que la que s'aplica a la cotització a la branca general.

2. Els percentatges de cotització de les persones assalariades són els següents:

Pagador	Tipus	Percentatge
Part empresarial		7,5%
Part assalariada	Classe A	2,5%
	Classe B	5%
	Classe C	7,5%

Article 104

Cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi

1. La base de cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi és la mateixa que la que s'aplica a la cotització a la branca general.

2. Els percentatges de cotització són els següents:

Tipus	Percentatge
Classe A	10%
Classe B	12,5%
Classe C	15%

Secció quarta. Disposició comuna

Article 105

Cotització de les persones beneficiàries d'una prestació econòmica a les branques general i jubilació

1. Durant la percepció d'una prestació econòmica de la branca general es manté l'obligació de cotitzar, tant a la branca general com a la branca de jubilació.

No existeix aquesta obligació mentre es perceben pensions d'orfenesa o de viduïtat temporals, sense que això suposi la pèrdua de cap dret de la branca general.

2. La base de cotització és la quantitat que es percep com a prestació i els percentatges de cotització són els que s'indiquen en els articles 100 i 103 si es tracta de persones assalariades i els articles 101 i 104 si són persones que exerceixen una activitat per compte propi.

3. Les prestacions lliurades a les persones assalariades donen lloc a la retenció de la part assalariada de la cotització. La Caixa Andorrana de Seguretat Social substitueix a l'empresa i paga la part empresarial de les cotitzacions esmentades.

4. A les prestacions lliurades a les persones que exerceixen una activitat per compte propi, l'obligat a pagar la cotització durant la percepció de la prestació continua sent la persona que exerceix una activitat per compte propi.

El pagament es fa mitjançant el descompte de la prestació de la quantitat obligada a cotitzar.

5. Les pensions satisfetes pel Govern en el marc de la normativa d'atenció social cotitzen en la seva totalitat; en aquests casos el Govern es fa càrrec de la cotització de la part empresarial i la persona beneficiària, de la part assalariada.

Secció cinquena. Cotització de les persones beneficiàries d'una pensió de jubilació

Article 106

Cotització durant la percepció d'una pensió de jubilació

1. Durant la percepció d'una pensió de jubilació o d'una pensió de viduïtat vitalícia, solament es manté l'obligació de cotitzar a la branca general.

2. La base de cotització és la quantitat que es percep com a pensió.

3. El percentatge de cotització és del 10%, que es distribueix en un 3% que assumeix la persona beneficiària i un 7% que paga la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

4. El pagament es fa mitjançant el descompte de la pensió de la quantitat obligada a pagar per la persona beneficiària.

Capítol tercer. Recaptació

Article 107

Concepte i competència

1. La gestió recaptatòria en l'àmbit de la seguretat social consisteix en l'exercici de l'activitat administrativa que té per objecte la realització dels crèdits i drets de la seguretat social.

2. La gestió de la recaptació dels recursos del sistema de la seguretat social és de competència exclusiva de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 108

Procediment

1. El període voluntari de recaptació s'inicia en la data de començament del termini reglamentari d'ingrés i es prolonga, si no hi ha pagament o una altra causa d'extinció del deute, fins a l'emissió de la provisió de constreyniment, amb la qual es dona inici al període de recaptació executiva.

2. Transcorregut el termini reglamentari d'ingrés sense pagament del deute, s'apliquen els corresponents recàrrecs i comença la meritació d'interessos de demora.

3. El procediment de recaptació s'impulsa d'ofici a tots els seus tràmits i només se suspèn en aquells casos que s'estableixi per reglament.

4. La terminació del procediment recaptatori, tant en període voluntari com en via executiva, es produeix en els casos d'anul·lació o extinció del deute perseguit en els termes i condicions que s'estableixen per reglament.

5. En tot allò no previst en aquesta Llei, el procediment s'efectua d'acord amb el Codi de l'Administració i la Llei de la Jurisdicció Administrativa i Fiscal.

Article 109

Prescripció de les cotitzacions

1. Les cotitzacions prescriuen al cap de cinc anys. El reconeixement del deute interromp la prescripció.

2. En cas de cessació de pagaments i/o fallida d'una empresa, la Caixa Andorrana de Seguretat Social reclama les cotitzacions degudes actualitzades en qualitat de creditor preferent.

3. Aquesta preferència no s'aplica en relació amb els salaris deguts per l'empresa.

Llibre tercer. Prestacions

Títol I. Qüestions generals

Article 110

Acció protectora del sistema de la seguretat social

1. L'acció protectora del sistema de la seguretat social comprèn les prestacions regulades en aquesta Llei, tant en la seva modalitat contributiva com no contributiva.

2. Les prestacions de la seguretat social no poden ser objecte de retenció, cessió total o parcial, compensació o descompte, excepte quan es tracti del compliment de les obligacions alimentàries a favor del cònjuge i fills.

Article 111

Condicions del dret a les prestacions

1. Les persones incloses en el camp d'aplicació de la seguretat social causen dret a les seves prestacions quan, a més de les particularitats exigides per a la respectiva prestació, reuneixen el requisit general d'estar afiliades i en alta o en situació assimilada a l'alta, en sobrevenir la contingència o situació protegida, excepte disposició legal expressa en contra.

2. En les prestacions en què la seva concessió o quantia requereix determinats períodes de cotització només són computables les cotitzacions efectivament realitzades o les expressament assimilades a elles, sense perjudici de l'aplicació del règim d'automatitzat regulat a l'article 97.6 d'aquesta Llei.

3. Les quotes corresponents a les situacions d'incapacitat temporal o de maternitat són computables a l'efecte dels diferents períodes previs de cotització exigits.

4. No s'exigeixen períodes previs de cotització per al dret a les prestacions que es deriven d'accident de treball o de malaltia professional, excepte disposició legal expressa en contra.

Article 112

Compatibilitat de pensions

Les pensions són compatibles entre si quan coincideixen en una mateixa persona beneficiària, llevat que expressament es disposi el contrari. En cas d'incompatibilitat, el que pugui tenir dret a dues o més pensions ha d'optar per una d'elles.

Article 113

Pagament de les prestacions

El pagament de les prestacions es realitza ordinàriament mitjançant transferència bancària i no genera cap despesa pel beneficiari.

Article 114

Prescripció de les prestacions

1. El dret al reconeixement de les prestacions periòdiques prescriu als cinc anys a partir del moment en què es poden sol·licitar, excepte les pensions vitalícies de viduïtat, les pensions

d'orfenesa i les pensions de jubilació que són imprescriptibles.

2. Aquest dret es fa efectiu d'ençà la circumstància que ocasiona el naixement de la prestació corresponent si es sol·licita dins del termini dels tres mesos següents. La presentació d'aquesta sol·licitud fora de termini, implica l'efectivitat d'ençà del moment de la sol·licitud.

3. El dret a percebre prestacions a tant alçat i per una sola vegada prescriu als tres anys a comptar del moment en què es té dret al seu cobrament.

4. El dret a percebre el pagament de cadascuna de les mensualitats de les prestacions periòdiques prescriu als tres anys des del seu respectiu venciment.

Article 115

Reintegrant de prestacions indegudes

1. Qualsevol persona que ha percebut indegudament prestacions de la seguretat social ha de reintegrar el seu import.

2. Les persones que, per acció o omisió, han contribuït a fer possible la percepció indeguda d'una prestació responen d'aquesta obligació de reintegrament subsidiàriament amb els perceptors, excepte bona fe provada.

3. L'obligació de reintegrament de l'import de les prestacions indegudament percebudes prescriu al cap de tres anys, comptats a partir de la data del seu cobrament.

Article 116

Responsabilitat de les prestacions

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social és responsable de les prestacions de seguretat social, sempre que s'hagin complert els requisits generals i particulars exigits per causar-ne dret en les normes establertes en aquesta Llei.

2. L'incompliment de les obligacions en matèria d'afiliació, altes i baixes i de cotització determina l'exigència de responsabilitat respecte al pagament de les prestacions a l'empresa.

3. En cas de responsabilitat de l'empresa, la Caixa Andorrana de Seguretat Social porta a terme una acció de repetició per fer front al pagament de les prestacions que hagi estat responsable.

4. En els casos de transmissió d'empresa, l'empresa cedent respon solidàriament amb l'empresa cessionària del pagament de les prestacions causades abans de l'esmentada transmissió.

Títol II. Branca general**Capítol primer. Disposicions generals**

Article 117

Prestacions per a les persones assalariades

1. Les persones assalariades tenen dret a totes les prestacions previstes en aquesta branca quan, a més dels requisits particulars exigits per cada prestació, es troben en situació d'alta laboral o situació assimilada a l'alta en sobrevenir la contingència protegida, excepte que per aquesta Llei es fixi el contrari.

2. Les prestacions que derivin d'accident laboral o malaltia professional no exigeixen períodes previs de cotització.

3. En aquelles prestacions que s'exigeix determinats períodes de cotització només són computables les cotitzacions efectivament realitzades, excepte que per disposició legal es fixi el contrari.

Les cotitzacions corresponents a les situacions d'incapacitat temporal, maternitat, paternitat i risc durant l'embaràs són computables a l'efecte dels períodes de cotització exigits.

4. La persona assalariada amb una base de cotització inferior a la mínima que complementa la cotització, d'acord amb el règim regulat a l'article 99, sempre que compleixi la resta de requisits exigits, té dret a les prestacions de reembossament i a la resta de prestacions i pensions econòmiques de la branca general.

En aquest cas, la base de cotització està constituïda pel salari que realment percebi.

Article 118

Prestacions per a les persones que realitzen una activitat per compte propi

1. Les persones que realitzen una activitat per compte propi tenen dret a totes les prestacions previstes en aquesta

branca quan, a més dels requisits particulars exigits per cada prestació, es troben en situació d'alta laboral en sobrevénir la contingència protegida i estan al corrent de pagament de les seves cotitzacions, excepte que per aquesta Llei es fixi el contrari.

2. Si aquestes persones, en el moment de sol·licitar la demanda de prestacions, no estan al corrent de pagament de les seves cotitzacions, però es troben en situació d'alta laboral, no es podrà emetre cap document de presa en càrrec i rebran les prestacions que els correspongui de manera retroactiva en el moment en què hagin fet l'esmentat pagament, sense perjudici dels recàrrecs que se'ls imposin.

3. Les prestacions que derivin d'accident laboral o malaltia professional no exigeixen períodes previs de cotització.

Article 119

Prestacions per a altres col·lectius

Les persones beneficiàries de pensions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o del Govern, així com les persones assegurades indirectes, tenen dret a gaudir de les prestacions que en cada cas concret es determina per aquesta Llei.

Article 120

Inici de la cobertura de les prestacions

1. Les prestacions de la branca general derivades d'accident laboral o malaltia professional per a les persones assalariades i per a les persones que realitzen una activitat per compte propi es cobreixen a comptar des del primer dia.

2. Per tenir dret a les prestacions de la branca general derivades de malaltia comuna o accident no laboral les persones assalariades i les persones que realitzen una activitat per compte propi, a més dels requisits generals, han de complir les condicions següents:

- a) Per a la primera demanda de prestacions haver cotitzat almenys 25 dies en aquesta branca.
- b) Si han cotitzat més de vint-i-cinc dies i menys de dotze mesos, haver cotitzat un període de quinze dies durant el mes anterior al moment en què

se sol·licita la demanda de prestacions.

c) Si han cotitzat dotze mesos o més i menys de trenta-sis mesos, haver cotitzat un període de deu dies durant els dos mesos anteriors al moment en què se sol·licita la demanda de prestacions.

d) Si han cotitzat trenta-sis mesos o més i menys de seixanta mesos, haver cotitzat un període de cinc dies durant els tres mesos anteriors al moment en què se sol·licita la demanda de prestacions.

e) Si han cotitzat seixanta mesos o més, es comencen a comptar des del primer dia.

3. Aquesta regulació s'aplica sempre que no hi hagi requisits específics en cadascuna de les prestacions.

4. Les prestacions de la branca general per a les persones beneficiàries de pensions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o del Govern es cobreixen a comptar des del primer dia.

5. Les prestacions de la branca general per a les persones assegurades indirectes es fan efectives simultàniament al dret de la persona assegurada directa de la qual es troben a càrrec.

Article 121

Càlcul de les prestacions

1. La base de càlcul d'una persona assalariada és el seu salari global mensual mitjà dels darrers dotze mesos treballats precedents a la data del fet causant.

Si la persona assalariada ha treballat menys de dotze mesos abans del fet causant, la base de càlcul és el seu salari global mensual mitjà del període efectivament treballat.

Si la persona assegurada no justifica cap període declarat durant els dotze mesos anteriors, la base de càlcul que es pren en consideració és el salari global mitjà cotitzat a la Caixa Andorrana de Seguretat Social pel conjunt de les persones assalariades de l'any immediatament anterior a la data del fet causant.

2. La base de càlcul d'una persona que realitza una activitat econòmica per compte propi correspon al salari global mitjà cotitzat a la Caixa Andorrana de Se-

guretat Social pel conjunt de les persones assalariades de l'any immediatament anterior a la data del fet causant.

3. S'entén com a fet causant, per a la prestació econòmica d'incapacitat temporal, l'emissió del certificat citat en l'article 144; per a la maternitat, la data del part o l'arribada efectiva de l'infant a la família en cas d'adopció; per la invalidesa, la data en què es sofreix la reducció de la capacitat de guany o el moment que es declara la deterioració prematura de l'organisme; i per la viduïtat i orfenesa, la defunció de la persona assegurada directa.

4. La base de càlcul en altres situacions es determina per reglament.

5. L'actualització de la base de càlcul es realitza prenent com a base els IPC dels anys naturals immediatament anteriors.

Article 122

Revaloració de les prestacions

Les prestacions econòmiques es revaloren en funció de l'IPC cada mes de gener.

Article 123

Accident laboral

1. S'entén per accident laboral tota lesió corporal que es produeix per un fet violent i exterior sobrevingut amb ocasió o per conseqüència de la feina que realitza, ja sigui com a persona assalariada o persona que realitza una activitat per compte propi.

2. Es presumeix que és accident laboral quan les lesions descrites en el paràgraf anterior es produeixen durant el temps i en el lloc de treball.

3. S'assimilen al lloc de treball tots els espais en els quals s'executen els serveis corresponents al contracte de treball o les tasques professionals.

4. Tenen la consideració d'accident laboral les malalties, que no siguin professionals, que contreu el treballador com a conseqüència de la realització del seu treball, sempre que s'acrediti que aquesta malaltia té com a causa exclusiva l'execució d'aquest.

5. Es considera accident laboral, també, l'accident que es produeix en el re-

corregut d'anar o de tornar entre el domicili i el lloc de treball.

El desplaçament ha d'estar motivat exclusivament pel treball, l'accident s'ha de produir en un temps raonablement pròxim a les hores d'entrada i sortida de la feina i el trajecte ha de ser l'habitual.

6. La prova d'haver-se produït els accidents regulats als paràgrafs quart i cinquè va a càrrec de la persona assegurada.

7. No es considera accident laboral l'accident produït per força major aliena al treball, ni aquell que tingui com a causa el dol de la persona treballadora, sigui assalariada o per compte propi, accidentada.

8. Els supòsits regulats als paràgrafs quart i cinquè no s'apliquen a les persones que realitzen una activitat per compte propi.

Article 124

Comunicació de la declaració d'accident laboral

1. És obligació de l'empresa comunicar la declaració d'accident laboral de les persones assalariades que li presten serveis a la Caixa Andorrana de Seguretat Social en el termini de dos dies hàbils des que s'ha produït el fet que ha ocasionat l'accident.

2. L'incompliment d'aquesta obligació per part de l'empresa no suposa la pèrdua de cap dret de la persona que ha sofert l'accident.

3. És obligació de les persones que realitzen una activitat per compte propi comunicar la declaració d'accident laboral a la Caixa Andorrana de Seguretat Social en el termini de dos dies hàbils des que s'ha produït el fet que ha ocasionat l'accident.

4. Totes les qüestions relacionades amb aquestes notificacions s'estableixen per reglament.

Article 125

Malaltia professional

1. És malaltia professional tota malaltia inclosa en la llista de malalties professionals que es contreu com a conseqüència del treball realitzat com a persona assalariada o per compte propi, que està pro-

vocada per l'acció de circumstàncies, elements o substàncies que, per cada malaltia professional, s'estableixen a l'esmentada llista i sempre que la integritat del temps d'exposició es produeixi a Andorra.

2. La llista de malalties professionals, així com la concreció del temps i circumstàncies d'exposició als elements o a les substàncies i les condicions i les simptomatologies objectives i específiques que han de complir les patologies per poder ser declarades com a malaltia professional s'estableix per reglament.

Article 126

Comissió Nacional de les Malalties Professionals

Es crea la Comissió Nacional de les Malalties Professionals, la qual té naturalesa d'òrgan nacional de caràcter tècnic i públic.

Article 127

Composició de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals

1. La Comissió Nacional de les Malalties Professionals es compon dels membres següents:

- a) El ministre competent en matèria de salut.
- b) Una persona tècnica designada pel ministeri competent en matèria de salut.
- c) Dos metges especialitzats en la matèria, un designat pel ministeri competent en matèria de salut, i un altre designat pel Col·legi de Metges.
- d) La Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Tant el ministre competent en matèria de salut com el director general de la Caixa Andorrana de Seguretat Social poden delegar.

A més, pot comptar amb el suport i l'assessorament de persones expertes en la matèria, d'acord amb les diferents especialitats que s'hagin de tenir en compte.

Les persones que assumeixin les funcions d'assessoria són designades pel titular del ministeri competent en matèria de salut.

2. Totes les persones d'aquesta Comissió queden sotmeses a l'obligació de secret, així com qualsevol altre deure regulat a la Llei de protecció de dades personals.

Article 128

Actuació de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals

1. La Comissió Nacional de les Malalties Professionals és presidida pel ministre responsable en matèria de salut o per la persona en què delegui.

Es reuneix sempre que sigui necessari a criteri del president i també a petició d'un mínim de tres membres.

El president convoca les reunions.

2. El quòrum necessari per poder mantenir la reunió i adoptar vàlidament acords és de tres membres. En tots els casos és obligatòria la presència d'almenys el representant de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, un metge nomenat pel Col·legi de Metges i un representant del ministeri competent en matèria de salut.

3. La Comissió adopta els acords per majoria dels presents. En cas d'empat, el president té vot de qualitat.

Article 129

Funcions de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals

1. Són funcions de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals:

- a) Proposar l'elaboració de la llista de malalties professionals, especificant les activitats, les circumstàncies, els elements i les substàncies que exposen al risc.
- b) Proposar les actualitzacions periòdiques d'aquesta llista.
- c) Elaborar dictàmens i informes, i també realitzar totes les altres actuacions que li encomani el Govern relacionades amb les malalties professionals.

2. La llista de malalties professionals, així com les seves actualitzacions, s'estableix per reglament, prèvia proposta de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals.

Article 130

Malaltia comuna

S'entén per malaltia comuna tota alteració de l'estat de l'organisme que pertorba o interromp les funcions vitals, físiques o mentals i no està qualificada com a malaltia professional.

Article 131

Accident no laboral

S'entén per accident no laboral tota lesió corporal produïda per una acció violenta i exterior que no està qualificada com a accident laboral.

Capítol segon. Prestacions de reembossament

Article 132

Objecte

Les prestacions de reembossament estan destinades a compensar a les persones assegurades:

- a) La cobertura de les despeses sanitàries efectuades per cadascun dels professionals de la salut d'acord amb el sistema de nomenclatura mencionat en els articles 134 i 136.
- b) La cobertura de les despeses hospitalàries tant del sojorn com dels actes sanitaris efectuats en un centre hospitalari durant el període hospitalari.
- c) La cobertura de despeses d'internament, tant del sojorn com dels actes sanitaris efectuats.
- d) Les despeses de desplaçament i/o d'allotjament de la persona malalta i d'un acompanyant, en les condicions que s'estableixen per reglament.

Article 133

Persones beneficiàries

1. Tenen dret a gaudir de les prestacions de reembossament les persones assalariades, sempre que compleixin els requisits de l'article 99 d'aquesta Llei, les persones que realitzen una activitat per compte propi, les persones incloses dins de qualsevol dels règims especials, les persones beneficiàries de prestacions econòmiques i pensions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o del Govern, així com les persones assegurades indirectes, en les condicions definides en aquesta Llei.

2. Per tenir dret a les prestacions de reembossament, la persona que sigui beneficiària d'una pensió de jubilació ha d'haver acumulat, com a mínim, 500 punts.

3. Sols té dret a les prestacions de reembossament la persona que sigui beneficiària d'una pensió vitalícia de viudtat si el seu cònjuge difunt, en el moment de la seva defunció, havia acumulat, com a mínim, 500 punts.

Article 134

Nomenclatura

Les prestacions de reembossament queden definides d'acord amb un sistema de nomenclatura que pren com a base unes tarifes de responsabilitat, i uns percentatges i modalitats de reembossament. El Govern aprova aquest sistema de nomenclatura per reglament, previ informe preceptiu però no vinculant del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 135

Tarifes de responsabilitat

1. S'entén per tarifes de responsabilitat el valor assignat als actes sanitaris per a l'atenció a les persones malaltes.

2. Les despeses derivades de prestacions efectuades o prescrites com a conseqüència d'un accident laboral o d'una malaltia professional s'abonen en el 100% de les tarifes de responsabilitat i sempre d'acord amb la nomenclatura dels actes sanitaris vigents.

3. Les despeses derivades de prestacions efectuades o prescrites com a conseqüència d'un accident no laboral o d'una malaltia comuna s'abonen en els percentatges següents:

- a) Les despeses sanitàries corresponents als actes efectuats o prescrits per cadascun dels professionals de la salut, el 75% de les tarifes de responsabilitat d'acord amb la nomenclatura.
- b) Les despeses d'hospitalització i d'internament, tant de sojorn com dels actes sanitaris efectuats durant l'hospitalització o l'internament, el 90% de les tarifes de responsabilitat d'acord amb la nomenclatura.

4. En el cas que l'import pagat de la prestació sigui inferior a la tarifa de res-

ponsabilitat, el reembossament es fa prenent com a base l'import pagat.

5. Tenen dret a un reembossament del cent per cent de les tarifes de responsabilitat de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, els orfes fins als 18 anys o fins als 25 en el cas que cursin estudis en un establiment d'ensenyança reconegut.

6. Prèvia sol·licitud a la Caixa Andorrana de Seguretat Social, tenen dret a un reembossament del cent per cent de les tarifes de responsabilitat:

- a) Les persones jubilades que tinguin uns revinguts totals inferiors a un import igual o inferior al salari mínim mensual.
- b) Les persones discapacitades que reben una pensió de solidaritat i les persones que com a conseqüència d'una invalidesa resten incapacitades per exercir qualsevol activitat professional.

c) Les persones amb recursos econòmics insuficients, d'acord amb els requisits establerts per reglament.

7. El Govern, previ informe del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, ha d'establir reglamentàriament una llista de patologies les despeses de tractament de les quals es reembossen fins a una base del 100% de les tarifes de responsabilitat.

8. El Govern, previ informe del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, pot establir reglamentàriament altres supòsits en què determinats col·lectius tinguin dret a un reembossament del cent per cent de les tarifes de responsabilitat.

Article 136

Establiment de nomenclatura i tarifes de responsabilitat

L'establiment i l'actualització de la nomenclatura i de les tarifes de responsabilitat es pot fer per acte professional, per procés d'atenció, per estades, per presupost global o per qualsevol altra unitat en ús, d'acord amb el que s'estableixi per reglament, previ informe del Consell d'Administració.

Article 137

Regulació de l'assistència a l'estranger

L'extensió i les modalitats d'assistència a l'estranger així com les condicions i la base de reembossament de les despeses corresponents es regeixen per allò que disposen els tractats internacionals o, si no hi ha disposicions sobre aquesta qüestió, per aquesta Llei, pels reglaments que la desenvolupen i pels convenis signats amb establiments estrangers.

Article 138

Col·laboració entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els prestadors de serveis de salut

1. La col·laboració entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els prestadors de serveis de salut establerts a Andorra queda establerta com segueix:

a) Tots els prestadors de serveis de salut poden col·laborar amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social signant o adherint-se a un conveni en les condicions establertes en aquest article.

Aquest conveni ha de definir les relacions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social amb les persones prestadores de serveis, així com l'obligació d'aquestes d'aplicar una nomenclatura i/o unes condicions tarifàries determinades.

b) La col·laboració entre un establiment sanitari i la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot incloure tots o una part dels serveis de l'establiment i tots o una part dels professionals que hi exerceixen a unes condicions tarifàries fixades en el conveni.

c) La Caixa Andorrana de Seguretat Social negocia els convenis amb els diversos col·legis professionals directament afectats i, una vegada conclusos, els diferents prestadors de serveis de salut poden adherir-se.

En el cas que la Caixa Andorrana de Seguretat Social i un col·legi professional directament afectat no arribin a concloure cap conveni, la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot establir un conveni individualitzat amb els prestadors de serveis de salut.

Aquestes regles també s'apliquen en cas de modificació d'un conveni.

2. La col·laboració entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els prestadors i altres entitats de serveis de salut i establiments sanitaris establerts a l'estranger es regula d'acord amb els convenis específics signats.

Article 139

Reembossament de les prestacions

1. Els actes sanitaris efectuats per prestadors de serveis de salut establerts a Andorra que han signat o s'han adherit a un conveni amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social, per prestadors establerts a l'estranger que tenen signat un conveni amb el seu organisme de seguretat social i sempre que aquest hagi signat un conveni amb Andorra per temes de salut o per prestadors establerts a l'estranger que tenen signat un conveni amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social es reembossen d'acord amb el que disposen els articles 132 i següents i el contingut del conveni del qual es tracti.

2. Els actes sanitaris efectuats per prestadors de serveis de salut que no tenen o que no s'han adherit a un conveni amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social, es reembossen aplicant un 33% de les tarifes de responsabilitat.

3. Si l'acte sanitari efectuat per un prestador de serveis de salut no convencionat s'ha produït en condicions d'urgència justificada i no hi ha cap prestador convencionat a l'àrea geogràfica en què s'ha produït la urgència, el reembossament de la prestació corresponent es fa en les mateixes condicions que si es tractés d'un prestador establert a Andorra que tingui signat un conveni amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social. Aquest supòsit es regula per reglament.

Article 140

Finalització de les prestacions

1. Les prestacions de reembossament atorgades com a conseqüència d'una malaltia o d'un accident constatats abans de la data del cessament laboral o de la finalització de l'activitat professional es continuen reembossant mentre duri la malaltia o els efectes de l'accident i mentre les persones afectades resideixin a Andorra.

2. Les prestacions de reembossament atorgades com a conseqüència d'un acci-

dent o d'una malaltia constatats després de la data del cessament laboral o de la finalització de l'activitat professional es reembossen d'acord amb els límits següents:

a) Fins a 60 dies després de la data del cessament o de la finalització si abans de la demanda de prestacions ha cotitzat menys de sis mesos.

b) Fins a 90 dies després de la data del cessament o de la finalització si abans de la demanda de prestacions ha cotitzat entre sis i trenta-sis mesos.

c) Fins a 120 dies després de la data del cessament o de la finalització si abans de la demanda de prestacions ha cotitzat més de trenta-sis mesos.

3. Els límits establerts al número anterior, si en el moment de la data del cessament o de la finalització es perceben prestacions econòmiques d'incapacitat temporal o maternitat, comencen a comptar des del moment en què finalitza el dret a percebre la prestació a la qual la persona beneficiària té dret.

Article 141

Règim d'atorgament de les prestacions

1. El pagament de les despeses derivades d'un accident laboral o d'una malaltia professional s'atorguen en règim de tercer pagador.

2. El pagament de les despeses derivades d'una hospitalització en un establiment convencionat s'atorguen en règim de tercer pagador.

3. S'entén per tercer pagador el règim en el qual la Caixa Andorrana de Seguretat Social abona directament al prestador de serveis les despeses que van a càrrec de la seguretat social.

4. En el cas de despeses ocasionades per una malaltia comuna o per un accident no laboral, la persona assegurada paga directament als prestadors i posteriorment demana el reembossament a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

5. El pagament de qualsevol tipus de despeses ocasionades pels col·lectius que, d'acord amb l'article 135, tenen dret al reembossament del cent per cent de les tarifes de responsabilitat, s'atorguen en règim de tercer pagador en les condicions que s'estableixin per reglament.

6. Es poden establir reglamentàriament modalitats de pagament en règim de tercer pagador per a prestacions o altres col·lectius determinats.

Article 142

Reembossament en cas de maternitat

1. Tenen dret a gaudir de les prestacions de reembossament en cas de maternitat les persones assalariades, sempre que compleixin els requisits de l'article 99 d'aquesta Llei, les persones que realitzen una activitat per compte propi, les persones incloses dins de qualsevol dels règims especials, les persones beneficiàries de prestacions econòmiques i de pensions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o del Govern, així com les persones assegurades indirectes, en les condicions definides per aquesta Llei.

2. Les prestacions de reembossament en cas de maternitat comprenen:

- a) El pagament del preu fet del part corresponent als honoraris del/de la metge/essa o del/de la llevador/a.
- b) El reembossament de les despeses de sojorn a la clínica o a l'hospital.
- c) La cobertura de les despeses mèdiques, de farmàcia, d'hospitalització que es puguin produir eventualment a conseqüència del part.
- d) Els controls prenatals definits per reglament.
- e) Les despeses derivades de l'estat de salut del nadó mentre estigui ingressat a la clínica o a l'hospital.

3. Les despeses derivades d'actes sanitaris efectuats com a conseqüència de la maternitat s'abonen en el 100% de les tarifes de responsabilitat i sempre d'acord amb la nomenclatura dels actes sanitaris vigents.

4. Quan s'ha esgotat el cobrament de la prestació econòmica per maternitat i la persona beneficiària no pot reincorporar-se a la feina per motius de salut, sigui assalariada o realitzi una activitat per compte propi, prèvia emissió del certificat citat en l'article 144, té dret a percebre les prestacions de reembossament d'acord amb la regulació de l'article 135.3.

Capítol tercer. Prestacions d'incapacitat temporal

Article 143

Objecte

Les prestacions econòmiques per incapacitat temporal compensen parcialment la pèrdua d'ingressos d'una persona assegurada consecutiva a la interrupció temporal de l'activitat professional per motiu de malaltia o accident.

Article 144

Consulta mèdica i certificat

1. Per a qualsevol interrupció de l'activitat professional per causa de malaltia o d'accident, la persona assegurada ha de consultar un metge i seguir el tractament mèdic prescrit.

2. Quan es cursa una sol·licitud de prestacions econòmiques per incapacitat temporal, la persona assegurada ha de presentar un certificat establert per un metge o odontòleg convenionat que atesti el nombre de dies de baixa prescrits i el motiu de la interrupció laboral.

El termini de presentació d'aquest certificat, la seva regulació i la codificació de les causes d'interrupció laboral, es determinen reglamentàriament d'acord amb estàndards internacionals.

3. Els metges convenionats poden emetre certificats per incapacitat temporal per la durada necessària i poden prescriure les pròrrogues admeses en aquesta Llei.

4. Els prestadors de serveis de salut establerts a Andorra que no s'han adherit a un conveni amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social poden emetre certificats per incapacitat temporal per una durada màxima de set dies i no poden prescriure cap pròrroga.

5. Els prestadors de serveis de salut estrangers que no s'han adherit a un conveni amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social si la seva prestació de serveis de salut es produeix en condicions d'urgència justificada i no hi ha cap prestador de serveis de salut convenionat a l'àrea geogràfica en què esdevé la urgència, poden emetre certificats per incapacitat temporal per una durada màxima de set dies i poden prescriure

pròrrogues únicament en cas d'hospitalització.

Article 145

Taula de patologies, durada de la baixa i especialitat dels facultatius

1. Per reglament s'ha d'establir una taula que relacioni les patologies més corrents, el nombre de dies de baixa que correspon habitualment com a màxim a cada patologia i les persones prestadores de serveis de salut habilitades per prescriure la baixa i les eventuals pròrrogues.

Aquesta relació es fonamenta en estudis elaborats per l'Organització Mundial de la Salut o per altres organismes internacionals i es fa amb la consulta prèvia a les persones prestadores de serveis de salut en exercici a Andorra i als col·legis que les representen.

2. Si la baixa s'ha de prorrogar, s'ha de justificar mitjançant un informe mèdic complementari detallat.

Article 146

Examen complementari

1. L'àrea de control sanitari de la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot, durant tot el període en què la persona assegurada percep la prestació econòmica, convocar les persones beneficiàries de prestacions econòmiques i realitzar qualsevol activitat que tingui per objecte comprovar el manteniment dels fets i de la situació que va ser la causa origen de la prestació.

2. Quan la Caixa Andorrana de Seguretat Social, a la vista de les seves activitats de comprovació i després d'haver escoltat als prestadors de serveis de salut que li han prescrit la baixa, considera que la persona assegurada es troba en condicions de tornar a treballar, ha de donar-li l'alta mèdica.

3. La Caixa Andorrana de Seguretat Social comunica la decisió d'alta mèdica a la persona assalariada, a l'empresa, a la persona que realitza activitats per compte propi així com als prestadors de serveis de salut que han prescrit la baixa, segons s'escaigui.

4. La no presentació a les convocatòries de la Caixa Andorrana de Seguretat Social sense motiu justificat o la realització de qualsevol conducta con-

trària al procés curatiu en període d'incapacitat temporal, comporta l'alta administrativa i la suspensió de la prestació.

Article 147

Càlcul de la prestació

Les modalitats de pagament de les prestacions econòmiques per incapacitat temporal són les següents:

a) Per malaltia professional i accident laboral

- Fins al 30è dia, inclòs, d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 66% de la trentava part de la base de càlcul.

- A partir del 31è dia, inclòs, d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 80% de la trentava part de la base de càlcul.

b) Per malaltia comuna i accident no laboral

- Fins al 30è dia, inclòs, d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 53% de la trentava part de la base de càlcul.

- A partir del 31è dia, inclòs, d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 70% de la trentava part de la base de càlcul.

Article 148

Pagament de la prestació

1. Les prestacions econòmiques per incapacitat temporal derivades d'accident laboral o malaltia professional es paguen a comptar del primer dia de l'emissió del certificat citat en l'article 144.

2. Les prestacions econòmiques per incapacitat temporal derivades d'accident no laboral o malaltia comuna es paguen a comptar del tercer dia de l'emissió del certificat citat en l'article 144.

3. El pagament de les prestacions econòmiques per incapacitat temporal el realitza la Caixa Andorrana de Seguretat Social d'acord amb allò que es fixa reglamentàriament.

Article 149

Durada de la prestació

1. Les prestacions econòmiques s'estableixen per un període màxim de dotze

mesos a comptar de la primera constatació mèdica.

2. La prolongació de les prestacions, passats els dotze mesos, és una decisió expressa de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, que té el dret d'efectuar o fer efectuar prèviament qualsevol control que consideri necessari.

3. Les pròrrogues s'atorguen per períodes màxims de sis mesos, i són renovables fins a l'expiració del tercer any que segueixi la primera constatació mèdica sempre que la Caixa Andorrana de Seguretat Social consideri probable una represa de l'activitat durant els propers mesos i mentre no acordi l'alta de la persona assegurada abans d'expirar el dit termini, amb atorgament de pensió d'invalidesa, si correspon.

4. Quan les prestacions econòmiques per incapacitat temporal deriven d'accident no laboral o malaltia comuna, per tenir-hi dret per un període superior a dotze mesos, la persona assegurada ha de justificar cotitzacions a la branca general de vint-i-quatre mesos en els anteriors cinc anys a la data del cessament laboral o de l'acabament de l'activitat professional o la seva qualitat de persona assegurada indirecta a càrrec d'una persona assegurada directa que ha cotitzat a la branca general durant aquest mateix període.

Article 150

Suspensió de la prestació en cas de maternitat o adopció

1. La situació d'incapacitat temporal iniciada abans del part o de l'adopció es manté fins a l'arribada de qualsevol d'aquests dos esdeveniments o fins al moment en què se sol·licita la prestació de maternitat.

En aquest moment es produeix la suspensió de la prestació d'incapacitat temporal.

2. Si finalitzada la prestació de maternitat, persisteix l'anterior situació d'incapacitat temporal, continua el pagament de la prestació en les mateixes condicions que existien abans d'aquesta suspensió.

Article 151

Extinció de la prestació

La prestació econòmica d'incapacitat temporal s'extingeix pel decurs del termini màxim establert, per ser donada d'alta la persona assegurada, per haver-li reconegut la prestació d'invalidesa o per mort de la persona assegurada.

Capítol quart. Prestacions de maternitat, de paternitat i de risc durant l'embaràs

Article 152

Cobertura

La prestació econòmica per maternitat i paternitat cobreix la pèrdua d'ingressos consecutiva al descans pres durant l'embaràs i després del part o de l'adopció d'un infant.

La prestació econòmica per risc durant l'embaràs cobreix la pèrdua d'ingressos consecutiva al descans pres durant l'embaràs d'acord amb la regulació que estableix la Llei de la seguretat i la salut en el treball.

Article 153

Prestacions econòmiques

1. Tenen dret a les prestacions econòmiques les persones assalariades que han estat donades d'alta a la seguretat social amb una antelació mínima de sis mesos i que han cotitzat almenys tres mesos durant els sis mesos anteriors al part o a l'arribada efectiva de l'infant a la família en cas d'adopció.

2. Les persones beneficiàries d'una prestació econòmica han de complir les mateixes condicions.

El període de percepció de la prestació econòmica s'assimila al de l'exercici d'una activitat.

3. Tenen dret a les prestacions econòmiques les persones que realitzen una activitat per compte propi que estiguin donades d'alta a la seguretat social amb una antelació mínima de sis mesos i que han cotitzat durant els sis mesos anteriors al part o a l'arribada efectiva de l'infant a la família en cas d'adopció.

Article 154

Durada de la prestació

1. Es té dret a la prestació econòmica d'ençà del mateix dia que comença el període de descans corresponent, d'acord amb la legislació laboral.

2. En el cas que el pare substitueixi la mare, d'acord amb la regulació continguda en la normativa laboral, té dret a la prestació econòmica d'ençà del dia següent en què es produeix la substitució i per tot el període que manca fins a l'extinció de la prestació.

3. En cas de mort del fill, la mare té dret a la prestació econòmica durant els dies que falten per completar el període de descans per maternitat o adopció.

4. La persona treballadora per compte propi té dret a la prestació econòmica d'ençà del mateix dia que comenci el període de descans corresponent, d'acord amb la suspensió de l'activitat econòmica i té una durada màxima de setze setmanes, excepte en el cas de part o adopció múltiple, que s'amplia en dues setmanes més per cada fill o persona adoptada.

Article 155

Abonament de la prestació

1. La prestació econòmica per maternitat s'abona a cada persona beneficiària mentre durin els corresponents períodes de descans.

2. En el cas que el pare substitueixi la mare, la prestació econòmica es paga al pare, sempre que compleixi les condicions de generació de drets fixades en l'article 153.

Si durant aquesta situació el pare mor, la mare pot ser beneficiària de la prestació que pertoca fins a esgotar la durada màxima corresponent, fins i tot si ja s'hagués incorporat a la feina anteriorment.

3. En cas de mort de la mare, el pare pot fer ús del període de descans, d'acord amb la regulació continguda en la normativa laboral, i percebre la totalitat o la part que resti de les prestacions corresponents.

Article 156

Contingut econòmic de la prestació

La prestació econòmica de maternitat és del 100% de la base de càlcul d'acord amb la regulació dels articles 117 o 118, segons es tracti, respectivament, d'una persona assalariada o d'una persona que exerceix una activitat per compte propi.

Article 157

Situacions especials

1. En el cas que la mare hagi de fer descans per prescripció facultativa durant les quatre setmanes immediatament anteriors a la data del part, té dret a sol·licitar les prestacions econòmiques per incapacitat temporal que són pagades d'acord amb el règim regulat a la lletra b) de l'article 147.

2. En el cas de part prematur, i durant el període que va entre el part efectiu i la data inicialment prevista per al part, es té dret a sol·licitar les prestacions econòmiques per incapacitat temporal que són pagades d'acord amb el règim regulat a la lletra b) de l'article 147.

Article 158

Extensió de les prestacions

1. Si esgotat el període de descans per maternitat la persona que ha gaudit de la prestació de maternitat no pot reincorporar-se a la feina per motius de salut que no provinquin d'una situació d'incapacitat temporal iniciada abans del part o de l'adopció i prèvia emissió del certificat citat en l'article 144, té dret a sol·licitar les prestacions econòmiques per incapacitat temporal que són pagades d'acord amb el règim regulat a la lletra b) de l'article 147.

2. La durada d'aquesta prestació es regeix pel règim establert a l'article 149.

Article 159

Extinció

1. La prestació econòmica per maternitat s'extingeix per l'esgotament dels terminis màxims de durada dels períodes de descans o per la reincorporació voluntària al treball de la persona beneficiària de la prestació.

De la mateixa manera també s'extingeix per la mort de la persona beneficiària, sense perjudici de la regulació de l'article 155.

2. La prestació econòmica per maternitat pot ser denegada, suspesa o anul·lada quan la persona beneficiària ha actuat de manera fraudulenta per obtenir o conservar aquesta prestació, així com si treballa com a persona assalariada o per compte propi durant els corresponents períodes de descans.

Article 160

Prestació de paternitat

1. Tenen dret a la prestació econòmica de paternitat les persones assalariades i les persones que exerceixen una activitat per compte propi que compleixin amb els requisits regulats a l'article 153.

2. Es té dret a la prestació econòmica d'ençà del mateix dia que comença el període de descans corresponent d'acord amb la legislació laboral.

La durada màxima d'aquesta prestació en el cas de les persones que exerceixen una activitat per compte propi és de dues setmanes, que poden ser distribuïdes d'acord amb la regulació continguda en la legislació laboral.

3. La prestació econòmica és del 100% de la base de càlcul d'acord amb la regulació dels articles 117 o 118, segons es tracti, respectivament, d'una persona assalariada o d'una persona que exerceix una activitat per compte propi i s'abona mentre duren els corresponents períodes de descans.

4. La prestació econòmica per paternitat s'extingeix per l'esgotament dels terminis màxim de durada dels períodes de descans o per la reincorporació voluntària al treball de la persona beneficiària de la prestació. De la mateixa manera també s'extingeix per la mort de la persona beneficiària.

5. La prestació econòmica per paternitat pot ser denegada, suspesa o anul·lada quan la persona beneficiària ha actuat de manera fraudulenta per obtenir o conservar aquesta prestació, així com si treballa com a persona assalariada o per compte propi durant els corresponents períodes de descans.

Article 161

Prestació de risc durant l'embaràs

1. Tenen dret a la prestació econòmica de risc durant l'embaràs les treballadores

assalariades que compleixin amb els requisits regulats a l'article 153.

2. Es té dret a la prestació econòmica d'ençà del mateix dia que comença el període de descans corresponent, d'acord amb la regulació de la Llei de la seguretat i la salut en el treball.

3. La prestació econòmica es manté durant el període de suspensió del contracte per risc durant l'embaràs o fins el moment en què se sol·licita la prestació de maternitat, que s'inicia des de la mateixa data del part.

4. La prestació econòmica és del 70% de la base de càlcul d'acord amb la regulació de l'article 117 i s'abona mentre duren els corresponents períodes de descans.

5. La prestació econòmica per risc durant l'embaràs s'extingeix per l'esgotament del termini màxim de durada del període de descans. De la mateixa manera també s'extingeix per la mort de la persona beneficiària.

6. La prestació econòmica per risc durant l'embaràs pot ser denegada, suspesa o anul·lada quan la persona beneficiària ha actuat de manera fraudulenta per obtenir o conservar aquesta prestació, així com si treballa en qualsevol activitat, com a persona assalariada o per compte propi durant els corresponents períodes de descans.

Capítol cinquè. Prestacions d'invalidesa

Secció primera. Invalidesa derivada d'accident laboral o malaltia professional

Article 162 Definició

La invalidesa derivada d'accident laboral o malaltia professional és la situació que es dona quan la persona assegurada sofreix una reducció, total o parcial, i presumiblement definitiva, de la seva capacitat de guany resultat d'un dany a la integritat corporal consegüent a un accident laboral o a una malaltia professional.

Article 163 Persones beneficiàries

1. Per tenir dret a la pensió d'invalidesa la persona assegurada ha de complir amb els requisits generals regulats als articles 117, 118 i 120.

2. Quan la situació que produeix el dret a sol·licitar la pensió d'invalidesa deriva d'un accident laboral o d'una malaltia professional no s'exigeix cap tipus de període previ de cotització.

Article 164 Determinació del grau d'invalidesa

1. La invalidesa, amb els tipus i graus diferents en què es pot presentar, independentment de la causa, es determina tenint en compte les malalties i/o pèrdues anatòmiques i/o funcionals de caràcter invalidant que pateix la persona afectada i que repercuteixen en la seva capacitat de guany.

2. El grau de menyscabament es calcula a partir d'uns barems tècnics tenint en compte:

a) Un element objectiu: el grau de minva de la integritat corporal segons la naturalesa de la malaltia o de l'accident, d'acord amb uns barems tècnics que es fixa per reglament.

b) Un element professional consistent en la pèrdua d'ingressos que sofreix la persona assegurada, comparant els salaris que rebia o guanys que tenia abans i després de produir-se l'accident laboral o la malaltia professional.

En tot cas, l'element professional no pot incrementar, en cap cas, l'element objectiu en un percentatge superior al 25%.

3. El desenvolupament d'aquest precepte es porta a terme mitjançant reglament, previ informe del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 165 Contingut econòmic de la pensió

1. Després d'haver-se fixat el grau d'incapacitat, la persona assegurada té dret a un capital o a una pensió en les condicions dels apartats següents.

2. Si presenta una disminució de menys del 10% de capacitat per exercir

una activitat professional, té dret a un capital corresponent a tres vegades la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121.

3. Si la disminució apreciada se situa entre el 10% i el 40%, té dret a una pensió calculada aplicant a la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121, el 50% del percentatge d'invalidesa definit anteriorment.

4. Si la disminució apreciada se situa entre el 41% i el 60%, té dret a una pensió calculada aplicant a la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121, el 75% del percentatge d'invalidesa definit anteriorment.

5. Si la disminució apreciada és superior al 60%, té dret a una pensió calculada aplicant a la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121, el 100% del percentatge d'invalidesa definit anteriorment.

Secció segona. Invalidesa derivada d'accident no laboral o malaltia comuna

Article 166 Definició

La invalidesa derivada d'accident no laboral o malaltia comuna és la situació que resulta d'una deterioració prematura de l'organisme, mèdicament comprovada, derivada d'una malaltia comuna o d'un accident no laboral, presumiblement definitiva, i que produeix una reducció d'almenys el 60% de la seva capacitat de guany.

Article 167 Persones beneficiàries

1. Per tenir dret a la pensió d'invalidesa, la persona assegurada ha de complir els requisits generals regulats als articles 117, 118 i 120.

2. Quan la situació que produeix el dret a sol·licitar la pensió d'invalidesa derivi d'un accident no laboral o d'una malaltia comuna, la persona assegurada ha d'haver cotitzat a la branca general abans de la data de l'últim certificat per incapacitat temporal que ha esdevingut invalidant esmentat a l'article 144, els terminis mínims següents:

a) Si la persona assegurada té entre cinquanta i seixanta-quatre anys, noranta-sis mesos.

b) Si la persona assegurada té entre vint-i-un i quaranta-nou anys, el nombre mínim de mesos resultant de l'aplicació de la fórmula (edat x 3) - 54; l'edat es compta en anys complerts per la persona interessada.

c) Si la persona assegurada té menys de vint-i-un anys, un mes.

Article 168

Determinació del grau d'invalidesa

La invalidesa, amb els tipus i graus diferents en què es pot presentar, independentment de la causa, es determina, a partir d'uns barems tècnics, tenint en compte de manera principal l'estat general de la persona, i de forma complementària l'edat, les facultats físiques i mentals, així com les seves aptituds i formació professionals. La manera de determinar la pèrdua de capacitat de guany derivada dels diferents paràmetres s'estableix per reglament.

Article 169

Categories de les persones beneficiàries

1. Les persones assegurades beneficiàries d'una pensió d'invalidesa es classifiquen en dues categories:

a) Categoria A: persones assegurades que no requereixen l'assistència d'una tercera persona per a les activitats essencials de la seva vida diària.

b) Categoria B: persones assegurades que requereixen l'assistència d'una tercera persona per a les activitats essencials de la seva vida diària.

2. Es consideren activitats essencials de la vida diària, entre d'altres, la preparació i el consum de l'alimentació, la mobilitat elemental, la higiene personal i les possibilitats de vestir-se i despullar-se.

La determinació concreta de les activitats essencials de la vida diària a l'efecte d'aquesta Llei, així com els barems aplicables a l'avaluació de cadascuna d'elles, s'estableixen per reglament, previ informe del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 170

Import de la pensió

Els imports de les pensions corresponents a cadascuna de les categories dels treballadors són els següents:

a) Per a les persones assegurades de la categoria A:

Grup 1) Si la persona assegurada queda capacitada per exercir la seva activitat professional habitual o una activitat professional equivalent: 30% de la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121.

Grup 2) Si la persona assegurada està incapacitada per exercir la seva activitat professional habitual o una activitat professional equivalent: 50% de la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121.

Grup 3) Si la persona assegurada està incapacitada per exercir qualsevol activitat professional: 75% de la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121.

b) Per a les persones assegurades de la categoria B: 90% de la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121.

Secció tercera. Disposicions comunes

Article 171

Revisió

1. Quan l'estat de la persona beneficiària d'una pensió d'invalidesa s'ha modificat, la Caixa Andorrana de Seguretat Social, per iniciativa pròpia o a petició de la persona interessada, pot decidir que es faci un nou examen per establir-ne el grau d'invalidesa actual. Aquesta revisió és objecte d'una decisió amb les mateixes modalitats que les que cal seguir en condicions normals per establir el grau d'invalidesa.

2. El procediment de revisió es desenvolupa per reglament.

Article 172

Compatibilitat de la pensió d'invalidesa amb el treball

1. La pensió d'invalidesa és compatible amb la realització d'una activitat as-

salariada o professional, excepte que les persones assegurades se'ls hagi assignat al grup 3 de la categoria A o a la categoria B, d'acord amb la regulació de l'article 169.

2. La pensió d'invalidesa de la persona beneficiària que a més és assalariada es redueix en la quantitat necessària per tal que sumada aquesta al salari que rep, la quantitat resultant no sigui superior al salari global mensual mitjà, revalorat d'acord amb l'IPC, que rebia abans de constatar-se la patologia que ha resultat invalidant.

3. La pensió d'invalidesa de la persona beneficiària que a més realitza activitats per compte propi es redueix en la quantitat necessària per tal que sumada aquesta als ingressos obtinguts per l'activitat professional, la quantitat resultant no sigui superior al salari global mensual mitjà, revalorat d'acord amb l'IPC, cotitzat a la Caixa Andorrana de Seguretat Social pel conjunt de les persones assalariades de l'any immediatament anterior a la constatació de la patologia que ha resultat invalidant. Aquest apartat es regula per reglament.

Article 173

Compatibilitat de la pensió d'invalidesa amb altres pensions

1. La percepció d'una pensió d'invalidesa és compatible amb la percepció d'altres pensions, excepte en el cas de la jubilació.

2. La percepció d'una pensió d'invalidesa és compatible amb la percepció d'una altra pensió d'invalidesa, sempre i quan ambdues no estiguin destinades a reparar el mateix perjudici.

Quan es perceben dues o més pensions d'invalidesa, la quantitat que es percep com a suma de les diferents pensions no pot superar el 100% de la base de càlcul de la pensió més elevada.

Article 174

Pensió d'invalidesa en arribar als seixanta-cinc anys

1. En arribar als seixanta-cinc anys, les persones beneficiàries d'una pensió d'invalidesa han de fer valer els seus drets a la jubilació prenent com a base les regles fixades als articles 194 i següents.

2. Si la pensió de jubilació resultant és inferior en quantitat a la pensió d'invalidesa que rebia, la pensió de jubilació s'incrementa automàticament fins a igualar l'import de la pensió d'invalidesa que percebia.

3. Si la persona beneficiària d'una pensió d'invalidesa, en arribar als seixanta-cinc anys, té dret al capital de jubilació, percep una pensió de jubilació igual a la pensió d'invalidesa que rebia, sense tenir dret a percebre el capital de jubilació que li correspondria.

Article 175

Pensió d'invalidesa després dels seixanta-cinc anys

1. No tenen dret a la pensió d'invalidesa les persones que a la data del fet causant reuneixin els requisits per accedir a la pensió de jubilació.

2. La persona assegurada que rep una prestació de jubilació i continua treballant no té dret que se li reconegui una prestació d'invalidesa. En el cas que es doni una situació que, en una altra circumstància, li podria donar dret a aquesta prestació, només pot rebre la prestació de jubilació.

Capítol sisè. Capital per defunció

Article 176

Definició

1. El capital per defunció és un import que es lliura als parents o a qualsevol altra persona que han assumit les despeses relacionades amb l'òbit de la persona assegurada.

2. Les condicions d'atorgament d'aquest capital es regulen per reglament.

Article 177

Generació del dret

1. Per tenir dret al capital per defunció la persona assegurada ha de complir els requisits generals regulats als articles 117, 118 i 120.

2. A més, si la mort és com a conseqüència d'un accident no laboral o d'una malaltia comuna, ha d'haver cotitzat a Andorra a la branca general almenys vint-i-cinc dies abans de la data del fet causant, excepte en aquests supòsits:

a) Si ha cotitzat més de vint-i-cinc dies i menys de dotze mesos, haver cotitzat un període de quinze dies durant el mes anterior a la data del fet causant.

b) Si ha cotitzat dotze mesos o més i menys de trenta-sis mesos, haver cotitzat un període de deu dies durant els dos mesos anteriors a la data del fet causant.

c) Si ha cotitzat trenta-sis mesos o més i menys de seixanta mesos, haver cotitzat un període de cinc dies durant els tres mesos anteriors a la data del fet causant.

d) Si ha cotitzat seixanta mesos o més no s'exigeix període previ de cotització durant els mesos immediatament anteriors a la data del fet causant.

3. Si la mort és com a conseqüència d'un accident laboral o d'una malaltia professional, no s'exigeix cap període previ de cotització.

Article 178

Import

L'import del capital per defunció és equivalent a tres vegades el salari global mensual mitjà cotitzat per al conjunt de les persones assalariades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de l'any immediatament anterior al fet causant.

Capítol setè. Pensions de reversió

Secció primera. Qüestions generals

Article 179

Objecte

1. Les pensions de reversió són destinades a compensar la pèrdua de guanys resultants de la defunció de la persona assegurada directa.

2. Existeixen dos tipus de pensions de reversió: viduïtat i orfenesa.

Secció segona. Pensió de viduïtat

Article 180

Generació del dret

1. Perquè sigui efectiu el dret a la pensió de viduïtat, la persona assegurada di-

funta per motiu de malaltia comuna o accident no laboral, ha d'haver cotitzat almenys trenta-sis mensualitats en els últims quaranta-vuit mesos a la branca general, si tenia menys de 30 anys, o seixanta mensualitats en els últims setanta-dos mesos, si tenia trenta o més anys en el moment de la defunció.

2. Quan la mort tingui per motiu un accident laboral o una malaltia professional, no es requereix un període mínim de cotització.

Article 181

Persones beneficiàries

1. Té dret a la pensió de viduïtat, a la mort de la persona assegurada difunta, el cònjuge supervivent o la persona que estava unida a aquella formant una parella de fet.

2. També tenen dret a la pensió de viduïtat vitalícia, en les condicions fixades en l'article 186, les persones que a la mort de la persona assegurada difunta tenen cinquanta-cinc anys o més, han estat vinculades amb ella per matrimoni o parella de fet i existeixi separació, divorci o extinció de la parella de fet i sempre que no s'hagin tornat a casar o a formar una nova parella de fet.

3. En cas de concórrer el cònjuge difunt o la persona assimilada i una o diverses persones de les esmentades en el número segon d'aquest article, la distribució de la pensió s'efectua d'acord amb el que estableix l'article 186.

Article 182

Import de les pensions temporals

1. Les vídues o els vidus d'edat inferior a cinquanta-cinc anys al moment de la defunció de la persona assegurada cobren una pensió de viduïtat que s'atorga per una durada limitada calculada en funció de la base de càlcul de la persona difunta.

2. La base de càlcul s'estableix d'acord amb el que es regula a l'article 121.

La base de càlcul derivada de la mort d'un pensionista de jubilació és la quantia de la pensió de jubilació que percebia en el moment del traspàs.

3. L'import de la pensió és del 50% de la base de càlcul, amb un mínim del 60%

i un màxim del 120% del salari mínim oficial.

4. La durada de la pensió és la següent:

- a) Trenta mesos, per a les vídues o els vidus de menys de 30 anys.
- b) Cinquanta-quatre mesos, per a les vídues o els vidus de trenta anys o més i de menys de quaranta-cinc anys.
- c) Seixanta mesos, per a les vídues o els vidus de quaranta-cinc anys o més i de menys de cinquanta-cinc anys.

Article 183

Import de les pensions vitalícies

Les vídues o els vidus de cinquanta-cinc anys o més en el moment de la defunció de la persona assegurada cobren una pensió vitalícia igual a la meitat de la pensió de jubilació que cobrava o que hagués correspost a la persona difunta en el moment de la jubilació. En el cas que la persona difunta tingués dret a capitalitzar la seva pensió de jubilació, la vídua o vidu tindrà dret a percebre la meitat del capital que hagués correspost al difunt.

Article 184

Complement no contributiu de les pensions vitalícies

1. Si la suma de les bases de cotització a la branca general de la persona assegurada difunta és igual o superior a la que resulta de sumar 240 mensualitats del salari mínim que en cada moment estigui vigent, les vídues o els vidus de cinquanta-cinc anys o més, han de rebre, com a mínim, una pensió de viduïtat igual al 50% del salari mínim oficial, sempre que mantinguin la seva residència legal al Principat d'Andorra i que els ingressos de la persona interessada siguin inferiors al salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de les persones assalariades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de l'any natural immediatament anterior.

El càlcul de la quantitat cotitzada es regula per reglament, però té en compte les qüestions següents:

- a) Les bases de cotització que siguin igual o superior al salari mínim que en cada moment estigui vigent es computen íntegrament.

b) Les bases de cotització en períodes d'incapacitat temporal o maternitat, amb independència de la seva quantitat, s'entenen per un valor igual a la seva base de càlcul.

c) Les bases de cotització que siguin inferiors al salari mínim que en cada moment sigui vigent es poden sumar fins que la suma sigui igual o superior al salari mínim que en cada moment estigui en vigor; en aquest cas, es compten íntegrament.

2. La manera d'actualitzar els salaris mínim vigents en cada moment i el mètode en aquells períodes que no hi havia salari mínim es determina per reglament, tenint en compte el nombre de punts que s'haurien d'haver comprat durant tot el temps en què encara no s'havia regulat el salari mínim oficial.

3. La diferència entre la pensió mínima i la pensió de viduïtat que correspondria en aplicació del que determina l'article 183, es denomina part no contributiva de la pensió de viduïtat i el seu finançament va a càrrec del pressupost del Govern, d'acord amb el que es regula a l'article 86.

Article 185

Import de la pensió de viduïtat derivada d'accident de treball o malaltia professional

En el supòsit que el difunt hagués mort per accident de treball o malaltia professional, el cònjuge supervivent o la persona que estava unida a aquella formant una parella de fet, si té més de cinquanta-cinc anys, pot optar entre cobrar una pensió vitalícia igual a la meitat de la pensió de jubilació que cobrava o que hagués correspost a la persona difunta en el moment de la jubilació o percebre una quantitat mensual per a una durada de seixanta mesos corresponent al 50% de la base de càlcul amb un mínim del 60% i un màxim del 120% del salari mínim oficial.

Article 186

Pagament de les pensions en cas de separació, divorci o dissolució de parella de fet i distribució de la pensió entre les persones beneficiàries

1. En el supòsit de separació, de divorci o de dissolució d'una parella de fet, la

o les persones beneficiàries perceben cada una d'elles l'import de la pensió vitalícia deixada per la persona assegurada únicament en proporció al temps de convivència de cada una d'elles amb la persona assegurada, tenint en compte el temps cotitzat per aquesta a la seguretat social.

2. En els supòsits en els quals el cònjuge vidu o la parella de fet supervivents concorrin amb altres persones beneficiàries, s'aplica a totes elles la proporció esmentada en l'apartat primer d'aquest article, si bé el cònjuge o parella de fet supervivents perceben, com a mínim, el 50% de l'import total de la pensió.

3. En cas que el cònjuge vidu o la persona assimilada tingui menys de cinquanta-cinc anys i concorri amb altres persones beneficiàries, la pensió temporal de viduïtat del cònjuge vidu o persona assimilada es redueix en el mateix percentatge de la pensió vitalícia atribuïda a les altres persones beneficiàries.

4. En tots els casos previstos en els apartats precedents, en el moment de la defunció de les persones beneficiàries esmentades a l'apartat primer d'aquest article o en cas que aquestes contraguin nou matrimoni o formin una nova parella, el cònjuge vidu o la persona assimilada acumulen la part de pensió o percentatge que perceben les persones beneficiàries mencionades a l'apartat primer. Pel contrari, si són el cònjuge vidu o la persona assimilada els que deixen de percebre la pensió per qualsevol causa, les altres persones beneficiàries mantenen la mateixa pensió que tenien atribuïda, sense que puguin acumular la part de pensió que percebia el cònjuge vidu o persona assimilada. L'acumulació tampoc s'aplica entre les persones beneficiàries esmentades a l'apartat primer d'aquest article.

Article 187

Causes d'extinció de la pensió de viduïtat

Són causes d'extinció de la pensió de viduïtat:

- a) Contraure matrimoni o formalitzar una unió estable de parella.
- b) Mort del beneficiari.

Article 188

Compatibilitat

La pensió de viduïtat és compatible amb qualsevol renda derivada de l'activitat professional del cònjuge supervivent.

També és compatible amb la percepció, per part del cònjuge supervivent, de qualsevol pensió econòmica de la seguretat social.

Secció tercera. Pensió d'orfenesa

Article 189

Persones beneficiàries

1. Tenen dret a la pensió d'orfenesa, sempre que siguin menors de divuit anys, les persones següents:

a) Els fills d'una persona assegurada difunta.

b) Els fills del cònjuge supervivent aportats al matrimoni o a la parella de fet si conviuen i depenen econòmicament de la persona assegurada difunta i no cobren cap altra pensió d'orfenesa generada pel seu progenitor que no forma part d'aquest matrimoni o parella de fet.

2. Aquestes persones també tenen dret a la pensió d'orfenesa si tenen entre divuit i vint-i-cinc anys i compleixen els següents requisits:

a) Cursen estudis en un establiment d'ensenyança reconegut i no perceben rendes regulars derivades de treball assalariat o d'activitat professional d'una quantitat igual o superior al salari mínim oficial en còmput anual.

b) Són discapacitades i no cobren una pensió de solidaritat, d'acord amb el que es regula a la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat, o una pensió derivada de la situació de discapacitat fora d'Andorra.

Article 190

Generació del dret

1. Per tenir dret a la pensió d'orfenesa, la persona assegurada ha de complir els requisits generals regulats als articles 117, 118 i 120.

2. També es genera el dret a la pensió d'orfenesa, quan la persona difunta no

compleix aquests requisits generals, però ha cotitzat a la branca general com a mínim dotze mesos en els darrers divuit mesos abans de la seva mort.

Article 191

Import de les pensions d'orfenesa

1. L'import de la pensió d'orfenesa per a cada orfe és l'equivalent al 30% del salari mínim oficial.

2. La defunció del pare i de la mare pot suposar la generació del dret de dues pensions d'orfenesa, si ambdós compleixen els requisits establerts en aquesta Llei.

En aquest cas, s'acumulen ambdues pensions.

Article 192

Causas d'extinció de la pensió d'orfenesa

1. Són causes d'extinció de la pensió d'orfenesa:

a) Complir l'edat màxima fixada en cada supòsit.

b) Ser adoptat.

c) Mort del beneficiari.

2. En el cas dels orfes majors de divuit anys però menors de vint-i-cinc, deixar de complir els requisits previstos en l'article 189.2.

3. En el cas dels fills del cònjuge supervivent aportats al matrimoni o a la parella de fet, cobrar una pensió d'orfenesa i/o una pensió alimentària incompatible.

Article 193

Compatibilitat

La pensió d'orfenesa és compatible amb qualsevol renda derivada del treball assalariat o activitat professional de la persona beneficiària mentre no tingui divuit anys.

També és compatible amb la percepció, per part de la persona beneficiària, de qualsevol prestació d'incapacitat temporal, maternitat, paternitat, pensió d'invalidesa o viduïtat.

Títol III. Branca de jubilació

Article 194

Concepte

La prestació econòmica de jubilació consisteix en el pagament d'un capital o d'una pensió vitalícia a la persona destinatària en les condicions, quantia i forma que s'estableix en aquesta Llei i les normes reglamentàries.

Article 195

Requisits per generar el dret al capital

Per tenir dret a generar el capital per jubilació, la persona assegurada ha d'haver complert seixanta-cinc anys i ha de complir els requisits següents:

a) Haver cotitzat a la branca de jubilació entre tretze i vuitanta-quatre mensualitats a Andorra.

b) Haver cotitzat a la branca de jubilació entre vuitanta-cinc i cent quaranta-quatre mensualitats a Andorra, sempre que com a mínim el 60% d'aquestes cotitzacions s'hagin realitzat en períodes diferents als quinze anys immediatament anteriors a la data de sol·licitud de la prestació.

Article 196

Requisits per generar el dret a la pensió

1. Té dret a la pensió per jubilació, la persona assegurada que ha complert seixanta-cinc anys i ha cotitzat a la branca de jubilació més de cent quaranta-quatre mensualitats a Andorra.

2. Té dret també a aquesta pensió la persona assegurada que ha complert seixanta-cinc anys i que ha cotitzat a la branca de jubilació entre vuitanta-cinc i cent quaranta-quatre mensualitats a Andorra, sempre que com a mínim el 60% de les mensualitats cotitzades s'hagin realitzat dins dels quinze anys immediatament anteriors a la data de sol·licitud de la prestació.

3. En cas de no complir aquesta edat de jubilació també es té dret a la pensió per jubilació quan s'han acumulat quatre-centes vuitanta mensualitats de cotitzacions, d'acord amb el que es regula a l'article 202.

Article 197

Pagament del capital de jubilació

En el supòsit que la persona assegurada compleixi els requisits regulats a l'article 195, el pagament del capital consisteix en retornar a la persona assegurada les cotitzacions actualitzades d'acord amb l'IPC.

Per actualitzar les mensualitats anteriors a l'any 1998, s'aplica la mitjana dels IPC francès i espanyol.

Article 198

Pagament de la pensió de jubilació

En el supòsit que la persona assegurada compleixi els requisits regulats a l'article 196, es satisfà la pensió resultant de la modalitat de càlcul exposada als articles 199 i següents.

Article 199

Moment del pagament

El pagament del capital o de la pensió de jubilació, excepte en els supòsits regulats als articles 202 i 204, es realitza a partir de la recepció de la demanda de la persona assegurada en arribar a l'edat de seixanta-cinc anys.

Article 200

Càlcul de l'import de la pensió

1. L'import anual de la pensió de la persona assegurada es calcula multiplicant el nombre de punts adquirits pel valor del punt anomenat preu de venda.

2. Per preu de compra del punt s'entén el valor que, dividint la cotització mensual de jubilació, dóna el nombre de punts que la persona assegurada adquireix cada mes.

3. El preu de compra es fixa anualment en la Llei del pressupost.

Qualsevol increment del preu de compra ha de suposar l'augment de la cotització a la branca de jubilació perquè es pugui mantenir o incrementar la taxa de substitució.

4. El preu de venda és el valor que tenen els punts de jubilació per a la fixació de l'import de la pensió de jubilació en arribar l'edat de jubilació.

5. El preu de venda s'actualitza anualment en funció de l'IPC.

Article 201

Factor de conversió

1. El factor de conversió del punt de jubilació, és a dir, el nombre resultant de la divisió del preu de compra pel preu de venda, és de 8,00.

2. Qualsevol modificació en relació amb el factor de conversió del punt de jubilació es porta a terme per la Llei del pressupost per a cada exercici econòmic i ha de suposar l'augment de la cotització a la branca de jubilació perquè es pugui mantenir o incrementar la taxa de substitució.

Article 202

Pensió de jubilació abans dels seixanta-cinc anys

1. La persona assegurada que ha complert els cinquanta-vuit anys i que té cotitzades més de quatre-centes vuitanta mensualitats a Andorra, pot fer valer els seus drets a la jubilació.

2. En aquest cas, la pensió es redueix en funció dels coeficients tècnics fixats en la disposició addicional setena d'aquesta Llei.

3. La modificació d'aquests coeficients tècnics es fixa per la Llei del pressupost i requereix informe del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 203

Complement no contributiu de les pensions de jubilació

1. Tenen dret a percebre un complement no contributiu de la pensió de jubilació les persones assegurades que mantinguin la seva residència legal al Principat d'Andorra i que els ingressos de la persona interessada siguin inferiors al salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de les persones assalariades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de l'any natural immediatament anterior, i que compleixen, en el moment de fer efectiu el seu dret a la pensió de jubilació, els tres requisits següents:

a) Haver cotitzat a la branca de jubilació a Andorra durant un període igual o superior a dues-centes quaranta mensualitats.

b) La suma de les seves bases de cotització ha de ser igual o superior a la

que resulta de sumar 240 mensualitats del salari mínim que en cada moment estigui vigent.

c) La pensió resultant dels punts adquirits ha de ser inferior al 50% del salari mínim mensual oficial vigent.

2. El càlcul de la quantitat cotitzada es regula per reglament, d'acord amb els criteris següents:

a) Les bases de cotització que siguin igual o superior al salari mínim que en cada moment estigui vigent es computen íntegrament.

b) Les bases de cotització en períodes d'incapacitat temporal o maternitat, amb independència de la seva quantitat, s'entenen per un valor igual a la seva base de càlcul.

c) Les bases de cotització que siguin inferiors al salari mínim que en cada moment sigui vigent es poden sumar fins que la suma sigui igual o superior al salari mínim que en cada moment estigui en vigor; en aquest cas, es computen íntegrament.

3. El complement no contributiu és igual a la diferència entre la quantitat que li correspondria a la persona assegurada de la pensió de jubilació d'acord amb els punts adquirits, segons l'article 200, i el 50% del salari mínim mensual oficial vigent.

4. La pensió resultant es va incrementant en un 2,5% per cada dotze mensualitats suplementàries cotitzades a partir de les 240 mensualitats fins arribar, com a màxim, al 100% del salari mínim mensual oficial vigent.

5. La diferència entre la pensió mínima i la pensió de jubilació que correspondria en aplicació del que determinen els articles 199 i següents, es denomina part no contributiva de la pensió de jubilació i el seu finançament va a càrrec del pressupost del Govern, d'acord amb el que es regula a l'article 86.

Article 204

Pensió de jubilació després dels seixanta-cinc anys

1. La persona assegurada, en complir seixanta-cinc anys, pot optar per ajornar el cobrament de la pensió de jubilació fins a un màxim de set anys, sempre que

hagi cotitzat a Andorra un mínim de vuitanta-quatre mensualitats en els deu anys immediatament anteriors a complir els seixanta-cinc anys i que continuï cotitzant a la branca general i a la branca de jubilació fins al moment de la jubilació efectiva.

2. En aquest cas, la pensió s'incrementa en funció dels coeficients tècnics fixats en la disposició addicional setena d'aquesta Llei.

3. La modificació d'aquests coeficients tècnics es fixa per la Llei del pressupost i requereix informe del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 205

Compatibilitat amb una activitat laboral

1. La persona assegurada que està percepent una pensió de jubilació pot continuar treballant com a assalariada o per compte propi.

2. Aquesta compatibilitat no és possible si la persona beneficiària de la pensió de jubilació s'ha acollit al règim de pensió de jubilació per persones que tenen menys de seixanta-cinc anys d'acord amb el que es regula a l'article 202.

En aquest cas, si la persona beneficiària de la pensió de jubilació treballa com a assalariada o per compte propi, ja sigui a Andorra o a l'estranger, el pagament de la pensió es suspèn fins que deixi de treballar, sense perjudici de l'aplicació del règim de reintegrament de les prestacions indegudes regulat a l'article 115.

3. La persona assalariada o que realitza una activitat per compte propi només cotitza a la branca general com qualsevol altra persona assegurada i té dret a les prestacions d'aquesta branca excepte en allò que es regula a l'article 174.2.

Article 206

Increment per cònjuge

1. En arribar el cònjuge de la persona assegurada a l'edat dels 65 anys, si no percep cap pensió de jubilació, la pensió de la persona assegurada s'incrementa en un 10%.

2. En arribar el cònjuge de la persona assegurada a l'edat dels 65 anys, si per-

cep una pensió de jubilació l'import de la qual és inferior al 10% del valor de la pensió de jubilació de la persona assegurada, s'incrementa fins arribar a una quantitat igual al valor d'aquest 10%.

Títol IV. Branca de prestacions familiars

Capítol primer. Qüestions generals

Article 207

Concepte

1. Les prestacions familiars són prestacions econòmiques destinades a compensar parcialment les despeses derivades dels fills i de les persones amb discapacitat a càrrec a les famílies amb ingressos econòmics limitats.

2. Als efectes de les prestacions familiars, s'assimilen als fills, les persones assegurades indirectes a càrrec d'una persona assegurada directa, sempre que siguin menors de divuit anys o de vint-i-cinc anys d'acord amb els requisits establerts a l'article 189.2.

Article 208

Persones beneficiàries

1. En el cas que el pare i la mare siguin assegurats directes, s'entén que la prestació familiar s'atorga únicament a un dels dos membres de la parella.

2. En cas de ruptura de la convivència familiar la prestació familiar s'atorga a la persona que es fa càrrec dels fills, encara que ella mateixa no sigui assegurada directa.

Article 209

Tipus de prestacions

Les prestacions familiars poden ser de dos tipus:

- a) Prestació familiar per fills a càrrec.
- b) Prestació familiar per naixement o adopció.

Capítol segon. Prestació familiar per fills a càrrec

Article 210

Concepte

1. Tenen dret a rebre la prestació familiar per fills a càrrec les persones assala-

riades, les persones que realitzen una activitat per compte propi i aquelles que rebin una pensió, que tenen a càrrec més d'un fill menor de divuit anys, o de vint-i-cinc en el cas dels estudiants, o sense límit d'edat si el fill a càrrec està discapacitat sense possibilitat de poder treballar regularment.

2. Aquesta prestació no es percep si únicament es té un sol fill a càrrec.

Article 211

Requisits de les persones beneficiàries

1. Tenen dret a la prestació familiar per fills a càrrec les persones que compleixin les condicions generals i econòmiques regulades en els següents paràgrafs.

2. Les persones beneficiàries han d'estar afiliades, en alta o situació assimilada a l'alta a la seguretat social amb una antelació mínima de trenta-sis mesos i haver cotitzat les vint-i-quatre mensualitats immediatament anteriors al moment en què es té dret a rebre la prestació.

A més, les persones que exerceixen una activitat per compte propi han d'estar al corrent de pagament de les seves cotitzacions.

3. Aquestes persones han de residir legalment al Principat d'Andorra amb una antelació mínima de vuitanta-quatre mesos de forma ininterrompuda i immediatament anterior al moment en què es té dret a rebre la prestació.

4. Els ingressos totals, en còmput anual, percebuts pel nucli familiar amb dos fills a càrrec, han de ser inferiors a un import equivalent a una vegada i mitja al salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de les persones assalariades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de l'any natural immediatament anterior.

Aquest import s'incrementa en un 15% per cada fill a càrrec a partir del segon.

5. Les modalitats per acreditar els ingressos totals percebuts pel nucli familiar s'estableixen reglamentàriament.

Article 212

Contingut econòmic de la prestació

La prestació familiar per fill a càrrec consisteix en una pensió mensual que és d'un import equivalent del 10% del salari

mínim oficial mensual per cada fill a càrrec a partir del segon fill.

Article 213

Durada de la prestació

1. La prestació familiar per fills a càrrec es paga mentre els requisits de residència, nombre de fills a càrrec, ingressos totals del nucli familiar i mesos cotitzats durant el darrer any es compleixin.

2. Les modalitats per determinar el manteniment d'aquests requisits s'estableixen per reglament.

Capítol tercer. Prestació familiar per naixement o adopció

Article 214

Concepte

La prestació familiar per naixement o adopció d'un fill consisteix en una prestació econòmica, de pagament únic, destinada a compensar parcialment les despeses que s'ocasionen a la família per aquest motiu.

Article 215

Requisits de les persones beneficiàries

1. Tenen dret a la prestació familiar per naixement o adopció les persones assalariades, les persones que realitzen una activitat per compte propi i aquelles que rebuin una pensió, que compleixin les condicions generals i econòmiques regulades en els següents paràgrafs.

2. Les persones beneficiàries han d'estar afiliades i en alta o situació assimilada a l'alta a la seguretat social amb una antelació mínima de trenta-sis mesos i que hagin cotitzat almenys vint-i-quatre mesos anteriors al part o a l'arribada efectiva de l'infant a la família en cas d'adopció.

A més, les persones que exerceixen una activitat per compte propi han d'estar al corrent del pagament de les seves cotitzacions.

3. Aquestes persones han de residir legalment al Principat d'Andorra amb una antelació mínima de vuitanta-quatre mesos de forma ininterrompuda i immediatament anterior al moment en què es té dret a rebre la prestació.

4. Els ingressos totals, en còmput anual, percebuts pel nucli familiar, han

de ser inferiors a un import equivalent a una vegada i mitja al salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de les persones assalariades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de l'any natural immediatament anterior.

5. Les modalitats per acreditar els ingressos totals percebuts pel nucli familiar s'estableixen reglamentàriament.

Article 216

Contingut econòmic de la prestació

1. La prestació econòmica per naixement o adopció d'un fill és d'un import equivalent al 50% del salari mínim oficial mensual.

2. En cas de part o adopció múltiple, la prestació es paga per cada un dels fills.

Títol V. Règims especials

Capítol primer. Qüestions generals

Article 217

Definició

Es consideren règims especials els que deriven de situacions o activitats que per causa de la seva naturalesa o de les seves peculiaritats cal integrar dins el sistema de seguretat social, però no poden ser inclosos dins el règim general.

Article 218

Regulació

Aquests règims especials es regulen per aquest títol. En tot allò no regulat és d'aplicació la resta de la Llei de la seguretat social i la resta de normes d'aplicació, quan siguin compatibles amb la naturalesa d'aquestes especialitats.

Article 219

Tipus

Són règims especials els corresponents a les persones següents:

- Els orfes de pare i mare i les altres persones la tutela o guarda dels quals es confia a l'Estat.
- Les persones internades en establiments penitenciaris.
- Les persones amb discapacitat.
- Les persones assegurades voluntàries a la branca de jubilació.

e) Les persones assalariades que cobren una retribució inferior al salari mínim i són assegurades indirectes.

f) Les persones prejubilades.

Capítol segon. Modalitats

Article 220

Orfes de pare i mare i les altres persones la tutela o guarda de les quals es confia a l'Estat

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones menors d'edat la tutela o guarda de les quals es confia a l'Estat per decisió judicial o administrativa.

2. El Govern està obligat a sol·licitar l'afiliació d'aquestes persones a la seguretat social d'acord amb els articles 25 i següents.

3. El Govern està obligat a comunicar l'inici o el cessament d'aquesta situació d'aquestes persones perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord amb els articles 33 i següents.

4. L'alta s'ha de sol·licitar a partir de la data de la resolució ferma, judicial o administrativa, que confia la tutela o la guarda a l'Estat d'acord amb la normativa aplicable en matèria de menors i organismes tutelars.

5. La baixa s'ha de cursar en el moment en què es dicta una resolució ferma, judicial o administrativa, que deixa sense efecte o revoca la tutela o la guarda de la persona menor d'edat a càrrec de l'Estat o fins que la persona assoleix la majoria d'edat.

6. El Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha de fer el pagament de la totalitat de la cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

7. La base de cotització correspon al salari mínim oficial mensual.

8. L'obligació de cotitzar només fa referència a la cotització corresponent a la branca general.

9. Aquestes persones tenen dret a gaudir de les prestacions de reembossament segons el règim regulat d'acord amb els articles 132 i següents.

Article 221

Persones internades en establiments penitenciaris

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones internades en establiments penitenciaris radicats al Principat d'Andorra, en règim de presó provisional o per complir sentència ferma.

2. El Govern està obligat a sol·licitar l'afiliació d'aquestes persones a la seguretat social d'acord amb el sistema regulat als articles 25 i següents.

3. El Govern està obligat a comunicar l'inici o el cessament de la situació d'aquestes persones perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord amb el sistema regulat als articles 33 i següents.

4. L'alta s'ha de sol·licitar a partir de la data d'internament efectiu en un centre penitenciar com a mesura de caràcter provisional o per complir una pena de privació de llibertat.

5. La baixa s'ha de cursar en el moment en què la persona internada és posada en llibertat.

6. El Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha de satisfer el pagament de la totalitat de la cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

7. La base de cotització correspon al salari mínim oficial mensual.

8. L'obligació de cotitzar fa referència a la branca general i a la branca de jubilació.

9. Aquestes persones tenen dret a gaudir de les prestacions de reembossament segons el règim regulat d'acord amb els articles 132 i següents.

10. Aquestes persones tenen dret a gaudir de les prestacions de jubilació segons el règim regulat d'acord amb els articles 194 i següents, però no poden beneficiar-se del règim de pagament de la pensió de jubilació després dels seixanta-cinc anys regulat a l'article 204.

11. Quan aquestes persones treballen com a persones assalariades tenen dret a totes les prestacions de la branca general.

En aquest cas, la cotització es regeix pel sistema general de les persones treballadores assalariades amb les particularitats següents:

a) Si la prestació de serveis es realitza dins de l'establiment penitenciar, el Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha d'assolir el pagament de la totalitat de la cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social i la base de cotització correspon al salari mínim oficial mensual.

b) Si la prestació de serveis es realitza fora de l'establiment penitenciar, i el salari que percep aquesta persona és inferior al salari mínim mensual, el Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha d'assolir el pagament de la part de la cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social fins a aquest salari mínim mensual.

Article 222

Persones amb discapacitat

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones amb discapacitat subjectes a l'àmbit d'aplicació de la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat.

2. A aquestes persones se'ls hi aplica la normativa general que preveu aquesta Llei excepte en tot allò previst a la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat.

Article 223

Persones assegurades voluntàries a la branca de jubilació

1. Es troben incloses en aquest règim especial totes aquelles persones assegurades indirectes d'entre 18 i 65 anys legalment residents al Principat d'Andorra que no estan obligades a cotitzar per qualsevol altre motiu i que vulguin pertànyer voluntàriament a aquest col·lectiu.

2. Aquestes persones han de sol·licitar la seva afiliació a la seguretat social d'acord amb el sistema regulat als articles 25 i següents.

3. Aquestes persones han de comunicar l'inici o el cessament d'aquesta situació perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord

amb el sistema regulat als articles 33 i següents.

4. Aquestes persones tenen dret a gaudir de la prestació de jubilació segons el règim regulat d'acord amb els articles 194 i següents, amb les particularitats següents:

a) L'obligació de cotitzar només correspon a la branca de jubilació i l'han d'assumir elles mateixes.

b) La base de cotització correspon al salari mínim oficial mensual.

c) Els períodes cotitzats mentre la persona es troba dins d'aquest règim especial no computen per tenir dret al complement no contributiu de les pensions de jubilació regulat a l'article 203.

Article 224

Persones assalariades que cobren una retribució inferior al salari mínim i són assegurades indirectes

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones assalariades a temps parcial amb un salari global mensual inferior al salari mínim mensual oficial que són assegurades indirectes.

2. Es beneficien del sistema de seguretat social com a qualsevol persona assalariada, sense necessitat de complementar la seva cotització d'acord amb el sistema regulat a l'article 99.

3. La base de càlcul aplicable a les diferents prestacions té en compte el salari realment percebut.

4. Aquestes persones tenen dret a gaudir de la prestació de jubilació segons el règim regulat d'acord amb els articles 194 i següents, amb les particularitats següents:

a) A més de la cotització per a la jubilació que es fa amb motiu del contracte de treball, poden assumir elles mateixes el pagament d'un complement de cotització a la branca de jubilació.

b) La base de cotització d'aquest complement correspon al salari mínim oficial mensual.

c) Els períodes cotitzats mentre la persona es troba dins d'aquest règim especial no computen per tenir dret al complement no contributiu de les

pensions de viduitat vitalícies regulat a l'article 184, ni tampoc al complement no contributiu de les pensions de jubilació regulat a l'article 203.

Article 225

Persones prejubilades

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones que tenen cinquanta anys o més, continuen vinculades a l'empresa, entitat o administració pública per la que han prestat serveis, sense realitzar cap tipus de prestació de serveis ni rebre cap tipus de retribució en concepte de salari, i cobren una quantitat fixa periòdica en concepte de prejubilació.

2. Aquestes persones han de sol·licitar la seva afiliació a la seguretat social d'acord amb el sistema regulat als articles 25 i següents.

3. Aquestes persones han de comunicar l'inici o el cessament d'aquesta situació perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord amb el sistema regulat als articles 33 i següents.

4. La base de cotització, tant per la branca general com per la branca de jubilació, està constituïda per la quantitat fixa periòdica percebuda en concepte de prejubilació. Quan la persona prejubilada percep una quantitat fixa periòdica inferior al salari mínim mensual oficial, la base de cotització s'ha de complementar fins a una quantitat equivalent a aquest salari mínim.

5. Els percentatges de cotització de la branca general són de:

Pagador	Percentatge
Part empresarial	7%
Persona prejubilada	3%

Els percentatges de cotització de la branca de jubilació són de:

Pagador	Percentatge
Part empresarial	7,5%
Persona prejubilada	2,5%

6. Aquestes persones tenen dret a la prestació de reembossament i a la pensió de jubilació.

7. La inclusió en aquest règim és compatible amb la realització de qualsevol activitat, ja sigui assalariada o per comp-

te propi, així com a la percepció de qualsevol tipus de prestació o pensió econòmica. En aquests casos l'assegurat ha de cotitzar també per l'activitat que realitzi o la prestació o pensió que rebi d'acord amb les normes generals.

8. Aquesta regulació s'aplica sense perjudici de l'aplicació dels règims específics regulats en altres lleis.

Llibre quart. Règim jurídic. Instrucció d'expedients, infraccions i sancions i recursos

Títol I. Qüestions generals

Article 226

Definició

Es regulen per aquest títol els expedients en matèria de seguretat social, totes les divergències que no tenen caràcter sancionador, així com totes les qüestions relatives a infraccions, sancions, procediments i recursos.

Article 227

Legislació reguladora

1. La instrucció d'expedients en les matèries a què es fa referència en el present llibre s'ha d'ajustar als principis i a les normes establertes al Codi de l'Administració i a la Llei de la Jurisdicció Administrativa i Fiscal.

2. En el procediment sancionador s'apliquen de manera subsidiària les disposicions que regulen amb caràcter general el procediment sancionador en tot allò que no s'oposin a les normes sancionadores regulades en aquesta Llei.

Títol II. Expedients no sancionadors

Article 228

Definició

1. Es regulen per aquest títol els expedients en matèria de seguretat social i les divergències entre les persones assegurades i la Caixa Andorrana de Seguretat

Social que no tenen caràcter sancionador.

2. En particular, les regles d'aquest títol s'apliquen als procediments i expedients relatius a:

- a) Camp d'aplicació i estructura del sistema.
- b) La inscripció d'empreses, l'afiliació i les altes, baixes i variacions de dades de les persones treballadores.
- c) Les qüestions relatives a la cotització i a la recaptació.
- d) El compliment dels requisits i les condicions establertes per aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen per tenir dret a les prestacions de la seguretat social.
- e) La naturalesa, la durada i l'import de les prestacions establertes en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen.
- f) Les especialitats relatives als règims especials.
- g) Qualsevol altra matèria de la seguretat social que no tingui un procediment específic previst.

3. Especialment, el reconeixement del dret, així com qualsevol altra qüestió relativa a les prestacions de la seguretat social també es regulen per aquest títol, sense perjudici de les normes particulars que s'estableixen a la regulació concreta de cadascuna de les prestacions i dels reglaments que es poden dictar per completar aquesta matèria.

Article 229

Inici de l'expedient

1. Els expedients relatius a les matèries esmentades a l'article precedent els pot iniciar d'ofici la Caixa Andorrana de Seguretat Social o bé la persona interessada mitjançant sol·licitud.

2. Aquests expedients són instruits pels serveis de la Caixa Andorrana de Seguretat Social d'acord amb les seves competències respectives.

Article 230

Resolució

La resolució dels expedients administratius definits en aquest títol correspon a

la Direcció General de la Caixa Andorranca de Seguretat Social.

Article 231

Notificació de la resolució

La notificació de les resolucions dictades en aquest títol s'ha d'efectuar en la forma establerta per a la notificació de resolucions dictades en els expedients sancionadors.

Títol III. Expedients sancionadors

Capítol primer. Disposicions generals

Article 232

Definició

1. Constitueix infracció administrativa tota vulneració, per acció o per omissió, de les disposicions en matèria de seguretat social contingudes en aquesta Llei o en els reglaments que la desenvolupen.

2. El règim sancionador es regeix per les garanties següents:

- a) Ningú no pot ser sancionat per infraccions que en el moment de produir-se no constitueixin infracció administrativa.
- b) La norma sancionadora no és aplicable a supòsits que no s'hi comprenen expressament.
- c) No pot sancionar-se més d'una vegada el mateix fet.
- d) No es pot imposar una sanció que no estigui prevista per una llei anterior a la comissió de la infracció.
- e) No pot executar-se cap sanció si no és en virtut d'una resolució ferma dictada seguint el procediment legal per l'òrgan competent.

3. La comissió d'una infracció a les disposicions del sistema andorrà de seguretat social dóna lloc, després de la instrucció del procediment sancionador, a les sancions i responsabilitats que estableix aquesta Llei, sense perjudici de les responsabilitats penals i civils que se'n puguin derivar.

Article 233

Subjectes responsables

Són subjectes responsables de les infraccions les persones físiques i jurídiques i les comunitats de béns que incorrin en les accions i omissions tipificades com a infracció en aquesta Llei.

Article 234

Suspensió de la tramitació en cas de procediment penal

1. Si existeix un procediment penal en curs se suspèn la tramitació del procediment administratiu fins a la finalització del procediment per la via penal.

2. En els supòsits en què les infraccions poden ser constitutives de delictes, la Caixa Andorranca de Seguretat Social dóna coneixement dels fets a l'autoritat judicial competent i ordena la suspensió del procediment administratiu sancionador fins que es dicta sentència ferma per via penal o una altra resolució que posi fi a aquesta jurisdicció.

3. La condemna en sentència ferma per un delictes exclou la imposició de sancions administratives pels mateixos fets que s'hagin considerat provats, sempre que existeixi, a més, identitat de subjectes i de fonament, sense perjudici de la liquidació de quotes a la seguretat social i altres deutes que no tinguin caràcter sancionador.

4. En cas que la jurisdicció penal no aprecii l'existència de delictes o dicti qualsevol altra resolució que posi fi al procediment penal sense condemna, es continua la tramitació de l'expedient sancionador sense que es puguin contradir els fets que els tribunals hagin considerat provats.

Article 235

Mesures cautelars

1. La Caixa Andorranca de Seguretat Social pot adoptar, d'ofici o a instància de part, en qualsevol moment iniciat el procediment, mitjançant acord motivat, les mesures cautelars que resultin necessàries per a assegurar l'eficàcia de la resolució final que pot recaure.

2. Les mesures cautelars han d'ajustar-se a la intensitat, proporcionalitat i necessitats dels objectius que es vulguin garantir en cadascun dels supòsits con-

crets. En cap cas es poden adoptar mesures cautelars que puguin causar perjudici de difícil o impossible reparació.

3. Les mesures cautelars poden consistir en la prohibició de realitzar determinats tipus de conductes o en la desconvenció temporal, en ambdós casos, per un període màxim d'un any.

4. El temps que duri la suspensió provisional es computa a l'efecte del compliment de les eventuais sancions de suspensió.

5. L'adopció de mesures cautelars pot ser objecte de recurs, però la seva interposició no suposa la suspensió de l'execució.

6. Les mesures cautelars s'extingeixen, en tot cas, amb l'eficàcia de la resolució administrativa que finalitzi el procediment corresponent.

Article 236

Prescripció de les infraccions

1. Les infraccions lleus prescriuen al cap d'un any, les greus al cap de tres anys i les molt greus al cap de cinc anys.

2. El termini de prescripció de les infraccions es computa des del dia en què s'han comès.

3. Aquest termini de prescripció s'interromp amb la incoació de l'expedient sancionador corresponent.

Article 237

Tipus d'infraccions

Les infraccions a les disposicions de la seguretat social es classifiquen en faltes lleus, greus i molt greus.

Article 238

Faltes lleus

1. Són faltes lleus dels empresaris:

- a) Presentar les altes i les baixes mèdiques per al treball fora de termini, sense que hi hagi un motiu justificat.
- b) Presentar les altes i les baixes dels seus assalariats fora de termini, sense que hi hagi un motiu justificat.
- c) Presentar les declaracions d'accident laboral fora de termini sense que hi hagi un motiu justificat.

d) Presentar el full de cotització amb retard, si aquest retard és inferior a un mes.

e) No retenir els imports que correspon deduir del salari de la persona treballadora en concepte de cotització de la part assalariada.

2. Són faltes lleus de les persones que realitzen una activitat per compte propi:

a) Presentar les altes i les baixes mèdiques per al treball fora de termini, sense que hi hagi un motiu justificat.

b) Presentar les declaracions d'accident laboral fora de termini sense que hi hagi un motiu justificat.

c) No presentar-se a les convocatòries de la Caixa Andorrana de Seguretat Social sense motiu justificat.

d) No comunicar en el moment en què es produeixin, excepte causa justificada, les situacions determinants de suspensió o extinció d'una prestació.

3. Són faltes lleus de les persones assalariades, de les persones sol·licitants de prestacions i de les persones beneficiàries de prestacions:

a) No presentar-se a les convocatòries de la Caixa Andorrana de Seguretat Social sense motiu justificat.

b) Presentar les altes i les baixes mèdiques per al treball fora de termini, sense que hi hagi un motiu justificat.

c) No comunicar en el moment en què es produeixin, excepte causa justificada, les situacions determinants de suspensió o extinció d'una prestació.

4. És falta lleu dels prestadors de serveis de salut:

a) No col·laborar amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social en l'obtenció de la documentació relacionada amb el compliment de la normativa sobre seguretat social.

Article 239

Faltes greus

1. Són faltes greus dels empresaris:

a) Afiliar, donar d'alta o de baixa una persona com a assalariada quan no existeix cap motiu que ho justifiqui.

b) Presentar el full de cotització amb retard si aquest retard és superior a un mes i inferior a tres mesos.

c) Donar ocupació a una persona treballadora mentre es trobi en període de baixa per incapacitat temporal per al treball.

d) Incrementar indegudament la base de cotització de la persona treballadora per provocar un augment de les prestacions que li pertocuin.

e) Presentar una declaració falsa d'un accident laboral o no presentar-la quan hi ha obligació de fer-ho.

f) Efectuar actes que tinguin per finalitat recuperar de la persona assalariada la totalitat o una part de la cotització empresarial, encara que hi estigui d'acord.

g) Fer qualsevol maniobra, falsa declaració o presentar documentació no verídica perquè una tercera persona obtingui qualsevol prestació de la seguretat social.

h) No conservar, durant cinc anys, els registres i suports informàtics que contenen les dades que acreditin el compliment de les obligacions en matèria d'afiliació, altes, baixes i resta d'incidències en matèria de seguretat social.

2. Són faltes greus de les persones que realitzen una activitat per compte propi:

a) Afiliar-se, donar-se d'alta o de baixa quan no existeix cap motiu que ho justifiqui.

b) Presentar una declaració falsa d'un accident laboral.

c) Fer qualsevol maniobra, falsa declaració o presentar documentació no verídica per obtenir qualsevol prestació de la seguretat social.

d) Realitzar activitats professionals durant el període d'incapacitat temporal o maternitat.

e) Col·laborar en les conductes portades a terme per les persones prestadores de serveis que siguin qualificades com a faltes greus o molt greus.

f) No col·laborar amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social en l'obtenció de la documentació relacionada amb el compliment de la normativa sobre

seguretat social o obstruir la tasca d'aquest servei.

3. Són faltes greus de les persones assalariades, de les persones beneficiàries i de les persones sol·licitants de prestacions:

a) Col·laborar en les conductes portades a terme per l'empresa o per les persones prestadores de serveis que siguin qualificades com a faltes molt greus.

b) Fer qualsevol maniobra, falsa declaració o presentar documentació no verídica per obtenir qualsevol prestació de la seguretat social.

c) Realitzar activitats professionals durant el període d'incapacitat temporal o maternitat.

4. Són faltes greus dels prestadors de serveis de salut:

a) Obstruir la tasca de la Caixa Andorrana de Seguretat Social en l'obtenció de la documentació relacionada amb el compliment de la normativa sobre seguretat social.

b) Prescriure períodes de baixa sense respectar el que prevegi el reglament a què es refereix l'article 145.

c) Sense perjudici de poder fer constar una data anterior com a inici del fet causant, emetre certificats mèdics amb data retroactiva.

d) Vendre productes obsolets o productes sense garantia de devolució o de reparació.

Article 240

Faltes molt greus

1. Són faltes molt greus dels empresaris:

a) Incomplir el deure d'afiliar o donar d'alta a la seguretat social una persona assalariada dins dels terminis legals regulats en aquesta Llei.

b) Declarar una data falsa de contractació amb la finalitat d'eludir qualsevol responsabilitat.

c) Presentar el full de cotització amb retard, si aquest retard és superior a tres mesos.

d) Fer constar de manera intencional dades falses en les cotitzacions.

e) Retenir, sense ingressar a la seguretat social, els imports deduïts del salari de la persona treballadora en concepte de cotització de la part assalariada.

f) Deducir quantitats del salari en concepte de cotització de la part assalariada a la seguretat social superiors a les que corresponen legalment.

2. Són faltes molt greus de les persones que realitzen una activitat per compte propi:

a) Percebre l'abonament de les despeses derivades de les prestacions de reembossament sense que s'hagin portat a terme els actes sanitaris corresponents a aquestes despeses.

b) Actuar fraudulentament amb la finalitat d'obtenir prestacions indegudes o superiors a les que li pertorquin o perllongar de manera indeguda el seu gaudiment.

3. Són faltes molt greus de les persones assalariades, de les persones sol·licitants de prestacions i de les persones beneficiàries de prestacions:

a) Percebre l'abonament de les despeses derivades de les prestacions de reembossament sense que s'hagin portat a terme els actes sanitaris corresponents a aquestes despeses.

b) Actuar fraudulentament amb la finalitat d'obtenir prestacions indegudes o superiors a les que li pertorquin o perllongar de manera indeguda el seu gaudiment.

4. Són faltes molt greus dels prestadors de serveis de salut:

a) Facturar i/o declarar actes mèdics no realitzats.

b) Cobrar honoraris superiors a les tarifes acordades per la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

c) Fer qualsevol maniobra, falsa declaració o presentar documentació no verídica per obtenir o fer obtenir qualsevol prestació de la seguretat social.

Article 241

Irregularitats en la prescripció o prolongació de prestacions mèdiques i sanitàries

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social ha de posar en coneixement del col·legi professional corresponent o del Govern, segons escaigui, la presumpta comissió d'irregularitats en la prescripció o prolongació de prestacions mèdiques i sanitàries, perquè, de conformitat amb el que preveu la Llei 6/2008, de 15 de maig, qualificada d'exercici de professions liberals i de col·legis i associacions professionals, obri, si procedeix, un expedient.

2. El col·legi professional o el Govern ha de comunicar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social la resolució dictada en l'expedient.

Article 242

Faltes que suposin obtenció fraudulenta de prestacions

Quan la infracció comesa suposi l'obtenció o el gaudiment, de manera fraudulenta, d'una prestació de la seguretat social, s'entén que l'empresari i/o el prestador de salut incorre en una infracció per cadascuna de les persones que han obtingut o gaudeixen fraudulentament de les prestacions de seguretat social.

Capítol segon. Sancions

Article 243

Criteris per graduar les sancions

En la imposició de les sancions, per valorar el tipus de sanció i per graduar la quantia de les multes, s'han de tenir en compte els criteris següents:

a) La intencionalitat i el grau de negligència del subjecte infractor.

b) L'ànim de lucre il·lícit i la quantia del benefici obtingut, o que s'hauria pogut obtenir, amb la comissió de la infracció.

c) La reincidència en la comissió d'infraccions.

d) El nombre de persones treballadores.

e) El nombre de persones treballadores afectades.

f) L'incompliment d'advertències prèvies.

Article 244

Reincidència

1. A l'efecte d'aquesta Llei s'entén per reincidència l'existència de dues resolucions fermes per la mateixa infracció en un període de tres anys immediatament anteriors a la comissió de la infracció de la qual es tracti o de dues resolucions fermes per infraccions de naturalesa diferent en un període de dos anys immediatament anteriors a la comissió de la infracció de la qual es tracti.

2. En cas de reincidència s'imposa la sanció màxima del nivell que correspon.

Article 245

Tipus

Les infraccions tipificades en aquesta Llei se sancionen:

a) Les lleus amb advertència o multa d'un import equivalent al preu de venda del punt de jubilació d'entre cinquanta i cent punts.

b) Les greus amb multa d'un import equivalent al preu de venda del punt de jubilació d'entre cent u i mil punts.

c) Les molt greus amb multa d'un import equivalent al preu de venda del punt de jubilació d'entre mil u i vint mil punts.

Article 246

Sancions accessòries

1. La comissió d'aquestes conductes concretes suposa, a més de la sanció que li correspon d'acord amb els tipus regulats a l'article anterior, les sancions accessòries previstes en els apartats següents.

2. L'omissió del deure d'afiliar o de donar d'alta a la seguretat social una persona assalariada comporta el reembossament per part de l'empresari a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de totes les prestacions satisfetes a la persona treballadora per causes produïdes durant el període en què s'han omès aquestes obligacions.

3. La recepció de prestacions com a conseqüència de fets constitutius d'infracció comporta l'obligació de retornar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social

l'import de les prestacions indegudament percebudes.

D'aquesta obligació n'és responsable de forma solidària amb la persona que ha rebut les prestacions totes aquelles persones, físiques o jurídiques o comunitat de béns, inclosos els prestadors de salut, que han estat declarades responsables de forma expressa.

4. La comissió d'infraccions molt greus per les persones prestadores de serveis poden comportar la desconvençió amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social per un termini de tres mesos a deu anys depenent de la gravetat i de la reincidència en la infracció comesa.

Quan la comissió d'aquestes infraccions les realitzin persones prestadores de serveis que no estiguin convencionades, pot comportar la prohibició de convenció amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social per un termini de tres mesos a deu anys depenent de la gravetat i de la reincidència en la infracció comesa.

Article 247

Prescripció de les sancions

1. Les sancions imposades per infraccions lleus prescriuen al cap d'un any, les imposades per infraccions greus al cap de dos anys i les imposades per infraccions molt greus al cap de tres anys.

2. El termini de prescripció es computa a partir de la data en què les sancions han esdevingut fermes.

Capítol tercer. Procediment administratiu sancionador

Article 248

Qüestions generals

1. Per imposar sancions per infraccions comeses en matèria de seguretat social és obligatòria la tramitació d'un expedient en el curs de la qual s'han de respectar les garanties i els requisits previstos en aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

2. Quan dels fets que han motivat la instrucció d'un expedient sancionador en resultin també deutes per cotitzacions no satisfetes totalment o parcialment a la seguretat social i altres conceptes definits en aquest llibre, aquests deutes es li-

quiden i reclamen en el mateix expedient sancionador d'acord amb aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

3. Correspon al Govern desenvolupar per reglament la regulació del procediment sancionador per infraccions comeses a la legislació sobre seguretat social.

Article 249

Incoació d'un expedient sancionador

1. Correspon a la Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social acordar la incoació d'expedients sancionadors.

2. L'acord d'incoació d'un expedient sancionador s'ha de notificar a la persona interessada.

3. Abans d'acordar la incoació d'un expedient sancionador es pot obrir un període d'informació prèvia amb la finalitat de conèixer les circumstàncies del cas concret.

4. Una vegada realitzat aquest període d'informació prèvia, si es porta a terme, s'ha de decidir sobre l'obertura d'expedient o l'arxiu de les actuacions.

Article 250

Instrucció i tramitació

1. L'expedient sancionador s'inicia d'ofici, per iniciativa pròpia, en virtut de les actes practicades pels serveis de la Caixa Andorrana de Seguretat Social com a resultat de la seva activitat de control del compliment de la legislació en matèria de seguretat social, arran d'una denúncia interposada per una persona interessada o per un representant d'una organització sindical o empresarial.

2. La instrucció i la tramitació dels expedients sancionadors correspon als serveis de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, que poden realitzar i practicar les diligències que siguin necessàries per a la comprovació i aclariment dels fets objecte de l'expedient.

Article 251

Plec de càrrecs

1. Practicades les diligències oportunes, els serveis de la Caixa Andorrana de Seguretat Social han d'elaborar, si escau, un plec de càrrecs, que ha de contenir, com a mínim:

a) El nom, els cognoms, la denominació, el domicili i l'activitat de la presumpta persona infractora i de la resta de persones físiques i jurídiques que puguin resultar responsables subsidiàries o solidàries.

b) La descripció dels fets que poden ser constitutius d'infracció precisant-ne la data de comissió.

c) La infracció o les infraccions presumptament comeses, amb l'expressió de les normes infringides.

d) La proposta de sanció, la seva graduació, si escau, i la quantificació de les sancions per cada infracció presumptament comesa.

e) L'òrgan competent per resoldre l'expedient i el termini per a la formulació d'al·legacions i la proposició de proves.

2. El plec de càrrecs s'ha de notificar a la persona presumptament infractora i opcionalment a les persones responsables subsidiàries o solidàries.

Les persones notificades disposen del termini de deu dies hàbils següents a la notificació per al·legar tot allò que sigui procedent en defensa dels seus interessos i aportar la documentació que estimin convenient.

Article 252

Resolució

Acabada la instrucció de l'expedient sancionador després de practicar les proves o de refusar-les motivadament, s'ha d'eleva a la Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, que és l'òrgan competent per resoldre'l, tant pel que fa a considerar o no considerar acreditada la comissió de la infracció o les infraccions que constin en el plec de càrrecs, com pel que fa a la imposició de les sancions principals i accessòries proposades i també pel que fa a l'aprovació definitiva de les propostes de liquidació de les quotes per cotitzacions, recàrrecs i altres deutes que resultin dels fets presumptament constitutius d'infracció.

Article 253

Notificació de la resolució

1. Les resolucions recaigudes en expedients sancionadors s'han de notificar a les persones interessades, a les quals s'ha

d'advertir dels recursos administratius i jurisdiccionals que es poden formular contra les resolucions esmentades i del termini per interposar-los.

2. Les notificacions de totes les resolucions es fan a totes les persones interessades en l'expedient sancionador personalment, mitjançant el personal degudament facultat, per correu amb acús de rebut, per conducte fefaent o, i si no poden ser localitzats al Principat, mitjançant publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 254

Extinció de la responsabilitat

1. La responsabilitat per infraccions administratives en matèria de seguretat social s'extingeix per prescripció, per la mort de la persona infractora, per la liquidació de la persona jurídica o per l'extinció de la comunitat de béns.

2. En aquests casos s'arxiven les actuacions sancionadores, sense perjudici de la responsabilitat econòmica per deutes a la seguretat social.

3. L'aplicació dels supòsits d'extinció de la responsabilitat es desenvolupa per reglament.

Títol IV. Recursos

Article 255

Decisions i resolucions de la Direcció General

1. Contra les decisions i les resolucions de la Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social en relació amb els procediments administratius sancionadors i els expedients en matèria de seguretat social regulats en els títols II i III d'aquest llibre, la persona interessada pot recórrer per via administrativa davant del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social en el termini de tretze dies hàbils següents als de la notificació o la comunicació en forma fefaent a la persona interessada.

2. La decisió del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social exhaureix la via administrativa i deixa oberta la via jurisdiccional.

Article 256

Silenci administratiu

Transcorregut un termini de dos mesos des de la interposició del recurs administratiu contra una decisió o resolució dictada en el marc d'un expedient sancionador o no sancionador sense que s'hagi notificat la resolució corresponent, el recurs es considera desestimada.

Article 257

Resolucions del Consell d'Administració

Contra les resolucions expresses o tàcites del Consell d'Administració es pot interposar recurs en el termini de tretze dies hàbils davant de la jurisdicció administrativa d'acord amb el procediment vigent.

Article 258

Accés a la via jurisdiccional

La interposició prèvia del recurs administratiu és requisit necessari per tenir accés a la via jurisdiccional.

Article 259

Resolució impugnada

La interposició de qualsevol recurs no suspèn l'execució de la resolució impugnada excepte si, de conformitat amb la normativa vigent, l'òrgan administratiu o judicial que ha de resoldre el recurs acorda la suspensió en cas que l'execució pugui causar perjudicis de reparació difícil o impossible o quan s'aprecii que puguin concórrer causes de nul·litat de ple dret.

Disposició addicional primera

1. Les pensions de viduïtat temporals i vitalícies i les pensions d'invalidesa transformades en pensió de jubilació d'acord amb l'article 174.2 es paguen amb càrrec als fons i recursos de la branca de jubilació.

2. Les pensions d'invalidesa transformades en pensions de jubilació a l'edat de seixanta anys atorgades a l'entrada en vigor d'aquesta Llei es continuen satisfent amb càrrec als fons de la branca jubilació.

Disposició addicional segona

En el moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei, les reserves existents de la

secció malaltia, en les seves dues subseccions, malaltia règim general i malaltia règim complementari, d'acord amb la regulació de l'article 2 del Reglament financer, passen a formar part del fons de reserva de la branca general regulat a l'article 84.2.

Disposició addicional tercera

Els estudis actuàrials que ha d'elaborar la Caixa Andorrana de Seguretat Social s'han de realitzar per primera vegada, en el termini de dos anys a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició addicional quarta

El nomenament de les persones membres de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals s'ha de fer en el termini màxim de 30 dies a partir de la publicació d'aquesta Llei.

Disposició addicional cinquena

La Comissió Nacional de les Malalties Professionals ha d'elaborar la llista de malalties professionals en el termini màxim de sis mesos a comptar de la data de la publicació d'aquesta Llei.

Disposició addicional sisena

En el moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei es manté el valor del preu de venda del punt de jubilació a tots els efectes.

Disposició addicional setena

1. Els coeficients tècnics regulats a l'article 202 per a la pensió de jubilació abans dels seixanta-cinc anys són els següents:

Edat	Coefficient
58	0,65
59	0,69
60	0,73
61	0,78
62	0,83
63	0,88
64	0,93
65	1,00

2. Els coeficients tècnics regulats a l'article 204 per a la revaloració de la pensió de jubilació són els següents:

Edat	Coefficient
65	1,00
66	1,05
67	1,12
68	1,24
69	1,26
70	1,35
71	1,44
72	1,54

Disposició addicional vuitena

1. Les pensions de vellesa no contributives atorgades en aplicació del Decret de 3 de gener de 1978 es segueixen regulant, tant pel que respecta a la cotització com a les prestacions, per les normes que s'han aplicat amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

2. En el cas de les restants pensions de beneficiència, el Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha de cotitzar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social un import equivalent, com a mínim, al salari mínim oficial mensual.

Disposició addicional novena

Queden en vigor, però amb rang reglamentari, els reglaments d'aplicació números 1 a 25 de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en la mesura que no s'oposin a aquesta Llei i fins que el Govern els modifiqui o els substitueixi.

Disposició addicional desena

Es modifica l'article 21 de la Llei 8/2003, del 12 de juny, sobre el contracte de treball, que queda redactat de la forma següent:

"Article 21

Descans per maternitat, adopció o paternitat

1. La relació laboral queda igualment en suspens durant 16 setmanes per causa de descans de maternitat. En cas de part múltiple el període s'amplia en dues setmanes més per cada fill.

a) Aquest període de descans per maternitat pot iniciar-se a elecció de la mare, des de la mateixa data del part o durant les quatre setmanes immediatament anteriors a aquesta data. No obs-

tant això, si durant les quatre setmanes immediatament anteriors a la data del part la mare hagués de fer descans per prescripció facultativa, es comença a comptabilitzar el període de descans per maternitat a partir de la data del part, i el temps anterior es computa com a baixa per malaltia. En el cas de part prematur, el període que va entre el part efectiu i la data inicialment prevista per al part es computa com a baixa per malaltia.

b) A partir de la sisena setmana a comptar de la data del part, o de la data en què hauria hagut de tenir lloc, en cas de part prematur, el pare pot, si així ho decideixen els progenitors, substituir la mare i gaudir de la resta del descans de maternitat del qual pot gaudir la mare, de manera ininterrompuda.

c) En aquest supòsit, abans d'iniciar-se el període de descans per maternitat o durant el mes posterior a la data del part, tant la mare com el pare han de notificar per escrit, de forma que quedi constància a la Caixa Andorrana de Seguretat Social i a les empreses on treballen aquesta previsió, que únicament pot fer-se efectiva amb la certificació mèdica que la reincorporació de la mare al seu lloc de treball no comporta cap perill o risc per a la seva salut. En cas de mort de la mare, el pare automàticament i sense cap notificació prèvia, pot fer ús de la totalitat o de la part que resti del període de descans per maternitat.

2. El període de descans per adopció amb atur de treball és de 16 setmanes ininterrompudes, descans que, en cas d'adopció múltiple s'amplia en dues setmanes més per cada fill adoptat.

a) Poden gaudir d'aquest període de descans, a la seva elecció, el pare o la mare adoptant, de forma simultània o successiva, sempre en períodes ininterromputs i sense que la durada total conjunta del període de descans pugui superar el període previst.

b) Abans d'iniciar-se el període de descans per adopció, tant la mare com el pare adoptants han de notificar per escrit com es distribuirà el període de descans per adopció, de forma que en quedi constància a la Caixa Andorrana

de Seguretat Social i a les empreses on treballen.

c) El període de descans per adopció s'aplica a tots els casos d'adopcions, tant nacionals com internacionals, llevat el supòsit que l'adoptat sigui el fill d'un dels adoptants.

d) El període de descans per adopció es comença a comptar:

En el cas d'una adopció nacional, a partir de la data de notificació de l'autoritat del batlle pronunciant la preadopció, o, en el seu defecte, l'adopció directa.

En el cas d'una adopció internacional, a partir de la data de notificació del document oficial que pronuncia l'adopció atorgat per l'autoritat competent del país d'origen de l'adoptat.

3. La relació laboral queda en suspens durant dues setmanes per causa de descans per paternitat.

a) Aquest període de descans que pot ser per naixement o adopció, només pot gaudir-lo el pare.

b) Abans d'iniciar-se el període de descans per paternitat, el pare ha de notificar per escrit a l'empresa en la qual presta serveis el període en què vol fer ús d'aquest dret. L'empresa ha de notificar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social que l'assegurat vol fer ús d'aquest dret.

c) El període de descans per paternitat pot gaudir-se, a l'elecció del pare, o bé des del dia següent a la finalització del període de tres dies regulat a l'article 52 d'aquesta Llei o des del moment en què el període per adopció es comença a comptar, o bé a partir del dia següent en què la mare hagi finalitzat el seu període de descans per maternitat."

Disposició addicional onzena

S'introdueixen les modificacions següents als articles 100 i 101 de la Llei qualificada de la justícia, del 3 de setembre de 1993:

1. L'article 100 queda redactat com segueix:

"Per actuar davant dels batlles i tribunals en els termes previstos per aquesta Llei qualificada i per la legislació general,

els advocats han d'estar inscrits obligatòriament al Col·legi d'Advocats d'Andorra, salvat que actuïn en defensa de l'Administració general o de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, d'acord amb el que estableix l'article següent.”.

2. L'article 101 queda redactat com segueix:

“La defensa en judici, davant de qualsevol jurisdicció, dels interessos de l'Estat andorrà correspon als advocats andorrans adscrits al Gabinet Jurídic del Govern, això sense perjudici que el Govern pugui contractar els serveis d'advocats en casos determinats.

La defensa en judici, davant de qualsevol jurisdicció, dels interessos de la Caixa Andorrana de Seguretat Social correspon als advocats andorrans adscrits al Gabinet Jurídic, això sense perjudici que la Caixa Andorrana de Seguretat Social pugui contractar els serveis d'advocats en casos determinats.”.

Disposició addicional dotzena

S'introdueix la modificació següent a l'article 18 apartat 4 de la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat, que queda redactat com segueix:

“Les persones de més de seixanta-cinc anys amb discapacitat accedeixen a la pensió de jubilació en les mateixes condicions que la resta de les altres persones assegurades socials.”.

Disposició addicional tretzena

La Caixa Andorrana de Seguretat Social únicament pot atorgar subvencions o ajuts si estan regulats en una llei específica.

Disposició addicional catorzena

Les persones que hagin cotitzat a la seguretat social com a no assalariades del sector agrícola durant el termini de dos anys, com a mínim, immediatament anterior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, gaudiran de la reducció de la cotització que se'ls hi ha aplicat fins a l'entrada en vigor de la Llei, prenent com a base de cotització el que estableixen els articles 101 i 104.

Disposició transitòria primera

Les prestacions de la seguretat social atorgades abans del moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei i que tinguin una continuïtat en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es regulen per la legislació en vigor en el moment de produir-se el fet causant, sempre que aquesta Llei no sigui més favorable i prèvia petició de l'assegurat en un termini no superior a un any.

Disposició transitòria segona

Les sol·licituds de prestacions del règim de la seguretat social formulades abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es regulen per la legislació vigent en el moment de formular la sol·licitud, excepte que la persona beneficiària consideri que aquesta Llei és més favorable i en sol·liciti la seva aplicació en un termini no superior a sis mesos des de la seva entrada en vigor.

Disposició transitòria tercera

Els procediments judicials promoguts abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei sobre divergències en les prestacions de la seguretat social es resolen aplicant la legislació vigent anterior a aquesta Llei sempre que aquesta no sigui més favorable per a la persona assegurada.

Disposició transitòria quarta

Les persones que no estaven obligades a estar afiliades al sistema de seguretat social abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, disposen del termini de tres anys per regular la seva situació i adaptar-se al que disposa aquesta Llei.

Disposició transitòria cinquena

Les persones que a l'entrada en vigor d'aquesta Llei siguin assegurades voluntàries i hagin cotitzat a la Caixa Andorrana de Seguretat Social com a mínim cinc anys de forma ininterrompuda i immediatament anterior, sempre que no es trobin dins del seu camp d'aplicació, tenen la possibilitat de continuar beneficiant-se del sistema de seguretat social en les següents condicions:

a) Han de cotitzar seguint els criteris de les persones treballadores per compte propi.

b) Tenen dret a les prestacions de reemboïment, de reversió i de jubilació, d'acord amb el que es regula en aquesta Llei.

c) Si en algun moment realitzen alguna activitat que els obliga a afiliar-se al règim general o a qualsevol dels règims especials, es donen de baixa o deixen de cotitzar per un període superior a tres mesos, no poden tornar a gaudir d'aquest règim, sense perjudici de mantenir els punts de jubilació obtinguts.

Disposició transitòria sisena

Les sol·licituds de prestacions del règim de la seguretat social presentades en virtut de les disposicions transitòries primera i segona, podran ser resoltes per la Caixa Andorrana de Seguretat Social en un termini de sis mesos, sense que això perjudiqui la data d'efecte de les decisions.

Disposició derogatòria única

Queden derogats:

a) El Reglament general, el Reglament administratiu, el Reglament financer, el Reglament tècnic del 7 de novembre de 1967 i el Reglament contenciosos del 29 de desembre de 1967 de la seguretat social, i també les lleis de modificació d'aquests reglaments promulgats fins a l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

b) La Llei reguladora de la gestió i l'organització administrativa de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, aprovada pel Consell General el 18 de desembre de 1997.

c) L'apartat 6 de l'article 18 de la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat.

d) La Llei 4/2006 del 7 d'abril, de mesures urgents i puntuals de reforma del sistema de seguretat social i la Llei 9/2006 del 21 de juny, de modificació de la Llei 4/2006 del 7 d'abril, de mesures urgents i puntuals de reforma del sistema de seguretat social.

Disposició final primera

La Caixa Andorrana de Seguretat Social queda facultada per ampliar els crèdits pressupostaris necessaris per dotar-se dels mitjans que requereix l'aplicació d'aquesta Llei durant el primer any des de la data de publicació d'aquesta Llei.

Disposició final segona

En el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor de la Llei, el Govern ha de sotmetre al Consell General un Projecte de llei que reguli la dotació i la constitució dels fons de reserva del sistema de seguretat social, els criteris de la seva gestió financera i la composició dels òrgans encarregats de la seva administració i seguiment.

Disposició final tercera

Aquesta Llei entra en vigor el primer dia del mes següent al termini d'un any de ser publicada al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, excepte els articles 125, 126, 127, 128, 129, la disposició addicional quarta, la disposició addicional cinquena i les disposicions finals primera i segona que entren en vigor el dia següent de la data de publicació d'aquesta Llei.

Casa de la Vall, 3 d'octubre del 2008

Joan Gabriel i Estany
Sindic General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra

Nicolas Sarkozy
President de la
República Francesa
Copríncep d'Andorra

Llei 18/2008, del 3 d'octubre, de crèdit extraordinari per finançar les despeses derivades de l'execució dels projectes núm. 0009/2005 i 0010/2005 relatius a les obres dels trams 3 i 4 de la desviació de Sant Julià de Lòria

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 3 d'octubre del 2008 ha aprovat la següent:

Llei 18/2008, del 3 d'octubre, de crèdit extraordinari per finançar les despeses derivades de l'execució dels projectes núm. 0009/2005 i 0010/2005 relatius a les obres dels trams 3 i 4 de la desviació de Sant Julià de Lòria

Vista la carta del Ministeri d'Ordenament Territorial, Urbanisme i Medi Ambient del 3 d'abril del 2008, relativa a la demanda d'un crèdit extraordinari per un import de 44.100.000 euros destinat a finançar les despeses derivades de l'execució de les obres dels projectes núm. 0009/2005 i 0010/2005 corresponents als trams 3 i 4 de la desviació de Sant Julià de Lòria;

Vist que el Govern va aprovar el Pla sectorial de noves infraestructures viàries (PSNIV) en les sessions del dia 14 de maig del 2003 i 20 d'abril del 2005, que ha de representar en un futur proper la creació d'una nova xarxa viària que permetrà la permeabilització i l'estructuració del territori i també dotar el país d'una mobilitat de suficient qualitat, seguretat i confort;

Vist que, seguint la programació prevista al PSNIV, el Govern va licitar i va adjudicar mitjançant un concurs públic, la redacció i direcció de l'obra dels quatre projectes en què s'ha descompost la desviació de Sant Julià de Lòria, i que els adjudicataris van ser les empreses UTE Enginesa-Infraes, UTE Engitec i Auding, Suport, E.C. i Grup Sigma 99;

Vist l'edicta del 18-7-2007 pel qual es convoca un concurs nacional per a la desviació de Sant Julià de Lòria, tercer

tram: des de l'enllaç amb l'avinguda Francesc Cairat fins a la boca nord del túnel de la Tàpia, projecte núm. 0009/2005;

Vist que les empreses constructores i diverses associacions van demanar l'ampliació dels terminis fixats a l'edicta de licitació, uns per preparar més acuradament les respectives ofertes d'execució de les obres, i els altres per poder formular al·legacions amb més rigor i profunditat;

Atès que aquests esdeveniments van implicar que el Govern ajornés la licitació anunciada al BOPA, i en conseqüència es va publicar l'edicta del 21-11-2007 pel qual es fa pública la suspensió del concurs de la desviació de Sant Julià de Lòria, tercer tram: des de l'enllaç amb l'avinguda Francesc Cairat fins a la boca nord del túnel de la Tàpia, projecte núm. 0009/2005;

Atès que aquests fets van donar com a resultat que els crèdits disponibles previstos al pressupost de l'exercici 2007 no s'utilitzessin i que el pressupost de l'exercici 2008 tampoc preveu els crèdits pressupostaris corresponents per iniciar els trams 3 i 4;

Vista la urgència i necessitat d'iniciar les obres, com més aviat millor, per mantenir la planificació prevista és imprescindible adjudicar-les en aquest exercici.

Vist que no hi ha dotació pressupostària per a l'exercici 2008 al compte 310-Departament d'Urbanisme i Ordenament Territorial-310 Obres Públiques-60700-Construcció de carreteres-2004-0000000003-Desviació de Sant Julià de Lòria, per finançar la despesa de referència;

El Govern, amb l'informe de la Intervenció General, ha acordat la presentació de la següent:

Llei

Article 1

S'aprova un crèdit extraordinari per un import de 44.100.000 euros, destinat a finançar les despeses derivades de l'execució dels projectes núm. 0009/2005 i 0010/2005, relatius a les obres dels trams 3 i 4 de la desviació de Sant Julià de Lòria, per a la partida pressupostària 310-De-